

cat davant el convent. Com veurem més endavant, Creix coneixia perfectament qui era en Tàpies, per la qual cosa no ens estranyaria que l'hagués fet seguir aquell dia.

- (32) Antoni Tàpies, op. cit., pp. 385-386.
- (33) Document manuscrit guardat a l'APCC.
- (34) El Periódico, del 9 de març de 1986.
- (35) Article citat a La nota 28.
- (36) Boletín informativo del Distrito Universitario de Barcelona, de l'11 de març, al CEHI.
- (37) Josep M. Colomer, op. cit., volum I, p. 235.
- (38) Margarida Obiols a Fèlix Manito "Dones del SDEUB : crònica d'una generació". L'Avenç, núm. 13, de febrer de 1978, pp. 67-70.
- (39) Document-relat que comença "A tall d'introducció...", a l'APCC.
- (40) MCC, article "En gerundi, filar prim", al Quadern de El País del 2 de març de 1986.
- (41) Antoni Tàpies, op. cit., p. 386: "Vaig tenir la sorpresa de conèixer un novici pintor que va resultar ser un fan meu: Antoni Llena, el qual no solament em portà el primer plat de sopa, sinó que fins i tot em cedí la seva cella, sacrificant-se ell perquè jo pogués descansar, malgrat que no vaig aconseguir de tancar els ulls".
- El pare Salvador de les Borges diu a El Periódico del 9 de març de 1986: "Espru fou instal·lat a la cella d'un frare poeta [Joaquim Cabanes]. Vam passar la nit del lloro".
- Per la seva part, Jordi Rubió diria: "Feu-me el favor d'expressar a la reverenda Comunitat de part meua el meu sentiment pel desordre que, per força, varem portar a la vostra pau. Penseu tots que si nosaltres us perjudicàrem, vosaltres torneu bé per mal i ens comunicàreu un gran consol i un gran tresor espiritual. No ens oblideu en les vostres pregaries". D'una carta al pare Salvador, del 15 de març, a l'APCC.
- (43) Del document que comença "Davant dels comentaris de la ràdio i la televisió..." que és la versió oficial dels caputxins, a l'APCC.
- (44) Vegeu nota 39.

- (45) Vegeu nota 43.
- (46) Declaracions del pare Salvador de les Borges a El Periódico citat a la nota 4
- (47) Relat del pare Basilij, citat a la nota 4.
- (48) Vegeu nota 39.
- (49) Full titulat "Segundo boletín de noticias", transcrit per Salvador Casanovas de Ràdio París en espanyol i entrat al convent, a l'APCC.
- (50) Vegeu nota 39.
- (51) Vegeu nota 43.
- (52) Vegeu nota 36. El fet que la policia trigués tant en arribar es degué, segons el document de la nota 49, a la falta de personal el qual era concentrat en el setge.
- (53) Vegeu nota 39.
- (54) Idem.
- (55) Idem.
- (56) A l'ARST hi ha còpia de la carta de Berger al cònsul dels EUA, la qual acabava així: "Estoy honradamente impresionado por la significación de la reunión que tuvo lugar ayer por la tarde y la seriedad del gran número de estudiantes aquí reunidos en circunstancias de grave tensión y de incertidumbre. Querría, además, pedir urgentemente vuestra ayuda para comunicar al resto del mundo, en particular a mi propia asociación de lo que está ocurriendo aquí". En aquest sentit s'hi adjuntava el següent text:
- "Representantes de la CIE y de la USNSA están incomunicados junto con 500 delegados estudiantiles durante 20 horas, acompañados también por prominentes intelectuales y profesores, en la Asamblea Constituyente del Sindicato Libre y Democrático de Barcelona. Acontecimiento histórico de gran significación. Apoyo sin precedentes de la Iglesia y otros grupos. Huelga General de los estudiantes de todos los Centros de Barcelona.
- "Publíquese urgentemente en la prensa y protestar por la represión policíaca al Gobierno español y autoridades barcelonesas. Por favor enviar solidaridad con el Sindicato Libre Democrático de los estudiantes de Barcelona por todos los medios posibles". Cable a enviar a Washington (seu USNSA), Leiden (Holanda seu CIE), Heidelberg (RFA, seu d'un Congrés d'estudiants) i París (diari Le

Monde)).

(57) Document-relat que comença "Desde primeros de febrero...", al CEHI.

(58) Document a l'APCC, titulat, a mà, Cronico i signat per Salvador Casanovas, amb data del dia 10. Acaba: "Tothom demana que resistiu fins dissabte [dia 12] a les 4 de la tarda. Feu un esforç! Ha rebreu notícies del que es prepara. Demaneu que els vostres metges us visitin".

Segons sembla, la intenció de Taula Rodona era d'organitzar una gran manifestació ciutadana al voltant del convent, de tal manera que encerclés als encercladors, és a dir a la policia.

(59) Vegeu nota 49.

(60) Vegeu nota 36.

(61) Escrit de Maria Aurèlia Capmany, de juliol de 1986. Aquesta versió desmenteix, per tant, la de Josep M. Colomer, op. cit., volum I, p. 236, i la de MCC, article "Cotejar els records oposats", al Quadern de El País del 2 de març de 1986.

(62) Vegeu nota 58.

(63) Informació de Josep M. Piñol.

(64) Vegeu nota 39.

(65) Vegeu nota 58. També a nota 57.

(66) En canvi, a l'APCC hi ha una carta de la Comissió Gestora, "rebuda el dia 11, al matí", que deu ser la mateixa: "Els nostres consellers i delegats que s'han reunit en el vostre convent, acompanyats d'un ampli nucli de professors i intel·lectuals, per a celebrar l'Assemblea Constituent, han trobat en aquesta comunitat religiosa una acollida que ha estat en tot moment a l'alçada de la importància de l'acte i del moment històric pel que travessa la nostra vida col·lectiva.

"Aquesta Comissió Gestora, en representació dels estudiants creients i no creients, expressa a aquesta comunitat la més alta consideració pel vostre comportament, tan exemplar per al nostre poble".

(67) Vegeu nota 58. A l'AST hi ha còpia del document tramès per Manuel Abbós Agca, degà accidental del Col·legi d'Advocats de Barcelona, al governador civil, explicant-li l'intent d'entrada dels advocats i afegint: "pero el pulso ciudadano acusa el impacto, y la sinceridad obliga a preguntarse si la finalidad per-

- 12
- seguida por quienes se reunieron en el convento citado fue, precisamente, la de provocar el impacto, y no los hechos que allí pueden haberse llevado a cabo". També s'hi demanava una audiència.
- (68) Vegeu nota 39.
- (69) Idem.
- (70) Idem.
- (71) Idem.
- (72) Document a l'APCC.
- (73) Document manuscrit "Episodi dels fets del 9-14 març 1966", amb l'afegitó de "Confidenciàl", a l'APCC. Acaba: "Convé que aquesta informació exacta sigui coneguda pels qui facin l'historial dels fets. No cal -ni convé- que sigui, però innecessàriament divulgada".
- (74) Premsa barcelonina del dia 11, a l'APCC.
- (75) Vegeu nota 39.
- (76) Vegeu nota 46 i també, més endavant, nota 85.
- (77) Mossèn Josep Dalmau va publicar a El Noticiero Universal del 22 de juliol de 1981 un extens article recordant aquest episodi.
- (78) Vegeu nota 4 .
- (79) Antoni Tàpies, op. cit., pp. 387-388.
- (80) Vegeu nota 13.
- (81) Vegeu nota 4.
- (82) Idem.
- (83) Ricard Salvat s'hi va haver de presentar perquè es veu que "una ànima bona" va enviar un paquet a Jefatura a nom del "detenido" Salvat.
Pel que fa a Maria Aurèlia Capmany, la policia trigaria anys a saber la seva presència a la Caputxinada. La Capmany era a la part interior del convent en el moment de l'entrada de la policia. El pare Basili de Rubí la va fer amagar perquè havia dit als policies, tot donant-los-hi la seva paraula, que no hi havia ningú més: vegeu suplement "La Gàbia" de El Noticiero Universal, del 7 de febrer de 1985.
- (84) Vegeu nota 43,
- (85) En efecte, a l'APCC hi ha la carta de monsenyor Gregorio Modrego, datada del 6 d'octubre de 1966, on s'hi pot llegir: "Como ya verbalmente le indiqué [pa-

re Salvador] en su día, he de manifestarle que no autoricé la entrada de la fuerza pública en su Convento de Sarrià, el día 11 de marzo del presente año". I afegia: "Siento vivamente que no fuera aceptado por la autoridad civil el ofrecimiento de los reunidos que, transmitido por Vd., formulé personalmente al Excmo. Sr Gobernador Civil, consistente en abandonar el Convento entregando a la autoridad una relación de todos los reunidos, con las referencias a sus documentos de identidad, y con autorización a la fuerza que lo circundaba para comprobar la exactitud de tales datos".

Aquesta carta fou demanada per l'advocat Víctor Pou per a tirar endavant el seu recurs contenciós-administratiu (vegeu Capítol VI).

(86) Vegeu nota 46.

(87) Vegeu nota 39.

(88) Vegeu nota 43.

(89) El pare Alvar Maduell, que també va col·laborar a la redacció d'aquest document ens ha fet saber que el va incloure dins el volum 32 de Criterion, revista de filosofia religiosa, que ell dirigia, tot afegint-hi una entradeta explicativa. Funcionaris del Ministeri d'Informació van fer retirar de circulació aquest volum, a part de denunciar al pare Alvar per la Introducció en qüestió. Durant la seva declaració davant el jutge allegà que es tractava de donar informació i documentació sobre uns fets. Es veu que tal i com estava redactada la nota, el jutge no va poder trobar res per a processar-lo.

Capítol III. Reaccions

Solidaritat popular. Campanya del Règim

Un cop lliurats els carnets, els estudiants es van dispersar cap a casa seva. Vet aquí, però, que els que es van adreçar cap a l'avinguda de Pedralbes es van topar amb una manifestació d'universitaris que avançava per aquell carrer en direcció als Caputxins, ignorant el que havia passat. La policia, a peu i muntada a cavall, va intervenir amb duresa. Un centenar llarg de manifestants es va amagar als locals d'ESADE, perseguits pels grisos. Però els pares jesuïtes, propietaris d'aquesta Escola superior, es van negar a deixar-los entrar si no portaven una ordre judicial (1). Començava aquí una setmana d'intensa agitació popular a diferents nivells la qual, com veurem, culminaria amb la gran manifestació del dia 17.

Reprenquem el fil. Els manifestants van abandonar la zona dirigint-se cap al centre de la ciutat, en grups de trenta o quaranta. A partir de la una del migdia, hi va haver manifestacions per l'Eixample, entre Diagonal i Diputació, als crits de "Democràcia" i "Llibertat" (2).

Aviat la notícia del desallotjament es va estendre per Barcelona. Així, per exemple, a la tarda era distribuïda una octavilla en la qual ja es parlava de l'entrada de la policia al convent. En aquest full volant s'hi recordava tota una sèrie de fets passats, comesos impunement: incendi del Casal de Montserrat del carrer dels Arcs el 22 de desembre de 1963, agressió a Joaquín Ruiz Giménez al Col·legi de Sant Ignasi el 14 de març de 1965, assalt al Casal de Montserrat del carrer de València i agressió a Antoni Bascompte el 7 d'abril de 1965, agressió contra el pare Louis Evelyn al Forum Vergès i assalt als locals del CIOF el 28 d'octubre de 1965. En cap cas "la policia no trobà els autors", s'hi deia. En aquest sentit, el full acabava així: "Ara ja coneixem els autors! El responsable, doncs, de la subversió i la violència és: l'autoritat civil" (3).

73
l'advocat

Aquella mateixa tarda, el pare Salvador de Les Borges, assessorat per ~~Esteban de la~~
Jordi Maragall,
canonge de la naixent Santa Eulària, adreçava la següent carta al governador Civil
de Barcelona:

« Excmo. y estimado Sr.:

Ante los hechos ocurridos este mediodía en el convento de capuchinos de Sarriá, que como Provincial legalmente represento, me veo en la obligación de manifestarle lo siguiente:

1.- Este mediodía, minutos después de haber entrado en el recinto conventual el Excmo. y Rdm. P. Matías Solá y Farell, Obispo de Colofón, para visitar a la comunidad y demás personas allí alojadas, los Agentes de la Autoridad, sin solicitar previamente la entrada, y sin haber sido requeridos por la comunidad, han irrumpido dentro del recinto conventual y sus dependencias, forzando las puertas de acceso sin contar en absoluto con el consentimiento de la autoridad del convento, sin haber exhibido mandamiento judicial que los autorizara, ni tampoco autorización alguna de la Autoridad eclesiástica diocesana.

Las personas que se hallaban dentro del recinto se comportaban pacífica y ordenadamente, y en el interior de las dependencias conventuales no se producía en aquellos momentos ninguna alteración de orden, ni desde el interior se agredía a los Agentes de la Autoridad, ni era necesaria o precisa la entrada de los funcionarios de policía para auxiliar a persona alguna ni para evitar daños inminentes y graves en las cosas.

Tampoco puede argüirse, para justificar lo ocurrido, la existencia de un flagrante delito en el recinto, pues en el supuesto de que la sesión que celebraron las personas que se encontraban en el local pudiera ser calificada de delictuosa, tal sesión había terminado desde hacía 42 horas, siguiendo las indicaciones de la propia fuerza pública.

2.- Ante la evolución de los acontecimientos y las medidas tomadas por las fuerzas de policía frente al edificio, era previsible razonablemente que en el día de hoy se produjera un desenlace de la situación creada, sin violencia alguna.

3.- Al manifestarle mi disgusto, debo comunicarle que debo informar detalladamente de los hechos ocurridos a la Autoridad religiosa competente, reservándome cuantas actuaciones estime convenientes.

Le saluda atentamente suyo afmo. en Cristo» (4).

La lletra no obtingué resposta per la qual cosa -com veurem al Capítol IV- poc després s'engegaria un recurs per l'entrada de la policia. Per la seva banda, un grup de catedràtics va adreçar aquell dia el següent telegrama al ministre d'Educació: "Circunstancias presentes confirman urgente necesidad de medidas destinadas a restablecer la convivencia entre estudiantes Universidad de Barcelona y autoridades académicas que es indispensable para asegurar la nor-

14

malidad Vida universitaria. Stop. Rogamos a V.E. se digne autorizar conversaciones inmediatas para regularizar situación actual asociaciones estudiantiles Universidad de Barcelona". Els signants eren: Alsina, Alonso, Comas, Díez de Velasco, Estapé, Frailes, Gallego, Jiménez de Parga, Latorre, Ribas Piera, Sales, Soriano, Si-
guán, Sureda, Teixidor, Trias Fargas i Vagué (5).

A mitja tarda, un còp finalitzat um acte de la Paulus (Asociación para el Diálogo entre hombres de ciencia y tética y teólogos), en el qual havia parlat el famós teòleg Karl Rahner, el director, pare Alvarez Bolado, va proposar als assistents d'escoltar um informe dels fets a càrrec del jesuïta Francesc Padrosa, un dels tan-
cats. A la reunió hi eren presents coneguts intel·lectuals, així com molts jesuïtes. L'informe va causar profunda emoció (6).

A les cinc es va produir una manifestació davant Econòmiques, a la Diagonal. També cap a les 5, "molts estudiants i públic es congregaren dintre de la catedral. Totes les portes, excepte la Principal, foren tancades. La policia exigí la identificació de les persones que sortien de la catedral, especialment de les persones joves. Vers les 7 de la tarda, un gran desplegament de la força pública impedí la concentració d'um gran nombre de manifestants a la plaça Urquinaona. A la mateixa plaça però sobretot en els carrers adjacents, es registraren situacions de violència. Vers les 8.15 um grup de manifestants, al crit de Llibertat!, aconseguí d'interrompre el tràfic a la part inferior del carrer Joⁿqueres" (7).

Vers les 8, um grup de familiars es presentà a Jefatura per a interessar-se pels intel·lectuals i professors detinguts, essent refusats. Poc abans, Salvador Espriu i Jordi Rubió eren alliberats per motius de salut i d'edat respectivament, amb l'engany que havia seria posada en llibertat la resta (8).

Aquell vespre, els delegats Berger i Rutz van ésser alliberats després d'haver rebut alguns cops a Jefatura. Els dos estrangers foren obligats a llogar un taxi pel seu compte i, acompanyats d'um parell de policies, a les tres de la matinada arribaven al Portús, expulsats de l'Estat espanyol (9).

Dia 12

Els diaris de Barcelona d'aquell matí inserien la nota oficial del govern civil sobre el desallotjament, mentre que Arriba de Madrid publicava un furibund editorial

que causaria gran indignació com veurem més endavant.

Com es recordarà, aquell dissabte continuava l'ordre de vaga general a tot el Districte, vaga decidida el dia 10. Per aquest motiu es van celebrar reunions informatives a diversos centres. Al migdia tingué lloc una assemblea a la Facultat de Lletres a la qual només hi poguerem participar els de Lletres i Ciències, ja que a l'entrada els bidells demanaven el carnet d'estudiant. Durant l'acte es convocà tothom a les 6 de la tarda per a lliurar als caputxins de Pompeia una carta d'agraïment. També es va convocar l'estudiantat a la manifestació ciutadana que tindria lloc a aquest indret l'endemà (diumenge) a la sortida de missa de dotze (10).

Paral·lelament, a l'Escola d'Arquitectura va tenir lloc a les 12 un col·loqui sobre "Art i Societat", al qual hi havien d'assistir alguns dels intel·lectuals detinguts a Jefatura. En lloc de fer la conferència, s'hi van pronunciar uns mots allusius sobre els fets i es van recordar els noms dels absents, la qual cosa va provocar aplaudiments. A la mateixa hora, se celebrava una reunió extraordinària de la Junta del Col·legi d'Arquitectes, on s'aprovà de demanar una entrevista amb el governador civil per a tractar de la situació del degà, Antoni de Moragas, i dels associats Oriol Bohigas, Josep M. Martorell, Lluís Carreño i Lluís Domènech. Però el governador s'hi negà (11).

També fou al migdia que la policia acceptà l'entrada de mantes i aliments a Jefatura, fet que havia estat negat a les nou del matí amb el comentari sarcàstic "que es Cuaresma y les irá bien ayunar" (12). Dues dones aconseguiren finalment de veure els seus marits els quals manifestaren ^{que} que es troben ^{amb} bé i que els han ^{vingut} agrupat en cel·les amb 9 o 12 estadants.

A les 6 de la tarda comencen a concentrar-se grups de persones pels voltants de Pompeia. Un miler entren al temple, omplent-lo, on es canta el "Vàrolai". A continuació se surt ordenadament. Es calcula en 3.000 els reunits que ocupen les voreres d'ambdues bandes de la Diagonal entre Passeig de Gràcia i Via Augusta. "A partir de 2/4 de 7 la policia realitzà càrregues molt violentes davant de Pompeia. Durant més de dues hores el tràfic rodat fou anormal per l'augment molt notable de la quantitat de cotxes, per l'ús dels clàxons com a expressió de protesta (sovint al ritme de Lli-ber-tat) i per la lentitud extremada de la circulació. Al costat de les reixes de Can Muñoz (Passeig de Gràcia-Còrsega) fou apallissat molt durament un

xicot, que després s'endugueren detingut. Grups de manifestants baixaren per la Rambla de Catalunya i Via Laietana [Pau Claris], cridant llibertat, confluint a vegades en el Passeig de Gràcia. Cap a les 8, un grup de policies secretes colpejaren sistemàticament i brutalment un jove davant mateix del cinema Comèdia. Els grups de manifestants arribaren a la plaça Universitat, en la qual resistiren càrregues molt dures de la policia fins a prop de les 9. Fent una estimació prudent, en aquesta manifestació participaren més de 10.000 persones; en el desplaçament [espars] fins a la plaça Universitat, segurament unes 3.000. Entre els manifestants hi havia més de 200 sacerdots. Contribuiren a crear ambient a la manifestació més d'un miler de cotxes" (13).

Dia 13

Pel matí apareixen fulls volants cridant a les 12 davant Pompeia. En un d'ells, fet pels estudiants s'hi parla de "violación de libertades cívicas y derechos humanos" en referir-se a la Caputxinada i posteriors detencions. L'altra octavilla, feta per grups cristians, té com a mots força "Per protestar contra aquest nou assalt inqualificable [al convent]! Per pregar per la llibertat de l'Església! Per demostrar la nostra plena adhesió i agraïment als pares Caputxins!" (14).

Igualment, a moltes esglésies de Barcelona es parlà durant l'homilia dels recents esdeveniments (15). A Sarrià, per exemple, s'hi diu: "L'Església que es renova és l'Església que en definir les seves relacions amb el món d'avui entén la política com un instrument de promoció humana i, per tant, cristiana; és l'Església que descobreix la seva vocació de servei. La consciència d'aquesta visió de l'Església ha quedat plasmada en el document del Vaticà II "Constitució pastoral de l'Església en el món d'avui", la qual en el capítol IV, paràgraf 73, diu així: "La consciència més viva de la dignitat humana ha fet que en diverses regions del món neixi el propòsit d'establir un ordre polític-jurídic que protegeixi millor en la vida pública els drets de la persona, com són el dret de lliure reunió, de lliure associació, d'expressar la pròpia opinió i de professar privadament i públicament la pròpia religió. Perquè la garantia dels drets de la persona és la condició necessària per tal que els ciutadans, com a individus o com a ^membres d'associacions, puguin participar activament en la vida i el govern de la cosa pública... Per tant es reproven totes les forces polítiques, vidents en certes regions, que obstaculitzen la llibertat

civil i religiosa, i desviem l'exercici de l'autoritat de la persecució del bé comú per apropiar-se-la al servei d'algun grup o dels propis governants" (16). El comentari final era el següent: "Es el moment de pensar si aquestes paraules ens troben disposats a prendre consciència i a actuar en conformitat. L'exhortació de Sant Pau ens invita, a més, a fer nostra la llei evangèlica del perdó, fins i tot davant la calúnnia i la violència, i a ser fidels al nostre compromís cristià que és també temporal". El bisbe, mentrestant, callava com un mort (17).

"Entre les 12 i les 2 del migdia, davant de Pompeia, en el sector de la Diagonal comprès entre Passeig de Gràcia i el carrer Enric Granados, hi haguerem incidents constants: concerts de clàxons i manifestacions al crit de Llibertat! La força pública, desplegada en quantitat imponent, realitzà contínuament accions de dispersió, usant dels mitjans violents amb relativa moderació, potser per por de les màquines fotogràfiques que a ple dia podien captar escenes molt lamentables", comentaria una publicació clandestina de l'època (18). El nombre de manifestants el podem evaluar en unes 3.000 persones (19).

Aquell diumenge, setze entitats catòliques de Barcelona signaven un document, que després seria repartit en còpies a multicopista, de solidaritat amb els Caputxins. Després d'explicar els fets d'aquells dies, s'hi feia la següent valoració:

«EN AQUETS FETS, NOSALTRES COM ACRISTIANS, HI VEIEM:

1. Una actitud d'acolliment de part dels PP. Caputxins, practicant el deure humà, cristià i franciscà d'hospitalitat.
2. Una situació anòmala de la nostra societat, que no admet un diàleg franc i obert, entre les autoritats establertes i els estudiants de la nostra Universitat.
3. Una vulneració del dret natural de reunió i d'associació per part de les autoritats constituïdes, que l'haurien de respectar i afavorir.
4. Un aprofitament unilateral dels mitjans d'informació pública, que són posats al servei de l'autoritat constituïda, amb insinuacions calumnioses, tot el qual impedeix la formació d'una autèntica opinió pública.
5. Unes mesures extremes, com són: la interrupció de la línia telefònica, el bloqueig de tot el barri, i l'impediment, mal justificable, de suministre alimentici.
6. Un acte d'una gran repercussió estudiantil, nacional i internacional, augmentat encara pel fet que es reunissin 450 delegats i concellers i per l'assistència de les personalitats invitades.
7. Una relació novèria de l'Església, a causa del lloc de la reunió, de la presència de militants cristians entre els assistents i de la situació concordatària de l'Estat espanyol.»

A continuació s'hi deia:

«DAVANT AQUESTS FETS, NOSALTRES CRISTIANS, REAFIRMEM:

1. La nostra adhesió a l'actitud humana i evangèlica d'hospitalitat practicada pels PP. Caputxins.

2. El dret a la llibertat i seguretat personals (Art. 3 de la Declaració del Drets del Home; "Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat personal) (Cont. sobre l'Església en el món d'avui nº 73).

3. El dret a la llibertat d'expressió individual i col·lectiva (Pau a la Terra nº 11).

4. El dret de tota societat a l'existència d'una autèntica opinió pública fruit d'una informació objectiva (Pau a la Terra nº 10).

5. El dret de lliure reunió i associació (Const. sobre l'Església en el món d'avui nº 73 i 75) (Pau a la Terra nº 18 i 19).

6. La nostra fe en el diàleg, únic mitjà per mirar de cara i solucionar autènticament els problemes reals de la nostra societat.

7. La nostra convicció que els militants cristians han d'ésser activament presents en el món i han de treballar-hi per un millorament autèntic de la societat.»

El manifest, considerat obert a d'altres organitzacions, associacions i moviments, anava signat per: Acció Catòlica Patronal, Acció Catòlica Rural (JARC), Acció Catòlica Obrera (ACO), Acció Catòlica Independent (ACI), Congregació Mariana Universitària (FECUM), Confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Virtèlia, Delegació Diocesana d'Escoltisme, Franciscàlia, Graduats d'Acció Catòlica, Guies de Sant Jordi, Institut Catòlic d'Estudis Socials, Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, Moviment Familiar Rural, Joventut d'Estudiants Catòlics (JEC/F), Jovent Obrera Catòlica (JOC/F) i Joventut Independent Catòlica (JIC) (20). *Aquest és el primer document del SAL (vegeu Capítol V).*

Dia 14

Al cap de les 72 hores preceptives, fou alliberada la resta dels intel·lectuals i professors detinguts. El fet d'haver-hi persones molt conegudes, algunes de fama internacional, va comportar un fet sense precedents: la policia va cridar a dos notaris perquè interroguessin un a un als detinguts, aixecant acta de que no els havien tocat. De l'estada als calabossos de Jefatura, Antoni Tàpies escriuria: "¿Com explicar detalls de la nostra estada als calabossos i de les molèsties que ens ocasionaren? Penso en la gent que ha passat coses tan terribles en aquells locals

sinistres que quasi em fa vergonya mencionar-ho. Que consti que no tinguerem gaires tractes de favor, perquè, segons ens digueren, s'havien de complir uns reglaments que són iguals per a tothom així que es passen aquelles reixes. Però no hi ha dubte que a nosaltres l'entusiasme, l'optimisme, el sentiment d'haver realitzat quelcom de positiu pel país... ens van fer oblidar ràpidament totes les humiliacions i les pors d'aquells dies allí retinguts" (21).

Per la seva banda, Xavier Folch recordaria: "A la policia hi havia dues coses que els preocupaven: buscar els redactors del manifest del Sindicat i trobar càrrecs contra els caputxins de manera que quedés justificada la seva irrupció en un centre religiós, trencant el Concordat" (22). D'altres preguntes versaven sobre: qui els havia convidats?, qui els havia portats al convent?, etc. Tots sense excepció se'n van sortir despistant dient que no coneixen cap estudiant: un de la Facultat em va avisar, em van trucar per telèfon, etc. Folch, que era a la cel·la amb Joan Oliver i altres, recorda que Pere IV tot just entrar als calabossos va recuperar el bon humor i no va parar d'explicar històries divertides que els feien riure fins al punt d'haver-li de dir "pari, pari". Al respecte, cal aclarir que Joan Oliver va ^{fer saber} ~~dir~~ als companys engarjolats que en sortir diria a l'inspector Vicente Creix: "Creix, però no et multipliquis", però que finalment no ho va fer. En canvi, la frase aparegué després en una obra de teatre seva (vegeu Apèndix C) (23).

Aquell dia hi va haver assemblees a les Facultats i Escoles. També hi va haver una reunió de la Junta de Delegats la qual, després de felicitar-se per l'alliberament de tots els detinguts, va aprovar els següents punts: "1. Interrumpir la decisió de huelga adoptada estos últimos días de manera que se permita la normal plena realización de toda labor de difusión [del Manifest per una Universitat democràtica i dels fets que es produïssin], cuya necesidad ha quedado anteriormente señalada. 2. Expresar nuevamente la más absoluta repulsa por la política de represión que nuestras autoridades han adoptado, así como la firme resolución de todos los estudiantes del Distrito de responder de forma enérgica a cualquier medida semejante de carácter tan injustificado y antiuniversitario" (24). Tot i això, com estem vident, el ressò de la Caputxinada depassava en molt el marc estrictament universitari.

Dia 15

Aquest dia es féu pública la carta d'adhesió a la comunitat caputxina signada per

nou Provincials d'ordes religioses i pels abats de Montserrat i Poblet, de la qual cosa en parlem més extensament en el Capítol V.

També comencen a aparèixer fulls volants anònims, però provinents del moviment l'au-
la Rodona, cridant ^{tots} a una manifestació per al dijous dia, 17, a les 8 del vespre, a
Diagonal-Passeig de Gràcia. En un d'ells s'hi diu:

"EN DEFENSA

de la lliure constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de Catalunya
de la llibertat sindical i d'associació
de la llibertat d'expressió

"CONTRA

els sindicats controlats pel Govern
la informació deshonesta i calumniosa
la repressió injusta i violenta" (25).

I en un altre:

"L'entrada violenta de la policia al convent de Caputxins de Sarrià, on s'hevien
reunit uns 500 estudiants de la Universitat i Escoles especials de Barcelona per a
constituir el Sindicat Democràtic d'Estudiants de Catalunya, la detenció dels pro-
fessors, artistes i intellectuals invitats, la repressió de les manifestacions de
protesta que s'han produït contínuament i la informació mínima i falsificada que la
premsa del règim ha donat d'aquests fets, passen novament en evidència que Catalunya
és un país ocupat i privat dels drets més elementals, que avui hom reconeix a tots
els pobles de tot el món.

"Per a protestar contra aquesta situació injusta i intolerable, per a demanar llibe-
tat sindical d'obres i d'estudiants, llibertat d'associació, llibertat d'expres-
sió i LLIBERTAT DE LA LLUÏDA CATALANA (...)" (26).

I un altre:

"Molts ciutadans, en la impossibilitat d'expressar enllac la seva indignació pels
fets, estan manifestant aquests dies la seva decidida actitud a combatre aquest
estat continuat d'opressió, d'opressió i d'injustícia" (27).

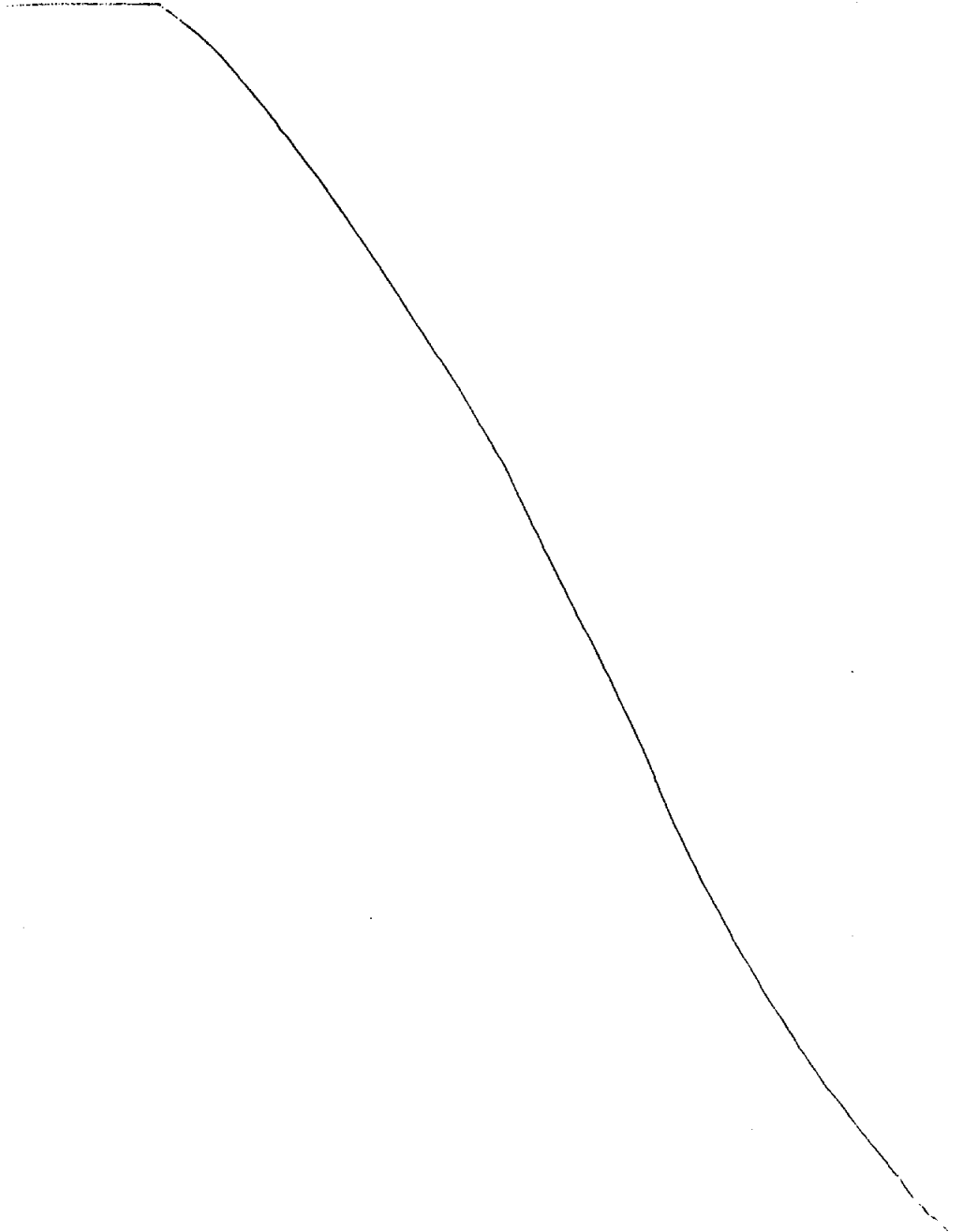
I encara un altre:

"Enfront d'aquesta nova evidència, els estudiants i l'opinió barcelonina manifesta-
ren un cop més la nostra protesta i disconformitat a la repressió, la manca de lli-

bertats bàsiques i el falsejament i la calúnnia dels mitjans d'informació" (28).

Dia 16

Més d'un centenar de sacerdots i religiosos visiten el bisbe doctor Modrego i li lliuren un document. El bisbe "va dir que no llegia els diaris -la qual cosa, creiem, no pot deixar de fer un bisbe- i que no sabia massa bé com havien anat les coses (!!!?). Per damunt de tot, però, calia obeir l'ordre legal vigent", comentaria un informe del moment (29). Segons una altra versió -Ràdio París- es tractà d'una

81

"violenta discussió". Monsenyor Modrego començà l'entrevista amb el següent advertiment: "aquí se viene a hablar del Evangelio y no de la *Pax in Terris*" (30). La nota lliurada feia textualment:

«Los hechos ocurridos recientemente entre los universitarios de Barcelona han sumido en una dolorosa perplejidad nuestro ánimo de sacerdotes y el de muchos fieles cristianos.

Los motivos principales de esta perplejidad creemos que son tres:

1.- La actitud poco clara de la Jerarquía ante la violación, por parte de la fuerza pública, de la inmunidad de una casa religiosa.

S.E. puede imaginar los efectos lamentables que produciría en la conciencia de muchos sacerdotes y fieles el hecho de que, en este acto, hubiera habido un consentimiento previo de la Jerarquía eclesiástica.

Si tal consentimiento previo no ha existido, además de la figura delictiva descrita en el Código Penal, artículo 191, se ha producido por lo menos una interpretación unilateral de graves y escandalosas consecuencias del artículo 22, párrafo 3, del Concordato entre la Santa Sede y el Gobierno español.

2. El silencio incomprensible de la Jerarquía ante las noticias y comentarios difundidos por los órganos de información, prensa, radio y televisión, gravemente calumniosos para la comunidad de capuchinos de Sarriá y para los participantes en la reunión.

3. La confusión que crea la Jerarquía cuando no reafirma, al ser conculcados, los derechos elementales de la persona humana a la asociación y reunión, a la información y a la difusión del propio pensamiento.

Al ocurrir esto, pasa como delictivo el ejercicio de unos derechos incluidos en la Declaración universal de los derechos del hombre y proclamados solemnemente por la Iglesia; se crea desconcierto en la conciencia de muchos cristianos sobre puntos muy importantes de la doctrina de la Iglesia; y se hace a la Iglesia cómplice de graves injusticias»

(31).

A continuació van redactar una carta d'adhesió al pare Salvador de les Bones, adjuntant-li còpia de la nota lliurada.

Dia 17

El provincial dels caputxins arriba a Madrid (32) per a informar personalment dels fets al nunci Riberi. La resposta del nunci va ésser sorprenent: "cuestión resuelta". La gran preocupació de monsenyor Riberi era el bisbe coadjutor Marcelo González per la campanya popular en contra que s'estava desenvolupant des de feia temps. El nomenament de monsenyor Marcelo era cosa seva -"lo he puesto yo", diria-, ja que el règim volia un homes més franquista a Barcelona. Monsenyor Riberi l'havia triat pensant en què el nou bisbe coadjutor era la persona indicada per a la seu barcelonina degut a la seva preocupació pel tema social (33). En la conversa amb el pare Salvador de les Borges, "el nunci demostrà desconèixer el problema específic de la comunitat diferenciada catalana i manifestà la seva voluntat de no rectificar el seu error" (34).

Per la seva banda, 36 dirigents de moviments d'acció catòlica -patronals, obrers i estudiants- van adreçar un escrit al bisbe de Barcelona, al nunci a Madrid i al president de la Conferència Episcopal espanyola, manifestant el seu desacord pel silenci de la jerarquia. Després de reconèixer que la Caputxinada era una reunió illegal segons les lleis vigents, remarcaven que el SDEUB era una "aspiración totalmente dentro de la doctrina católica". En aquest sentit, recordaven que a la Pacem in Terris s'hi deia que "los gobernantes que no reconozcan los derechos del hombre o los violen faltan a su propio deber y carecen, además, de toda obligatoriedad las disposiciones que dicten". I continuaven: "Por ello, los católicos somos súbditos leales, pero no ciegos, de la autoridad, porque por encima de sus mandatos están los de Dios, que establecen el respeto a la persona humana y a sus derechos inalienables e imprescriptibles, al decir de la misma encíclica, entre los cuales está el de asociación para un fin lícito, como es el que los estudiantes se proponían". Després de congratular-se pel fet que els estudiants haguessin triat una casa religiosa "para ejercitar unos derechos que injustamente les habían sido negados", es denunciava el comportament dels mitjans de comunicació: "Nos duele en cambio que pueda decirse que la autoridad eclesiástica ha autorizado la entrada de la fuerza pública en el convento y sobre todo que públicamente y dándole la mayor difusión (radio y TV) se haya calumniado descaradamente a los estudiantes, dando a entender la comisión de actos inmorales y a los frailes de haberlos tolerado, con el único objeto de desprestigiar ante la opinión pública la causa que

aquellos defienden, aunque sea recurriendo al arma de la difamación, mucho más grave por venir de quien viene". Es por això que es preguntaven: "¿Es que la Jearquía puede callar ante tanta injusticia contra personas a las que no se permite una eficaz defensa? ¿Es que la Iglesia puede renunciar a su antiguo título de defensora de los débiles?".

Com a reflexions finals, s'hi deia: "Mucho tememos que todo ésto redunde en definitiva en descrédito de la Iglesia, que nos conduzca a otra cosa que a un mayor alejamiento de la verdad cristiana a muchos ciudadanos nuestros, por una explicable apariencia de sujeción de la Iglesia a intereses terrenos de orden político, de abandono de los fueros de la verdad, de falta de comprensión y apoyo para un grupo numeroso de fieles animados con la mayor buena fe y legítimamente discrepantes de unas estructuras políticas establecidas. Y no se diga que con ello la Jearquía hará política, porque no debe ni puede juzgar las opciones concretas puramente humanas de los católicos o de cualesquiera otros ciudadanos, pero sí proclamar la libertad evangélica de abrazarlas bajo la propia responsabilidad y condenar los intentos de impedir las por el abuso de la autoridad, que se ampara en la necesidad de defender el orden público, cuya perturbación ella sola ha provocado, ya que la actitud de los reunidos fue en todo sumamente pacífica".

L'últim paràgraf era d'una duresa extraordinària: "En cambio nos parece claramente una opción política callar ante la injusticia y el atropello, porque en las circunstancias actuales y dada la posición que los obispos ocupan en la sociedad española, implica una evidente aprobación de los actos de la autoridad" (35).

I així arribem a les 8 del vespre d'aquell dijous dia 17: "la manifestació va assolir un nivell de participació ciutadana sense precedents, fet que a la vegada situava l'acció estudiantil com a desvetlladora d'un moviment popular amb una incidència política molt superior a la de simple solidaritat amb la lluita universitària. El Cinc d'Octubre aparegué ocupat aparatósament per la policia, però això no impedí que de vuit a deu de la nit, entre deu i quinze mil persones, estudiants, treballadors, capellans, professionals, gent vinguda de comarques i homes i dones de molt diversa condició es manifestessin per la Diagonal, el carrer Balmes, la Travessera de Gràcia, i la Via Augusta, entre els aplaudiments i simpaties generals, molta gent als balcons, el trànsit interromput... en un gran homenatge del poble de Barcelona

al paper capdavanter que els estudiants estaven jugant en la lluita per la democràcia i contra la continuació de la situació de segregament i de persecució de les llibertats que era imposada a tot el país" (36).

Com és de suposar, els fets de Barcelona van arribar a la resta dels Districtes Universitaris. Hi va haver assemblees i manifestacions a Madrid, Bilbao, Pamplona, València, Sant Sebastià, Salamanca i d'altres. De Madrid en coneixem tres textos: de la moderada Unión de Estudiantes Demócratas (UED), de l'esquerrana Federación Universitaria Democrática Española (FUDE) i de la feixista Defensa Universitaria (DU). L'UED i la FUDE cridaven a una manifestació per al dia 25 a la plaça de Las Cibeles. A la primera hi podem llegir: "Siempre que el universitario ha intentado exponer su deseo de libre sindicación e incluso cuando, a pesar de las limitaciones impuestas, ha logrado estructurar y poner en funcionamiento un auténtico sindicato, ha sido brutalmente reprimido. (...) Solidaridad con Barcelona!" (37). De la segona remarcuem: "El distrito de Madrid, con una importante tradición de lucha en el ámbito nacional, que culminó en las acciones del curso pasado, no puede permanecer indiferente ante los sucesos de Barcelona ni ante la bandera de libertades democráticas que enarbolan los universitarios catalanes. Ayer, cuando fuimos la vanguardia, el apoyo catalán fue rápido, efectivo y fraternal. Hoy, cuando ellos van a la cabeza no podemos escatimarles nuestra ayuda en modo alguno. (...) Solidaricémonos con los estudiantes catalanes!" (38). Pel que fa al full feixista és de tot un altre to: és insultant. En efecte, s'hi diu: "Los estrategas del comunismo saben preparar sus combinaciones. Los ateos Tierno Galván, que mandó su adhesión, y Sacristán, comunista, que estuvo allí con el P. Llimona y Mons. Ricardo Pedrals, forman un cuarteto significativo de la futura Universidad Democrática, con las cátedras de "Ateísmo científico" pared por medio de la "Teología moral" para ser libremente elegidas por los democráticos universitarios catalanes. Los capuchinos tienen una disculpa: la de ser los únicos que pueden, con autoridad franciscana, cobijar bajo un mismo techo a los "hermanos burros" y a los "hermanos lobos" (39).

La solidaritat espanyola va anar més enllà de l'àmbit universitari. Sabem, per exemple, que el dia 25 de març, "en una carta dirigida al cardenal Quiroga Palacios, como presidente de la Conferencia Episcopal, un grup relevant de catòlics de Ma-

82

drid, entre los directores de las principales revistas católicas, solicitan de la jerarquía que hable ante este asunto y que no siga el silencio ante los ataques y las difamaciones de que son objeto los padres capuchinos de Sarrià. Firman esta carta diversos sacerdotes, religiosos y laicos, entre otros: el padre Carlos Giner, jesuita, director de la revista Mundo Social, el padre Marzal, jesuita, Pedro Altarés, director de Cuadernos para el diálogo, Rafael González, director de Signo, semanario de la Juventud de Acción Católica, Juan A. Cagigal, director de Aun, así como destacadas personalidades de la democracia cristiana, entre ellos el profesor Aguilar Navarro [expulsaat]" (40).

Però el document que va tenir més circulació de mà en mà fou el titulat "Homenaje a Catalunya", dedicat "Al pueblo catalán representado por sus estudiantes, intelectuales y artistas", datat de finals de març i signat per gent coneguda i molt diversa. El text feia: "Espanña, en su pluralidad, desea testimoniar su admiración sin reservas ante la actitud de Cataluña en pro de nuestra lucha por la libertad. Una vez más, en circunstancias decisivas para el país, Cataluña está dando excepcional ejemplo de valor cívico ante la necesidad de vencer los obstáculos que obstinadamente se oponen a la incorporación de la comunidad hispánica a la vida política y cultural propia de una auténtica democracia. Cataluña ha hablado y luchado otra vez en nombre de la solidaridad democrática de España, que sólo en la libertad logrará realizar el común ideal de convivencia a que todos aspiramos" . Els signants eren: Enrique Tierno Galván, ex-catedràtic de Dret Polític de la Universitat de Salamanca, Pedro Laín Entralgo, acadèmic i catedràtic de la Facultat de Medicina de Madrid, Dionisio Ridruejo, escriptor, Fernando Chueca Goitia, director del Museo de Arte Contemporáneo i catedràtic de l'Escola d'Arquitectura de Madrid, José Antonio Maravall, historiador i catedràtic, la Duquesa de Medina-Sidònia, Juan Antonio Bardem, director de cinema, José K. Cano, escriptor, Mariano Robles Romero-Robledo, advocat de la família del general portuguès Humberto Delgado (antisalazarista), García Sabeil, metge i escriptor, Caballero Bonald, escriptor, Antonio Menchaca, financer i escriptor, Manuel Aguilar, editor, Fernando Baeza, escriptor i editor, Pablo Martí Zaro, escriptor, López Pacheco, escriptor, Raul Morodo, col·laborador de Cuadernos para el Diálogo, José M. Moreno Galván, crític d'art, Pablo Serrano, escultor, Alfonso Sastre, dramaturg i seixanta firmes més (41).

Com a punt final d'aquest apartat parlarem del viatge del provincial dels caputxins de Catalunya a Roma. El pare Salvador de les Borges va anar a la capital italiana a mitjans d'abril davant el temor de les possibles represàlies o pressions indirectes que el govern espanyol pogués exercir en contra de l'ordre a través del Vaticà. En aquest sentit, el governador civil havia comentat, tot parlant d'ell: "a este provincialito me lo cargo".

El pare Salvador va arribar a Roma portant set o vuit cartes significatives d'adhesió rebudes fins al moment. Parlà amb el General de l'Orde, un holandès, amb el qual no en va treure l'aigua clara, en especial perquè aquell home no acabava d'entendre el que havia passat, ja que estava preocupat per d'altres afers en els quals s'hi involucrava l'orde: un contraban de tabac (vegeu més endavant). Aleshores s'adreçà al pare Joan Baptista de Farnese, encarregat de les relacions caputxines amb el Vaticà. El procurador general li féu saber, sense però ensenyar-li cap document, que el govern espanyol havia enviat, a través de la secretaria d'Estat del Vaticà, un plec d'acusacions molt dures contra seu i contra la comunitat. El pare Salvador li va explicar el que havia passat. El pare Farnese el va interrompre: "Però si això és un gest partizano, comme noi qui quando la Dittadura di Mussolini". Es a dir, que la Caputxinada era un gest d'acolliment democràtic que ells també havien practicat a Itàlia durant el feixisme. Aleshores li demanà qui el podia recolzar: "Doncs Rubà i Balaguer, patriarca de les lletres catalanes". I qui més: "doncs Salvador Espriu, poeta famós internacionalment". I qui més: "doncs tots els provincials i abats de Catalunya". Llavors, De Farnese li digué: "amb aquests cartutxos me'n sobren per a matar les perdius que calguin". I, efectivament, no hi va haver cap repressió o pressió de la Santa Seu als caputxins catalans.

x x x

L'endemà de l'assalt, dissabte dia 12, la premsa barcelonina publicava una nota oficial del govern civil al respecte. Aquesta:

« En la tarde del pasado día 9, se celebró una reunión ilegal, con claros fines subversivos, en la Sala de Actos que los Padres Franciscanos Copuchinos de Sarrià poseen en la calle Cardenal Vives y Tutó.

Sobre dicha reunión, pero sin especificar lugar ni momento, se había hecho intensa propaganda, días antes, en los Centros Universitarios de Barcelona.

El carácter eminentemente político de tal acto, ajeno por completo a los auténticos fines universitarios, se puso de manifiesto no sólo con el contenido de su propaganda, sino también con la asistencia e incluso intervención en el mismo de personas totalmente ajenas a la Universidad, algunas de las cuales habían venido a Barcelona con este fin desde otros lugares de España e incluso del extranjero.

87

Una vez concluida la reunión, algunos estudiantes y periodistas salieron voluntariamente a la vía pública y tras ser identificados por agentes de la Autoridad se reintegraron a sus respectivos domicilios.

Los demás asistentes, al observar que iban a ser identificados decidieron permanecer en el interior de la Sala de Actos tratando con ello, de eludir las responsabilidades en que voluntariamente habían incurrido.

En la mañana del día 11, la contumaz actitud subversiva de los reunidos, cuya conducta constituía una intolerable provocación al desorden público, hizo de urgente necesidad su inmediata evocación.

Por ello, a las 12 horas, agentes de la Autoridad obligaron a desalojar el local, haciéndolo en primer lugar los estudiantes, quienes sin oponer resistencia alguna, entregaron su documentación saliendo ordenadamente de uno en uno para reintegrarse a sus respectivos domicilios.

A continuación se procedió a la detención del resto de las personas que participaron en la citada reunión y a su traslado a la Jefatura Superior de Policía para ser interrogados y poder así conocer el grado de responsabilidad que a cada uno de ellos incumba con arreglo a Derecho.

En cuanto se refiere a dos súbditos extranjeros llegados a Barcelona el día 8, procedentes de sus respectivos países, con el exclusivo objeto de participar en las actividades citadas, se han cursado los oportunas órdenes para que se proceda a su expulsión de territorio nacional. >>

Com es pot observar, en cap moment no s'hi diu que la policia hagués entrat dins el convent. Aquest punt constituiria la base d'un recurs que arribaria fins al Tribunal Suprem, del qual en parlem en el Capítol següent.

A més a més, l'Agència Cifra en donar la notícia de l'assalt hi afegia: "De esta decisión gubernativa se había informado previamente al arzobispo de Barcelona y al cardenal-arzobispo de Santiago en su calidad de presidente de la Conferencia Episcopal española" (42). O sigui, que el text estava redactat de tal manera que, sense dir-ho explícitament, induïa al lector normal i corrent a pensar que ambdós personatges havien donat el seu vist i plau a l'acció policial.

Encara hi ha més. La majoria de diaris d'aquell dia publicaven una notícia de l'Agència oficial Efe destinada a desprestigiar l'ordre caputxina. Vegem-la:

«Roma, 11. — En los ambientes eclesiásticos romanos se comenta la posibilidad de que la Orden de Capuchinos, una de las cuatro ramas de la gran familia religiosa de San Francisco, sufra en plazo no muy lejano una reorganización a fondo desde el punto de vista canónico y disciplinar. Los rumores, que venían originándose desde hace tiempo y que aumentaron el año pasado, con motivo del contrabando de tabaco descubierto en los sótanos de un convento capuchino de Albano, se han recrudecido ahora con mayor fundamento, desde el reciente nombramiento de un visitador apostólico para las casas que la Orden tiene en Italia. Monsenor Pangrazio, arzobispo de Gorizia, nombrado directamente por el Papa para esta delicada misión, continúa realizando la rigurosa inspección que se le ha confiado.

No es la primera vez que la Santa Sede encarga a un alto prelado una misión parecida en conventos capuchinos italianos, pues ya en dos ocasiones, en tiempos de Pío XII y Juan XXIII, un delegado especial visitó la fundación benéfica de San Giovanni Rotondo, pa-

ra poner en claro las polémicas relacionadas con la obra y actividades apostólicas del padre Pio de Pietralcina; pero esta vez, la tarea encomendada a monseñor Pangrazio tiene un alcance más general. Monseñor Pangrazio, miembro de la Comisión Posconciliar de Medios de Comunicación Social, tiene 57 años y su labor durante el Concilio ha sido muy relevante. La Orden de Capuchinos cuenta con 18.000 miembros repartidos por todo el mundo. »

Però el fet que causaria més indignació fou l'editorial publicat també aquell dia pel diari madrileny Arriba, de la cadena de premsa del Movimiento. Amb el títol de Incomprensible (sense cometes) s'hi vertien tota mena d'insults i d'insinuacions contra els caputxins. Com que la premsa falangista tenia uns tiratges molt i molt reduïts, la cosa no hauria anat més enllà, si no fos perquè l'esmentat editorial fou llegit íntegrament per ràdio i sobretot per televisió a les notícies de les 3 de la tarda, de tal manera que tothom s'assabentà de l'"escàndol hagut als Caputxins de Sarrià". Als dies següents, el llibel era reproduït per d'altres diaris de la premsa del Movimiento de tot l'Estat. En concret, deia:

« Si se considera que una de las tácticas más características del desorden es la confusión, hay que admitir que los instigadores de los incidentes registrados en Barcelona, instigadores instruidos a tales efectos en otros centros que los típicamente universitarios, han sabido elegir la composición dramática de su espectáculo. Pero ante los hechos consumados hay que hacer serenas y graves advertencias, destinadas, por una parte, a la natural sorpresa de los espectadores de buena fe, y por otra, a quienes han facilitado el escenario de la representación.-

Como es sabido por todo España, en el Convento de Capuchinos de Sarriá, se ha celebrado una reunión sobre cuyo alcance político e ilegalidad no cabe alegar ignorancia, ya que los fines de la peregrina asamblea habían sido expresamente anunciados con anticipación a todos los estudiantes. Entre los asistentes figuraban personas extranjeras y evidentemente ajenas a lo que se pudiera presentar como un motivo concreto y, por si poco fuera, la Prensa local de Barcelona, siguiendo la tradicional costumbre de estas instigaciones, que no buscan la satisfacción de demandas solventes, sino la producción del escándalo, había sido previamente advertida e invitada.

Las personas de buena fe ajenas a la índole de una maquiación tan sinuosa, pueden quedar confundidas ante el híbrido espectáculo de la agitación política y la paz conventual, ante el espúreo matrimonio de un grupo heterogéneo de revoltosos y un centro de oración y de formación religiosa. La confusión procede evidentemente en primer lugar de la pregunta que el sencillo espectador ha de hacerse de un modo inevitable sobre el consentimiento recíproco de los contrayentes en todo matrimonio.

Si los preparativos y el desarrollo de la reunión han manifestado sin duda su carácter ilegal y faccioso resulta incomprensible que una casa de estudios teológicos como es el Convento de los Padres Capuchinos de Sarriá y de una Orden mendi-

cante se preste no sólo como escenario y protección de tales fines, sino también como albergue nocturno para personas de uno y otro sexo estudiantes y no estudiantes. Igualmente es INCOMPRENSIBLE resulta que los privilegios del Concordato de España con la Santa Sede, que respeta el fuero sagrado de las casas de oración y formación religiosa, puedan aprovecharse como nidos de tartarinescas conspiraciones contra la unidad de España, que en el fondo se fomentan desde las mismas puestos que en otro tiempo alentaron el acceso a templos y conventos, no para celebrar asambleas, sino para arrasarlos.

Si nos ceñimos al pretexto de los hechos está claro que los estudiantes, en cuanto tales, cuentan con vías normales y legítimas para la manifestación de sus inquietudes y aspiraciones por medio de sus propias organizaciones profesionales. Nadie que proceda con recta intención y con un mínimo conocimiento de la organización universitaria puede ignorar todo lo que en este sentido ha sido objeto de resoluciones prácticas en los últimos tiempos. Por eso resulta tan indignante como escandaloso que aquellas actividades que, por su carácter sectario e infractor de las leyes, no pueden acogerse al recinto natural de la Universidad tengan acogida en un recinto religioso y que las turbias incitaciones al alboroto puedan producirse en un convento presidido por el espíritu del pacífico y humilde San Francisco de Asís.

La prueba evidente del contubernio la han dado los propios reunidos con su resistencia a ser identificados, con un deseo tenaz de clandestinidad, ya que la prueba habría de poner inmediatamente de manifiesto la sospechosa mezcolanza. Para establecer el imperio de la ley, la Autoridad les había invitado a salir del convento de los Capuchinos con la única exigencia

de comprobar su identidad, según las normas universales a que cualquier ciudadano está obligado cuando así es requerido por la autoridad debidamente investida. Con su resistencia quienes habían abusado de la hospitalidad conventual parecían estimar que el paradójico refugio les proporcionaba una patente de corso para eludir una de las más elementales obligaciones de cualquier ciudadano español.

Sin más consideraciones, es lógico que el incidente haya producido, sobre la confusión, el estupor de los ciudadanos católicos, sobre todo si se tiene en cuenta que estos hechos han venido a coincidir con determinados manifiestos del Sumo Pontífice. Lo insólito del incidente contrasta con el justo prestigio de tantas casas religiosas dedicadas a la contemplación y al servicio de Dios, que no pueden quedar afectadas ante la conciencia nacional por la desagradable excepción de los hechos ocurridos en el Convento de los Capuchinos de Sarriá en Barcelona >> (43).

Com es pot suposar, la indignació va ésser molt forta com hem anat veient en la primera part d'aquest capítol. A més a més, es va produir una resposta immediata, molt valenta, a la premsa, ja que uns sacerdots de Girona i uns caputxins de Saragossa van enviar sengles escrits de protesta als diaris. En el primer cas, després de citar tres textos conciliars, s'hi deia: "A la luz de estos principios y de todo el Evangelio, mostramos nuestra disconformidad por la información que se ha dado de los hechos sucedidos en Barcelona y, sobre todo, con la interpretación que hace de ellos el editorial de Arriba, que ustedes [Los sitios] publicaron el pasado día

13. Creemos que no se salva ni la honestidad, ni la convivencia ni la justicia". Y también: "Es muy triste constatar de que manera son atacadas algunas personas e instituciones eclesíasticas cuando estas se muestran en desacuerdo con la actuación de los poderes públicos. Y lo es más constatar como en estas ocasiones se les echan en cara privilegios que se les habían concedido. Cuantas veces, en cambio, hemos oído y leído elogios sin reserva para aquellas personas eclesíasticas e instituciones que han manifestado su aprobación a la política del Gobierno! Será, pues, verdad que la repetida fidelidad del Estado español a la Iglesia está condicionada por la fidelidad de esta a los intereses de aquel?". I añaden: "Pero en el caso concreto que comentamos ha habido más: se llega a la insinuación difamatoria y al insulto. Con dolor hemos visto como el tono violento del artículo de Arriba creaba entre nuestro pueblo un clima de violencia. Nunca será lícito a un cristiano inspirarse en otros criterios que los de la justicia y la caridad" (44).

Per la seva banda, dos religiosos caputxins de Saragossa van enviar una carta oberta al diari Heraldo de Aragón en resposta a les notícies de Cifra -Caputxinada- i Efe -reorganització de l'Ordre. Pel que fa al primer punt, tot citant també textos conciliars i del papa Joan XXIII, deien: "Decimos a la Agencia Cifra, a la nota del Gobierno Civil de Barcelona y a cuantos nos han suministrado noticias y datos de la reunión de Sarrià que nuestra postura ~~es~~ la de "reprobar" todo cuanto vaya en contra de los Principios incommovibles señalados por Juan XXIII i Pablo VI (que la información ha de basarse lógicamente en la verdad, la justicia, la libertad y el amor i que hay que informar objetivamente)". Els signants protestaven perquè tant en la nota de Cifra com en l'editorial d'Arriba "no han sabido distinguir -suponemos por ignorancia, no por mala voluntad- lo que es propiamente convento (...) y lo que es un salón de actos (...). No hay, por tanto, porque rasgarse las vestiduras de que en un salón de este tipo, como es el salón de actos de Sarrià, que tan bien conocemos, se encontraran reunidos jóvenes de ambos sexos, en un lugar completamente ajeno a la clausura conventual, aunque fuera de noche". Quant a la qüestió de la reorganització de l'Ordre, primer es deixava clar que els caputxins d'Albano no tenien res a veure amb el contaban de tabac: "Toda la prensa europea sabe la verdad menos la Agencia Efe". A continuació s'explicitava que "la Orden capuchina necesita reorganizarse como la Iglesia, como todo organismo vivo. El Concilio ha

41

abierto los cauces para esta renovación y la Orden capuchina está dando seriamente los primeros pasos". La carta acabava amb un "lamentamos la confusión que la conjunta información dada por las dos Agencias informativas ha sembrado entre muchos fieles" (45).

Sabem que el ^{superior} ~~procurador~~ dels caputxins de La Corunya va fer una homilia el diumenge 13 atacant durant l'editorial d'Arriba (46).

Pel que hem vist, les cartes de Girona i Saragossa foren els únics documents d'oposició per dir-ho així que es van publicar aquells dies per a contrarestar la campanya en contra del Règim. Diem això perquè justament el dia 15 de març, l'aleshores ministre d'Informació i Turisme, Manuel Fraga Iribarne, va presentar a les Cortes españolas franquistes -no democràtiques- la seva Llei de Premsa. Aquesta llei derogava una d'anterior feta el 1938, en plena guerra civil, vinculada al Codi de Justícia militar. La llei Fraga era presentada com si fos lliberalitzadora. Tot i això, és clar, la podríem definir així: "representa -hay que insistir en ello- la regulació, mediante una ley ordinaria, de una censura marcial que había funcionado de forma excepcional y obsesiva desde 1938. Ahora tiene reglas escritas, lo que teóricamente permite saber a qué atenerse a quienes se dedican a la producción cultural en cualquiera de sus formas" (47). Tres dies després, el 18, era aprovada sense esmenes notables dels procuradores. Al cap de tres setmanes entrava en vigor i el 26 d'abril era segrestada l'edició del setmanari Juventud Obrera, de la Juventud Obrera Católica...

L'acció del Règim va arribar també al camp repressiu. Així, per exemple, els intel·lectuals i professors convidats a la Caputxinada foren multats amb quantitats que anaven de les 25 mil a les 200 mil pessetes de l'època, com veurem en el capítol següent. En un altre ordre de coses, el ministre d'Educació va nomenar un jutge especial per a tractar de la "pertrubación en el normal desenvolvimiento académico", tant a nivell d'estudiants com del professorat. En aquest sentit, l'Assemblea de Districte del 26 de març acordava: "Constituye una afrenta a todos los universitarios. Pero también es una prueba más de la solidez y eficacia de las instituciones democráticas de los estudiantes, frente a las que vanamente se han opuesto las medidas represivas de las autoridades académicas normales. En ningún caso se observa más claramente la debilidad y languidez de unos organismos, en este caso las A-

PE y quienes las patrocinan, que en la adopción de estas medidas extraordinarias" (48).

La situació acadèmica, és clar, no es va apaiwagar, sinó tot el contrari. En aquest sentit, el dia 18 d'abril a Econòmiques els estudiants van escridassar i fins i tot li tiraren ous al professor Canals, substituït de Manuel Sacristán en l'assignatura de Fonaments de Filosofia. El degà Pifarré cridà la policia la qual va entrar dispersant l'aldarull, a part de recollir trenta carnets d'identitat i vuitanta d'estudiant. Poc després, vint-i-quatre d'aquests universitaris perdien la matrícula i altres trenta-set eren expulsats del districte (49).

El mateix dia dels incidents d'Econòmiques s'obria la Tercera Setmana de Renovació Universitària, programada des del gener, ^{durant la VIII Assemblea Lliure,} la qual havia estat prohibida pel rector. L'acte més important d'aquesta Setmana fou el celebrat el 22 d'abril a l'aula magna de Dret, amb l'assistència de mil estudiants, així com una representació de la intel·lectualitat catalana. Per primer cop, s'hi va llegir un manifest d'adhesió del moviment de Comissions Obreres (50). La importància d'aquesta Tercera Setmana rau en que "era la confirmació pública i oberta del Sindicat constituït un mes i mig abans a l'assemblea dels caputxins, la demostració de l'adhesió amb que comptava entre els estudiants de totes les facultats, de les simpaties i acords que suscitava entre altres capes socials, especialment la intel·lectualitat, i ara ja explícitament el moviment obrer, i de la seriositat de les seves propostes i alternatives, lluny de qualsevol consignisme i demagògia, responsablement i meditatament elaborades per a un marc democràtic general" (51).

La Setmana s'havia dut a terme enmig d'una vaga general a tot el districte. Poc després, el rector comminava a tornar classe sota l'amenaça de pèrdua col·lectiva de matrícula. Es convocà una assemblea de districte al pati de Lletres la qual acabà amb la brutal intervenció de la policia repartint estopa a tort i a dret. Un dels qui van rebre fou el professor de Filosofia, pare jesuïta Alvarez Bolado. L'endemà el rector va aconseguir el tancament de la Universitat. Per aquests fets, seixanta-^{no}~~vuit~~ professors no numeraris van adreçar un telegrama al ministre d'Educació demanant "inmediato cese actual titular rectorado, reapertura Universidad, reconocimiento SDEUS y sobreseimiento toda clase de expedientes" (52).

El dia 12 de maig es feia públic que divuit professors, tots ells assistents a la

Caputxinada, eren suspesos de feina i sou: Josep M. (Raimon) Obiols (de Ciències), Ricard Martín, Joaquim Marco, Antoni Jutjar, Gabriel Oliver i Enric Lluch (de Filosofia i Lletres), Lluís Gorostiaga, Josep Cano i Jordi Solé Tura (de Dret), Xavier Folch, Miquel Izard i Josep M. Vidal Villa (d'Econòmiques), Lluís Daufí, Carles Martí i Enric Vilardell (de Medicina), Lluís Carreño, Lluís Domènech i Oriol Bohigas (d'Arquitectura) (53).

A començaments de juny, els seixanta-vuit signants del telegrama al ministre d'Educació van rebre del jutge especial un plec de càrrecs basat en quatre punts: redacció de la carta de desembre de 1965, el telegrama en qüestió, l'haver assistit en divuit casos, els esmentats més amunt a la Caputxinada, i l'haver intervingut en cinc casos suposats en l'elaboració dels Estatuts del SDEUB i per haver col·laborat en la redacció del Manifest per Una Universitat Democràtica. El darrer punt fou negat per tothom (54). Aquestes acusacions pogueren ser fetes ^{legítim} a que no s'havia acomplert un acord dels estudiants, segons el qual, a l'hora d'anar a recollir el carnet a la policia, només dirien el nom i el càrrec que ocupaven dins el Sindicat.

A la fi d'agost, els professors expedientats "reberem la proposta fundada de responsabilitat que el jutge instructor [especial] menava al ministre d'Educació en la qual, considerant que els fets que els eren imputats implicaven insubordinació i descatamanet a l'autoritat del rector, així com estímul i suport moral a les manifestacions collectives estudiantils que ocasionaren perturbació del règim normal acadèmic o sindical, hom proposava la correcció assenyalada en l'article 3, apartat a-2, del Reglament de Disciplina Acadèmica, en el mínim grau, és a dir separació temporal durant dos anys de la Universitat de Barcelona" (55). Però pocs dies abans de la publicació de la corresponent ordre del ministre sobre la qüestió, era publicat un decret sobre regulació del nomenament de professors pel qual no podien ser proposats com a professors ajudants i/o encarregats aquells qui haguessin estat sancionats acadèmicament al mateix Districte universitari. Es per això, doncs, que la sanció imposada pel ministre suposava, en definitiva, la seva expulsió perpètua de la Universitat barcelonina" (56).

Quant als estudiants, la repressió fou més selectiva i molt més dura. Així, per exemple, quan van anar a recollir els carnets no els hi va passar res. Però poc des-

Prés, aprofitant que hi havia vaga a la Universitat, la policia va detenir la Junta de Delegats, sota l'acusació d'instigadors de tots els incidents haguts darrerament. La Junta seria jutjada davant el Tribunal d'Ordem Públic el 30 de maig de l'any següent. Llevat de dos, la resta fou condemnada a tres mesos d'arrest. De la sentència cal destacar el fet que declarés la illegalitat del SDEU.

D'aquesta detenció, Joaquim Boix seria sotmès a maltractaments la qual cosa provocaria la famosa manifestació de capellans davant Jefatura, el dia 11 de maig.

Per la seva banda, el jutge especial va aconseguir que s'expulsés per tres anys de tots els centres docents als següents membres de la Junta de Delegats: Josep M. Maymó, Ramon Torrent, Joaquim Boix, Manuel Rodríguez Cuadras, Evarist Manzano, Francisco Fernández Suey, Robert Rodríguez i Alfred Pastor. D'altres representants universitaris foren expulsats a perpetuïtat, d'altres per dos anys i d'altres foren amonestats (57).

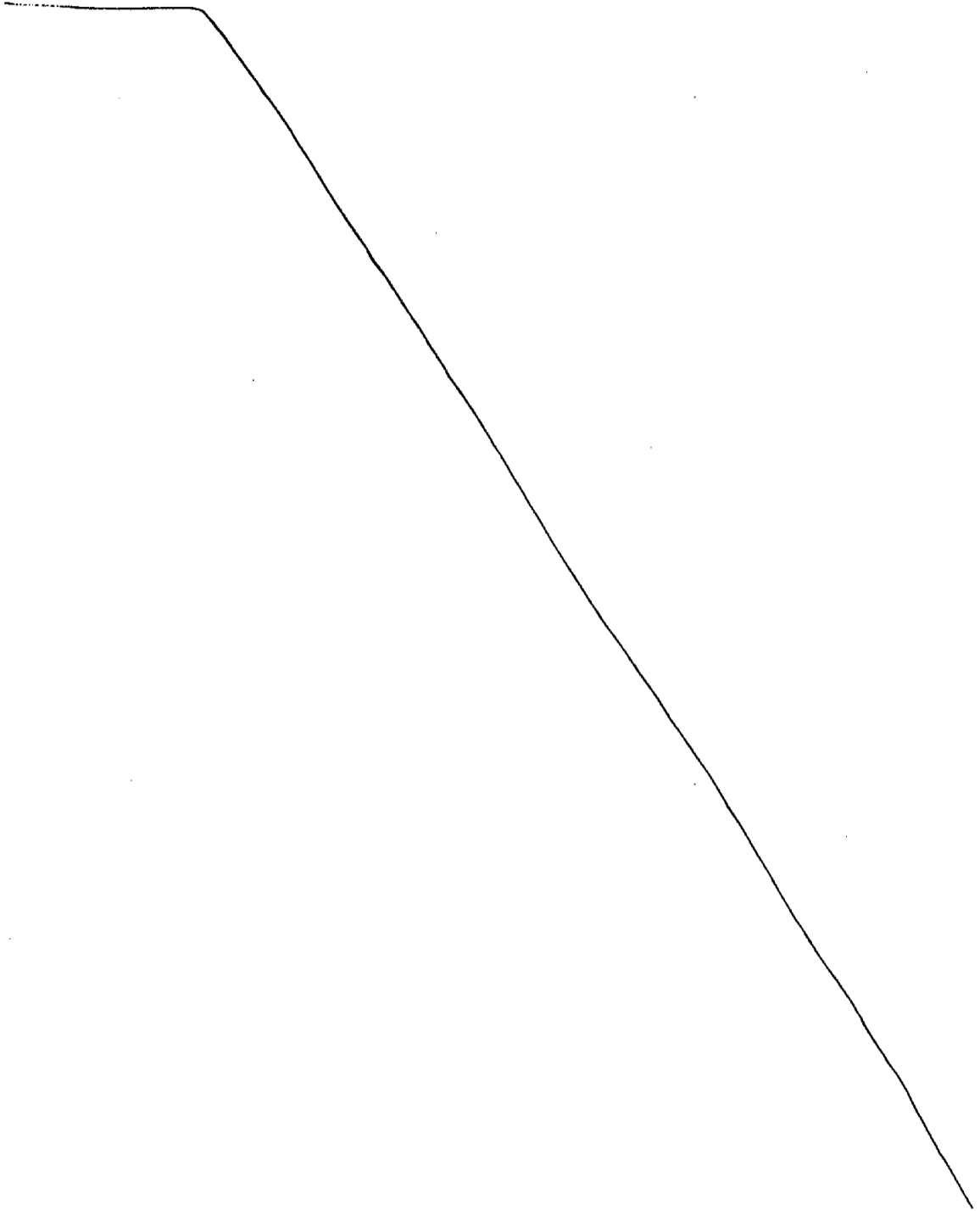
Una altra forma de repressió fou que a l'hora de fer el servei militar, no el van poder fer a les Milícies Universitàries, essent enviats a Africa, com a càstig, Expulsions, escapçament dels càrrecs directius, pèrdua de l'impuls inicial, problemes al si del PSUC (escissió PCE-i), canvi en la correlació de forces a la Junta de Delegats, continuació de la repressió, etc. van provocar la desaparició del SDEU el 1968, enmig d'una febre revolucionària com la del Maig francès, que tant va modificar l'actitud política dels estudiants barcelonins (58).

Notes

- (1) Per als fets del dia 11 hem fet servir el document que comença "Desde primeros de febrero...", al CEHI. També els Fulls verds, p. 14.
- (2) Idem. Idem.
- (3) Octavilla que comença "Davant el silenci i la mentida oficial...", a l'APCC. Vegeu més endavant, nota 26.
- (4) Document a l'APCC. També a Fulls verds, pp. 21-22.
- (5) Del full que comença "11 marzo. 17 catedráticos...", a l'APCC.
- (6) Del document citat a la nota 1.
- (7) Fulls verds, p. 19.
- (8) Idem.
- (9) L'Indépendant, Perpinyà, 13 de març de 1966, a l'APCC.
- (10) Del document que comença "A tall d'introducció...", a l'APCC. Segons ens ha explicat Ramon Torrent, aquell dissabte 12 va córrer per "ràdio macuto" que la policia estava preparant la detenció de la Junta de Delegats. Hi havia, per tant, un gran nerviosisme, fins al punt que se n'anaren a anagar-se a Montserrat, trobant-se però el monestir tancat, per la qual cosa hagueren de dormir als cotxes. L'endemà, en havent dinat amb els monjos, tornaren a Barcelona.
- (11) Del document citat a la nota 1.
- (12) Idem.
- (13) Fulls verds, pp. 19-20. Potser és exagerada la xifra de 10.000 manifestants. Trobem més creïble la de 3.000 donada pels documents citats a les notes 1 i 5, i recollida per Josep M. Colomer, op. cit., volum I, pp. 242-243.
- (14) La primera octavilla comença "El día 9 a las 4:30 de la tarde...", a l'APCC. L'altra diu "Ciudadass...", al CEHI.
- (15) A l'APCC hi ha dos textos per a llegir aquell diumenge: un de mossèn Dalmau que comença: "El día 9 de este mes..." i un altre que diu "Nota llegida en moltes esglésies el diumenge següent...", amb l'afegitó "Preparada per Alfonso C. Comín per a Témoignage Chrétien". Pel que fa aquesta última, Fulls verds, p. 21, en donen una versió catalana tot afegint-hi "havia d'ésser llegit a totes les parròquies de Barcelona. A causa d'una prohibició del senyor Arquebisbe, en general només foren pronunciades unes al·lusions clares però menys detalla-

des". En concret, s'hi deia:

"El dimecres passat, dia 9 de març, la comunitat de pares Caputxins de Sarrià va acollir en el seu convent uns cinc-cents universitaris i alguns professors, procedents de diversos indrets d'Espanya. L'objecte d'aquesta reunió era tractar de problemes acadèmics, cercant camins de llibertat d'associació. Aques-

ta llibertat ha estat recentment afirmada en importants documents de l'Església, com la "Pacem in Terris" i la Constitució pastoral sobre l'Església i el món d'avui.

Els pares caputxins van acollir aquesta reunió, complint un deure ineludible cristià i franciscà, de donar hospitalitat a tot el que ho demana, sense exigir-li prèviament explicacions concretes.

Quan estaven ja tots congregats, la força pública va acordonar el recinte religiós, i no veixava sortir els participants si no dipositaven prèviament la seva documentació personal. Per dignitat, tots s'hi van negar.

El bloqueig de la policia va impedir que fossin subministrats queviures als refugiats, i van tallar la comunicació telefònica.

Aquesta situació ha durat des del dimecres, dia 9, a les 5 de la tarda, fins al divendres, a les dotze del migdia. En aquesta hora, la policia va irrompre violentament en el convent, practicant algunes detencions. Un quart abans de la irrupció de la força pública, havia entrat al convent el senyor Bisbe caputxí Fr Matias Bolà, per tal de visitar la Comunitat i els convidats. El senyor Bisbe va presenciar la invasió.

Davant aquests fets, greument contraris a les més serioses exigències del cristianisme, ens creiem obligats a solidaritzar-nos amb l'actitud evangèlica dels nostres germans caputxins, a deplorar aquestes injustícies que sembren l'odi i la confusió i a elevar la nostra protesta més enèrgica. Preguem als germans cristians aquí presents, que demanin al Senyor que doni forces a tots els qui lluiten per una més gran llibertat entre nosaltres, superant odis i ressentiments".

A Fulls verds, pp. 20-21 hi ha el text llegit aquell diumenge a les parròquies de Terrassa i Sabadell.

- (16) Text a multicopiata que comença "Esquema per a l'homilia del diumenge...", a l'APCC.
- (17) Frase del document citat a la nota 10.
- (18) Fulls verds, p. 20.
- (19) Del document "Informe de la Asamblea Constituyente del SDEUB", al CEHI.
- (20) Document "Declaració a l'opinió pública. Pel nostre fi...", a l'APCC.

Per haver-lo reeditat pel seu compte, el pare Joan Gabernet, director de la Congregació Mariana de Lleida, fou expulsat de la diòcesi lleidatana pel bisbe Aurelio del Pino, home nat a Salamanca i ferm addicte al règim: era un prelat de conviccions franquistes i nacional-catòliques i que gaudia de fil directe amb El Pardo en haver estat confessor de Carmen Polo. L'expulsió del pare Gabernet va provocar una gran campanya d'adhesions d'entitats i personalitats catòliques de les Terres de Lleida. Vegeu al respecte, Fulls verds, pp. 28-34 i 122-123 amb textos d'aquest "moderno Torquemada". La qüestió va arribar a la premsa: a l'APCC hi ha la notícia dels diaris barcelonins. Al CEHI hi ha diversos documents no oficials.

- (21) Antoni Tàpies, op. cit., p. 388.
- (22) Article "Riure fins a rebentar", de MCC, a El País, Barcelona, del 2 de març de 1986.
- (23) Informació de Xavier Folch.
- (24) Document en còpia a màquina "La Junta de Delegados reunida...", a l'APCC.
- (25) Exemplar al CEHI. Reproduït també per Josep M. Colomer, op. cit., vol I, p. 243.
- (26) Exemplar al CEHI.
- (27) Octavilla reproduïda a "Històries de la clandestinitat", de Xavier Duran i Josep M. Pascual, El Correo Catalán 1985, p. 537.
- (28) Full volant guardat al Centre d'Història Contemporània de Catalunya.
I encara coneixem un cinquè text: el que hem citat a la nota 3, però amb un final diferent: "el responsable de la subversió i la violència és: EL GOVERN CIVIL. Acudiu..." (reproduït a Fulls verds, p. 26).
- (29) De l'informe citat a la nota 10.
- (30) Segons Fulls verds, p. 20.
- (31) Document a l'APCC, on també hi ha el text de la carta adreçada al pare Salvador: "Molt reverend Pare provincial de l'orde...". La nota també a Fulls verds, pp. 26-27. D'aquest document se'n van fer ressò Le Monde, L'Indépendant i Midi Libre del dia 18, a l'APCC.
- (32) Durant la seva estada a aquesta ciutat, el pare Salvador va visitar la redac-

ció d'Ecclesia, òrgan d'Acció Catòlica espanyola i publicació editada sense passar per censura. Els va facilitar un complet dossier sobre els fets, a la qual cosa els d'Ecclesia li van dir que el mateix dia ll ja havien rebut informació i cartes de Barcelona sobre el tema "que les habían afectado particularmente la conciencia de todos". Tot i això, Ecclesia no va parlar de la qüestió (De l'informe citat a la nota 5.)

- (33) Informació del pare Salvador de les Borges.
- (34) Le Vatican et la Catalogne citat, p. 62.
- (35) A l'APCC hi ha la carta amb signatures que van adreçar al pare Salvador de les Borges com a testimoniatge de les seves gestions. Hi trobem: Guies Sant Jordi, Hombres de Acción Católica, Graduados de A.C. (Parés), Congregación Mariana Universitaria-FECUM, Equipos Nuestra Señora, Formación Prematrimonial Femenina, Pax Christi, Lliga Espiritual de Montserrat (Josep M. Bricall), Cofradía Montserrat de Virtelia, Acció Catòlica (F. Torralba), J.A.C., Escoltisme (Bonet, Muntañola), A.C.I., Congregaciones Marianas (Balaguer Vintó), U.A.F., Instituto Católico de Estudios Sociales (A. Bascompte), J.I.C.F., Movimiento Familiar de M.A.C., Asociación Católica de Dirigentes (José M. Vilaseca), U. I. C.F. (Maria Rosa Farré), M.F.R. de A.C., Congregación Mariana de la Purificación, A.P.U. de A.C., Acción Católica Patronal, H.O.A.C.
- (36) Segons Josep M. Colomer, op. cit., volum I, pp. 244-245.
- (37) Document a l'APCC.
- (38) Idem., comença: "La lucha sindical de los universitarios catalanes...".
- (39) Idem., comença: "Los sucesos de Barcelona relatados...". Pel que fa al ressò als districtes universitaris espanyols, vegeu Fulls verds, pp. 49-50.
- (40) Del dossier d'Alfonso C. Comín enviat a l'émotion Chrétien, a l'APCC. El document sencer a l'APCC, comença: "Los dirigentes de asociaciones apostólicas...", amb data 17-III-1966.
- (41) Fulls verds, p. 43.
- (42) Per exemple, a Arriba, Madrid, del dia 12, a l'APCC.
- (43) Document a l'APCC. El dia 25 de març, Arriba tornava a la càrrega amb un altre editorial titulat també "Incomprensible" (ara amb cometes) on s'hi deia: "No tenemos, pues, nada que rectificar, ni en cuanto a los hechos, perfectamente

comprobados, ni en cuanto a las opiniones, que nuestros contradictores deberían aceptar, por lo menos, como legítimas y consecuentes, si es que desean mantener las propias". Document a l'APCC.

- (44) Article "En desacuerdo con Arriba y Los Sitios", a Los Sitios, del Movimiento, Girona, 20 de març de 1966, signat per Modèst Prats, Pere Font, José Iglesias, Narciso Tibau, Juan Busquets, Martín Amagat, Josep Claperols i Gabriel Roura. Retall a l'APCC. Aquest article anava acompanyat d'un text del director del diari titulat "Puntualizando", el qual acabava així: "Finalmente, aunque parezca ocioso, creemos pertinente asentar que las opiniones aquí expresadas están subordinadas al superior criterio e interpretación de quien, por su dignidad, tiene autoridad para que lo estén".
- (45) El Herald de Aragón, Saragossa, 17 de març de 1966, a l'APCC. Carta signada per Cornelio de Lezaun i Miguel de Artajona, superiors de dos convents caputxins de la capital aragonesa.
- Amb anterioritat, el pare Cornelio havia enviat -dia 12- una nota aclaratoria a la premsa de Saragossa, de la qual l'Agència Cifra en va donar un breu resum publicat, per exemple, a La Vanguardia española del dia 15. Ambdós documents a l'APCC.
- (46) Segons podem llegir al segon editorial d'Arriba: "Hay expresiones que ni siquiera en orden de réplica se pueden reproducir, hay expresiones cuyo uso está vedado por el decoro, aunque las haya pronunciado el superior de los padres capuchinos de La Coruña".
- (47) Georgina Cisquella, José Luis Erviti i José A. Sorolla, Diez años de represión cultural, llibre publicat per un col·lectiu d'Editorials, Barcelona 1977, pp. 21-23.
- (48) Full "Declaración de la Asamblea de Distrito", a l'APCC.
- (49) Josep M. Colomer, op. cit., volum I, pp. 246-248.
- (50) Idem., p. 249, amb el text.
- (51) Idem., p. 250.
- (52) Per a aquest afer, a part de les notícies de premsa de l'època (algunes a l'APCC), és fonamental el text "Carta al senyor Rubió i Balaguer", datada del 25

d'octubre de 1966, publicada a Nous Horitzons, Mèxic, núm. 9, de primer trimestre de 1967, pp. 10-24. Diem això, perquè la lletra en qüestió constitueix un interessant dossier-resum sobre el moviment dels professors no numeraris. Vegeu també Fulls verds, pp. 53-55.

(53) El Noticiero Universal, del 12 de maig de 1966.

(54) Vegeu nota 52. Per als noms dels seixanta-nou sancionats, vegeu també Josep M. Colomer, op. cit., volum I, pp. 257-258.

(55) Idem.

(56) Idem.

(57) Josep M. Colomer, op. cit., volum I, p. 258.

(58) Per a l'etapa final del SDEUB, vegeu el llibre de Josep M. Colomer citat tan sovint.

Capítol IV. Conseqüències (I)

Creació de Taula Rodona. Recurs per l'entrada de la policia. Les multes.

D'ençà de la victòria franquista del 1939 no havia estat possible de crear un organisme polític unitari que aplegués totes les forces catalanes antifranquistes. Els dos únics intents fins aleshores havien exclòs, ^{d'entrada,} els comunistes. En efecte, tant el Consell Nacional de la Democràcia Catalana o Comitè Pous i Pagès (1945-1952), com el Consell de Forces Democràtiques de Catalunya o Comitè Ametlla (1958-1966), agrupaven tota mena de partits llevat del PSUC (i dels independentistes del FNC en el segon cas). L'herència de la guerra civil per una banda i els efectes de la guerra freda per una altra, expliquen aquesta exclusió. En canvi, ja hem vist com a nivell estudiant, amb el Comitè de Coordinació Universitària, s'havia arribat a ~~unir-se~~ ^{treballar} amb els comunistes. Això fou així tant pel fet que guerra civil i guerra freda no havien marcat aquelles generacions, com també degut a l'organització, dinamisme i capacitat d'orientació dels estudiants comunistes.

Pel que hem pogut saber (1), la idea d'una Taula Rodona -Rodona, en no haver-hi presidència- feia temps que surava a l'ambient, ⁽²⁾ fins al punt que en més d'una ocasió havia estat a punt d'ésser una realitat, però finalment havia fracassat. Amb la Caputxinda, Taula Rodona es materialitzaria "d'una forma espontània i sense problemes", segons paraules d'Antoni Gutiérrez Díaz. Al respecte, cal tenir en compte que dins el convent dels Caputxins hi havia estudiants i intellectuals de tot l'arc polític català. Per tant, la solidaritat envers els tancats calia fer-la sense exclusions i tothom hi estava interessat.

El dia 9 de març, a la tarda, un cop el convent voltat per la policia, a les rodalies van coincidir Joan Reventós (MSC), Antoni Gutiérrez Díaz (PSUC) i l'independent Jordi Carbonell. Discutiren què es podia fer per tal d'ajudar els tancats. Anaren a casa de Jordi Carbonell i allí nasqué una idea: fer arribar la consigna als reunits que en el moment de l'entrada de la policia amaguessin els carnets d'i-

dentitat per tal de dificultar l'acció de les forces repressives. Segons Joan Reventós, la consigna "no aconseguirem de passar-la o no arribà amb prou força". A aquesta primera reunió en seguí una altra amb la incorporació d'altra gent: Joan Armet i Joan Cornudella fill (FNC), Joan Ballester (Estat Català), l'independent Pere Portabella i una representació molt reduïda de gent del SDEUB. Un dels acords presos fou d'encarregar als advocats Josep Benet i Agustí de Semir l'ajuda jurídica als tancats davant el temor evident que serien repressaliats, com així va succeir. També s'acordà una nova trobada per a l'endemà al despatx de l'advocat Josep Benet per a coordinar la informació.

Paral·lelament a aquesta història, aquell dia 9, l'independent Josep Benet era un dels qui havien estat convidats a l'acte del SDEUB. Gràcies als seus contactes amb la premsa internacional, va dinar amb Jean Vidal, cap d'un equip de la TV francesa que havia estat filmant temes turístics. Benet intentà de convencer-lo perquè també assistís a l'acte de constitució del SDEUB, és a dir que li oferia una "exclusiva mundial" de filmar una reunió clandestina. Però els francesos van manifestar la seva por a que si hi intervenia la policia perdrien el seu material. (Com ja hem vist, aquest equip de TVF filmaria la manifestació de familiars a Pedralbes, fins que la policia els va detenir, destruint les cintes i expulsant-los de l'Estat espanyol.) En sortir del restaurant, a les Rambles, van veure a la comissaria pròxima i també a la Plaça Reial moltes guionetes de policia. Discutiren novament, però els càmeres francesos es van refermar en la seva opinió, tot incidint en el desplegament policial que potser anava adreçat a l'acte en qüestió. En acomiadar-se, s'havia fet l'hora, per la qual cosa Josep Benet se'n va tornar a casa seva, ja que li havien dit que la reunió seria breu. Al vespre, fou visitat per Joan Reventós, qui li va explicar el que havia passat, demanant-li si podia fer alguna gestió. Junt amb mossèn Casimir Martí, consiliari de la Joventut Estudiant Catòlica, intentaren de cercar col·laboració de cara al bisbat.

L'endemà al matí, doncs, per casa d'en Josep Benet van començar a desfilar estudiants, intel·lectuals, gent de partit..., de totes les tendències sense exclusions. L'important era organitzar la solidaritat amb els tancats i també de centralitzar el màxim d'informació al respecte. I, és clar, amb tota mena d'iniciatives. En aquest camp hi va prendre una part important l'advocat pujolista Salvador Casanoves: intent de llogar un helicòpter per a enviar aliments als assetjats, els camions

de Càritas Diocesana, la manifestació dels familiars, la seva anada al convent, etc. També hi va haver d'altres actuacions: contactes amb els corresponsals de la premsa internacional per tal de tenir-los informats del que passava, contactes amb entitats cíviques de cara a la manifestació del dia 17, edició de les octavilles convocant a l'esmentada manifestació, assessorament als caputxins un cop produït el desallotjament, el recurs per l'entrada de la policia, la qüestió de les multes, contactes amb intel·lectuals espanyols demòcrates en demanda de solidaritat (3), etc. La intenció era, com ja hem dit, que els assetjats resistissin fins dissabte o diumenge, a fi d'organitzar una manifestació que encerclés convent i policia.

A partir del dilluns, dia 14, les reunions es van fer al despatx de Salvador Casanovas. Allí es va decidir de continuar-les setmanalment com a Taula Rodona, fent-ho però a títol personal i no pas com a representants de tal o tal partit, entitat cívica, ciutadana, etc. No fou fins al cap de quatre, cinc o sis reunions que s'acordà que aquestes persones podien ésser substituïdes per d'altres del mateix partit, sindicat, moviment, entitat, etc. Pere Portabella en fou elegit moderador, al temps que les reunions es feien a casa seva o a d'altres llocs per tal de no atraure massa l'atenció de la policia.

Tots els entrevistats han coincidit que a l'hora de decidir la continuïtat de les reunions un cop acabada la Caputxinada, hi va haver un factor fonamental: la informació. En efecte, el primer punt de les reunions de Taula Rodona era la informació tant del que passava com del que es feia. Aleshores, tenint en compte l'àmplia i variada representativitat dels assistents, la informació que s'hi donava era d'una riquesa excepcional, a part de permetre una visió global de la situació que fins a aquell moment ningú no disposava pel seu compte. Un altre fet decisiu de cara a la continuïtat fou que no hi hagué discussió partidista, sinó que es prenen decisions sobre fets concrets en funció de l'exercici dels drets democràtics. Així, per exemple, davant una vaga, no es discutia si els obrers tenien o no raó, sinó que es recolzava en funció del seu dret a fer vagues i a tenir sindicats propis.

Tenim, doncs, que per primer cop d'ençà del 1939, des de la demòcrata-cristiana UDC fins als comunistes del PSUC, passant pels socialistes del MSC (4), els independentistes del FNC, independents, grups i entitats cíviques legals, etc., seien a una mateixa taula. El fet era important històricament, tant per ell mateix com

pel regitzell d'iniciatives que va comportar. En efecte, amb el temps, tenint en compte que a més dels partits hi havia organitzacions de tota mena, els grups polítics van decidir d'organitzar-se a part en la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya (any 1969), formada per: ERC, FNC, MSC, PSUC i UDC, amb una alternativa política pròpia. De la Taula Rodona també van eixir les comissions unitàries de Solidaritat, Amnistia, Onze de Setembre i Viet-nam. De la Coordinadora i Taula Rodona va sortir la iniciativa de l'Assemblea de Catalunya, constituïda el 1971. Es evident, doncs, que el 1966 amb Taula Rodona marca un tombant decisiu en la història de l'oposició antifranquista a Catalunya. En paraules de Josep Benet, Taula Rodona fou el primer organisme operatiu unitari d'ençà del 1939.

x x x

Una de les inicitaives de Taula Rodona fou la d'endegar un recurs per la demostrar la illegalitat de l'entrada de la policia al convent. Com ja hem vist, en la nota del govern civil no es parla en cap moment que les forces policials haguessin entrat dins el recinte religiós. S'hi diu: "hizo de urgente necesidad su inmediata evacuación. Por ello, a las 12 horas, agentes de la Autoridad obligaron a desalojar el local". Es a dir, com si l'acció s'hagués produït des de l'exterior, comminant els reunits a sortir de forma voluntària i sense pressions de cap mena. La no referència a l'entrada dins el convent era explicable, ja que així s'evitava qualsevol menció a una violació del Concordat.

L'advocat Tomàs Pou Viver era -i és- un dels millors especialistes en Dret Administratiu, havent estat professor d'aquesta matèria a les Facultats de Dret i Econòmiques. El pare Salvador i l'advocat Agustí de Semir foren els encarregats d'anar-lo a visitar. Semir formava també part de Taula Rodona i havia estat un dels autors d'un primer informe jurídic sobre els fets: "un avance de opinión técnico jurídico que se consignará en el dictamen que se está elaborando" (5), al voltant de la qüestió: "Podían los agentes de la Aytoridad, legalmente, penetrar en el convento como lo hicieron?", a la qual cosa responien "que se ha producido una violación tanto de las normas que garantizan, en Derecho común, la inviolabilidad del domicilio, como de las normas especiales concordatarias".

El senyor Tomàs Pou va acceptar l'encàrrec i tot seguit va posar fil a l'agulla i, per si d'acàs, va arxivar la documentació del cas en una carpeta amb nom inventat

(6). Juntament amb l'advocat Ventura Pallissé, company de docència a Econòmiques, van redactar el recurs que es presentà davant el Ministeri de la Governació. El document (Apèndix H-8), datat del 24 de març, es fonamentava "en la infracció del Concordato y especialmente en que la entrada de la policia se efectuó sin previa resolución escrita y fundada legalmente de la autoridad gubernativa, ni judicial ni de ninguna otra autoridad y, por tanto, sin comunicación alguna de la orden de los Capuchinos" (6). En aquest sentit, malgrat l'ordre ^{verbal} del ministre de la Governació al governador civil de Barcelona tot seguint indicacions del dictador, "no existió ninguna resolución fundada legalmente ni notificada a la orden de los Capuchinos, con lo que la entrada infringió la Ley de Orden Público de 1959 y la Ley de Procedimiento Administrativo de 1956, ésta al establecer (entonces y hoy) que la Administración Pública no puede llevar a cabo ninguna actuación material sin antes dictar una resolución fundada y que se notifique al afectado" (7).

Com era d'esperar, el Ministeri va denegar aquell recurs, per via de silenci. Aleshores es va plantejar un recurs de reposició, el qual fou també denegat. En efecte, el 26 d'abril de 1967, és a dir un any i un mes més tard, es rebia notificació d'aquesta denegació. En el document s'hi diu: "Al margen de la dudosa legitimación para denunciar la supuesta infracción de los apartados 2 y 3 del artículo XXXI del vigente Concordato, es improcedente examinar el fondo del asunto planteado, pues el artículo 21 de la Ley de Orden Público regula el recurso interpuesto "contra las sanciones gubernativas" sin que en este caso se haya interpuesto sanción alguna al recurrente [pare Salvador de les Borges] ni a la Comunidad de referencia [els parcs Caputxins]; y, por otra parte, el artículo 122 de la Ley de Procedimiento Administrativo se refiere a resoluciones de aquella naturaleza que infrinjan alguna disposición" (8). I continuava: "Es realidad que la actuación de desalojo de quienes se encontraban sin la debida autorización, celebrando reunión ilegal (por la que se impusieron las sanciones pecuniarias procedentes [als intel·lectuals i professors convidats], que fueron motivo de los recursos que los interesados estimaron oportuno interponer), tenía lugar en el Salón de Actos, al que no alcanza el concepto jurídico de "recinto conventual". I acabava: "Es de advertir en todo caso, que aquella actuación táctica de la Policía gubernativa en un anejo del Convento citado, podrá dar lugar a los trámites previstos en el Concordato cuando exista diferencia de cri-

terio respecto de su aplicaci6n entre la Santa Sede y el Gobierno espa1ol;; pero nunca al recurso planteado que, por cuanto queda dicho, se estima improcedente".

Davant d'aquesta resoluci6n negativa, el cam6 a seguir era el de presentar un recurs contenci6s administratiu directament davant el Tribunal Suprem. I aix6 es va fer.

Un dels problemes capitals era el d'acreditar l'entrada de la policia al convent. En aquest sentit, l'advocat Pou Viver va aconseguir "que 45 assistents a la Caputxinada efectuaren una larga declaraci6n de los hechos y la firmaran y ratificaran ante el notario Ramon Roca-Sastre, escogido por ser el fedatario catal6n de mayor prestigio en Espa1a" (9). Igualment, "se recogieron algunas fotografias en blanco y negro y una diapositiva en colores, tomada por el capuchino Ramon Vidal desde su celda, que reproducia un policia bajo los arcos del patio del interior del convento de la cual se obtuvo un positivo correcto que se autentific6 mediante acta notarial, tambi6n levantada por Roca-Sastre, con quien visit6 el convento el 2 de octubre de 1967" (10). Al respecte es va fer, des de la celda del pare Vidal, una altra fotografia del pati per a demostrar que tant la diapositiva com aquesta ulti ma corresponien al mateix indret (11).

El recurs davant el Suprem l'havia de presentar un advocat col·legiat a Madrid. Es va triar al prestigi6s jurista Eduardo Garc6a de Enterr6a (qui, durant la democr6cia seria l'inspirador de la LOAPA..) El pare Salvador i els advocats Tom6s Pou i Semir es van traslladar a Madrid. Garc6a de Enterr6a comentaria: "habeis hecho una obra maghifica!", segons ens ha recordat recentment el pare Salvador. No n'hi havia per menys.

L'extens document (12), amb data de 6 de març de 1968, era presentat per Juan Antonio Garc6a Sanmiguel, procurador dels Tribunals, en nom i representaci6n del pare ^{Salvador} ~~Anton~~ com a Provincial dels Caputxins i Ordinari del convent de Sarr6n. El recurs estava estructurat en dos grans apartats: Fets i Fonaments de Dret. El primer bloc era una constataci6n de sis fets, acompanyats de la corresponent documentaci6n: entrada de la policia sense exhibir cap manament, ordre, autoritzaci6n judicial, governativa, eclesi6stica ni tampoc amb el consentiment de l'Ordinari del convent ni del bisbe de la di6cesi. Que la policia portava ja tres dies voltant el convent. Que el pare ^{Salvador} ~~Anton~~ havia fet gestions prop del bisbe perquè aquest les trasllad6s al governador civil per a una soluci6n pac6fica del cas, la qual cosa no fou acceptada.

La penetració violenta de la policia dins el convent, punt airejat per la premsa espanyola de l'època, encara que no en la nota del govern civil. La campanya de desprestigi de certs diaris contra l'orde caputxina. El fet que en l'escrit de denegació del recurs de reposició davant el Ministeri de la Governació s'hi digués que és improcedent examinar el fons de l'assumpte, que el saló d'actes és fóra del concepte jurídic de "recinte conventual" el qual, a més, és definit com a pertanyent "a un annexe del convent".

El segon bloc s'estructurava en cinc punts. En primer lloc, que el recurs és admissible i que, a més, "el mandante, en su doble función de Provincial de los Capuchinos de Cataluña y de Ordinari del convento de Sarrià, está legitimado para interponer el presente recurso, por cuanto actua en interés directo, protegido además por el Ordenamiento jurídico", la qual cosa es demostrava tot seguit. Com a segon punt, s'insistia en la infracció de l'article XXII-3 del Concordat vigent, datat d'agost de 1953, que fa: "Salvo en casos de urgente necesidad, la fuerza pública no podrá entrar en los citados edificios, para el ejercicio de sus funciones, sin el consentimiento de la competente Autoridad eclesiástica". Els edificis en qüestió són (apartat 2): "los Palacios y Curias episcopales, los Seminarios, las casas y despachos parroquiales y rectorales y las casas religiosas canónicamente establecidas". En aquest sentit, en un certificat de la Cancelleria del bisbat de Barcelona s'hi deia que "el convento de la Orden de frailes menores Capuchinos está establecido canónicamente en esta ciudad, calle Cardenal Vives i Tutó número 16, de Sarrià" i, a més, que "comprende, como partes de todo el mismo convento, la iglesia, la residencia, el atrio de entrada, la sala de actos y la huerta". Finalment, que d'acord amb un informe policial del mateix dia 11, en el qual s'hi deia "se penetró en el salón donde se hallaban en actitud pacífica las personas allí concentradas", que per tant "no hubo excepción de urgente necesidad". Tercerament, es parlava de la infracció de l'article 100 de la Llei de Procediment Administratiu, que diu: "La Administración no iniciará ninguna actuación material que limite a derechos de los particulares sin que previamente haya sido adoptada la decisión que le sirva de fundamento jurídico" (apartat 1), a la qual cosa cal afegir que en l'apartat 2 s'hi especifica el deure de comunicació per escrit de tal decisió al particular interes-

sat. En quart lloc, infracció de l'article 11 de la Llei d'Ordre Públic, el qual prohibeix l'entrada de la policia en el domicili d'una persona "sin su consentimiento o mandamiento judicial", no havent-se tampoc aixecat acta d'atestat per a ésser llaurada d'immediat a l'Autoritat judicial competent. Per acabar, que també s'havia produït una infracció de l'article 13 de l'esmentada Llei, apartat 3, segons el qual l'entrada de la policia en edificis ocupats per corporacions o entitats públiques "requiere el consentimiento de la persona que los tuviere a su cargo". Es per tot això que es demanava que l'entrada de la policia fos declarada com un "acto ilegal y no conforme a Derecho".

Retornem la paraula a l'advocat Pou Viver: "Pero la sentencia del Tribunal Supremo de 15 de noviembre de 1969, tras reconocer la entrada de la policia y que éste fue sin orden ni mandamiento algunos, no declaró ilegal la entrada". I continua: "Inicialmente, la sen-

tencia afirmó que la escritura publica de poder que aportó el provincial de la orden no acreditaba que la hubiera otorgado como provincial a pesar de que, durante el pleito y a la vista de tal alegación, se otorgó nuevo poder que ratificó el antes otorgado; y seguidamente el tribunal declaró legal la entrada de la Policía afirmando que era una decisión de la Administración no sometida ni controlada por el Derecho Administrativo, evitando así examinar las alegaciones formuladas sobre infracción de las leyes de orden público y de procedimiento administrativo. Sin poder profundizar aquí en la improcedencia jurídica del razonar de tal sentencia, basta indicar que es totalmente rechazable porque las actuaciones y las decisiones de la Policía y otros agentes de la autoridad sobre mantenimiento y control del orden público están claramente sometidas al Derecho Administrativo ya que se dictan en ejercicio de una de las competencias que más tradicionalmente competen a la Administración pública; y porque, además, de admitirse el razonar de la sentencia, resultaría que la entrada de la Policía, al no estar sujeta al Derecho Administrativo ni a ningún otro derecho no sería revisable ante ningún tribunal o juez, lo que jurídicamente es absurdo y contrario incluso a las leyes vigentes en 1966. En fin, la sentencia fue criticada en la revista de Derecho Administrativo de más prestigio de entonces ("Revista de Administración Pública, n.º 61, de 1970), en un artículo del hoy catedrático de Derecho Administrativo y eminente jurista Tomás R. Fernández Rodríguez.

LA justicia abdicó de reconocer la ilegalidad de la entrada de la Policía, lo que sentimos exponer porque la justicia tuvo también otras actitudes dignas ante la Administración del franquismo. Eran años en los que había sentencias políticas, como más o menos las hay siempre, aunque nunca debería haberlas; eran años en los que se actuaba para hacer avanzar el país por otras vías, incluso a través del pleito cuando las actuaciones eran ilegales, porque se confiaba, a pesar de excep-

107
ciones, en la independencia de los jueces; eran años en los que se actuaba generosamente (los juristas que intervenimos en el recurso citado nada percibimos ni pensábamos en compensaciones económicas) porque el país exigía la aportación de muchos para cambiarlo. > (13)

x x x

El dia 4 d'abril, trenta-tres intellectuals i professors convidats a la Caputxinada van rebre comunicació oficial que se'ls havia imposat una multa: set pel Consell de Ministres, vuit pel Ministeri de la Governació i divuit pel govern civil (14).

La quantia de les multes era com segueix:

200.000 pessetes per a Jordi Rubió Balaguer, Antoni de Moragas Gallissà, Antoni Tàpies, Josep M. Martorell Codina, Carles Barral Agesta i Agustín García Calvo.

150.000 pessetes per a Joan Oliver "Pere IV".

100.000 pessetes per a Salvador Espriu, Manuel Sacristán, Oriol Bohigas, Antoni Jutglar, Jordi Solé-Tura, Josep Cano Tembleque i Josep M. Vidal Villa.

55.000 pessetes per a Xavier Folch.

25.000 pessetes per a Joan-Albert Asens Martínez, Lluís Carreño Piera, Lluís Daufí Moresco, Lluís Domènech Girbau, Lluís Gorostiaga Achalandrabaso, José-Agustín Goytisolo, Miquel Izard, Enric Lluch, Joaquim Marco, Carles Martí Henneberg, Ricard Martín Tobías, Joaquim Molas Batllori, Jordi Molinas Marsans, Josep M. (Raimon) Obiols, Gabriel Oliver Coll, Albert Ràfols Casamada, Francesc Vallverdú i Enric Vilar del Latorre.

En total, doncs, 2,555.000 pessetes.

D'immediat, Taula Rodona va prendre cartes en l'afar. El contingut de la resolució de la multa era, amb lleugeres variacions, aquest: "Resulta probado que el día 9 del actual, unos 400 estudiantes universitarios y otras varias personas no pertenecientes a la clase estudiantil, ~~as~~istieron en la sala de actos propiedad de los padres Capuchinos franciscanos de Sarrià, para celebrar una asamblea en la que se pretendió una asociación contraria a lo dispuesto en la legislación vigente, permaneciendo en dicho recinto hasta la mañana del día 11; por no haber consentido aban-

donarlo voluntariamente mientras fuese exigida por los agentes de la Autoridad su identificación personal. Dichos hechos significan la celebración de una reunión pública al margen de las condiciones establecidas en la vigente legislación y que además se desobedecieron las disposiciones de la Autoridad para restablecer el orden de tal forma perturbado y se alteró con ello la convivencia social." (14).

Aleshores es va encarregar als advocats Octavio Pérez Vitoria, Alberto Jacas, Josep Benet, Josep Solé-Barberà, Salvador Casanovas, August Gil Matamala, Josep Gofia i Josep Maria Gasch la defensa dels encartats. El recurs de súplica es basava en sis punts: la interpretació rigorosa dels fets es considera com una infracció de tipus legal. La reunió no era clandestina; l'únic secret era el lloc de la reunió. Les persones objectes de sanció no van tenir una participació destacada en els fets. El fet d'haver-se negat a lliurar el carnet d'identitat està d'acord amb la llei. En el moment en què es va suspendre la reunió, va acabar l'acte il·legal. L'actuació dels agents de l'autoritat en penetrar dins el local sense manament judicial, va ser l'origen de nous problemes tècnics (l'altre recurs).

Per al recurs de súplica calia dipositar prèviament un terç de la quantitat de la multa imposta. En aquest sentit, es va optar per dos camins: per una banda que alguns dels multats van elevar una súplica al·legant insolvència econòmica, mentre en d'altres casos es dipositava el terç de la multa. Això últim fou possible, segons Josep Benet, gràcies a un crèdit obtingut del Banc Popular Español.

Calia buscar diners com fos. La Galeria Maeght de París, dirigida pel poeta Jacques Dupin, era l'expositora a la capital francesa de l'obra d'Antoni Tàpies. Pere Portabella va entrar en contacte amb el senyor Dupin el qual li va dir que es podria muntar una subhasta i així recollir diners. Dit i fet. Amb el màxim de prudència ^{trapi dem} a fi d'evitar que l'ambaixada espanyola hi pogués ficar mà, el dia 20 de juny se celebrava l'esmentada subhasta al palau Galliera de París. El programa deia: "Livres et manuscrits. Tableaux modernes. Au profit des intellectuels espagnols condamnés en Mars 1966". Hi havia llibres i manuscrits de ^{Samuel Beckett, Yves Bonnefoy, Michel Butor, René Char,} ~~Jean Paul Sartre~~, André du Bouchet, Jacques Dupin, André Frenaud, Guillevic i Michel Leiris. I pintures de Pierre Alechinsky, Karel Appel, Jean Bazaine, Alexander Calder, Antoni Clavé, Eduardo Chillida, Max Ernst, Etienne Hajdu, Wifredo Lam, Alfred Manessier, André Masson, Matta, Joan Miró, Edouard Pignon, Pablo Picasso, Paul Rebeyrolle, Antonio Saura, Pierre Soulages, Raoul Ubac i Antoni Tàpies.

En la presentació del Catàleg, a càrrec de Jean Cassou, hi podem llegir:

«Les étudiants espagnols mènent en ce moment un dur combat. Ils se trouvent rangés par le pouvoir dans des syndicats verticaux qui n'ont rien à voir avec les organisations syndicales par lesquelles, dans tous les pays libres, la jeunesse participe à l'orientation et à la méthode de ses études, dit son mot en tout ce qui concerne sa préparation aux examens et aux carrières, dialogue en toute conscience, en toute connaissance de cause et en toute liberté d'expression, avec les autorités universitaires sur le sujet qui lui est le plus essentiel : sa formation, son instruction, sa prochaine accession aux métiers, aux fonctions, aux travaux des hommes.

C'est pour obtenir ces nécessaires libertés syndicales que lutte la jeunesse des écoles d'Espagne, et particulièrement, en ce moment, la jeunesse de Barcelone. Le 9 Mars dernier, 400 délégués des étudiants et élèves des écoles supérieures de cette capitale s'étaient réunis au couvent des Capucins de Sarria pour fonder un syndicat universitaire libre. Un certain nombre d'invités assistaient à cette réunion, et d'abord de nombreux professeurs et assistants de facultés et parmi eux le président de l'Institut d'études catalanes, et également un certain nombre d'artistes, d'architectes, d'écrivains, de personnalités intellectuelles dont la plupart sont de réputation internationale. La cause des étudiants intéresse toute la vie spirituelle de l'Espagne : par conséquent il est naturel de voir les maîtres de l'Université s'associer dans cette lutte avec leurs étudiants, et de trouver aux côtés des uns et des autres les figures les plus marquantes des arts et des lettres de toute l'Espagne actuelle. On sait d'ailleurs que les universités de Madrid et des autres villes de la péninsule ont immédiatement organisé des manifestations de solidarité avec les étudiants catalans.

A peine mise au fait de la réunion de ces derniers au couvent de Sarria, la police intervint et, violant le droit d'asile universellement reconnu aux établissements religieux, pénétra dans le couvent, en expulsa les étudiants après avoir saisi leurs cartes d'identité, arrêta et garda pendant soixante-douze heures les intellectuels invités. Ceux-ci, par la suite, ont été frappés de lourdes amendes par simple décision du Conseil des Ministres, du Ministère de l'Intérieur et du Gouvernement de Barcelone. Le montant total de ces amendes dépasse trois millions de pesetas, soit plus de vingt-cinq millions d'anciens francs. Le nombre des condamnés s'élève, à l'heure actuelle, à quarante.

Un Comité composé de Simone de Beauvoir, René Char, Jacques Dupin, Michel Leiris, Maurice Nabeau, Jacques Prévert, Alain Resnais, Jean-Paul Sarthe et moi-même, s'est formé en vue d'aider à s'acquitter d'une si monstrueuse obligation ces hommes courageux qui sont l'honneur de l'Espagne, et qui, en luttant pour rendre sa liberté à ce grand pays baillonné, défendent aussi son génie, sa culture, sa glorieuse tradition spirituelle. A cet effet, il a organisé la présente vente d'œuvres d'art, de livres et de manuscrits, mis aux enchères.

L'appel que le Comité a adressé aux artistes et aux écrivains a été entendu, et il tient à remercier les peintres, les sculpteurs et les collectionneurs privés qui se sont généreusement empressés d'offrir pour cette vente un certain nombre d'œuvres prestigieuses. Ainsi nos amis espagnols pourront-ils se sentir assurés que, dans les douloureuses circonstances qu'ils traversent et auxquelles ils opposent une admirable fermeté, ils ont auprès d'eux nombre d'écrivains et d'artistes de l'école de Paris. Nous insistons sur ce terme d'école de Paris, car aux côtés des grands noms français de ce catalogue on trouve des noms ibériques qui ne sont pas moins illustres et qui ne nous sont pas moins chers. On ne peut séparer les créations et les développements de l'art moderne en France, de quelques-unes des plus hautes figures d'un demi-siècle de génie espagnol : il s'est produit là, chez nous, un compagnonnage si étroit et si vivant, qu'il nous fait ressentir plus profondément et comme une chose véritablement nôtre, la tragédie que vivent depuis tant d'années les artistes et les intellectuels de l'Espagne intérieure. C'est d'un cœur fraternel que nous partageons leurs peines, leurs efforts et leurs espérances.» (15)

en català?

111

Segons ens ha explicat Pere Portabella, va fer gestions prop de persones pertanyent a la burgesia catalana, conegudes pel seu tarannà catalanista, a fi i efecte que anessin a París a comprar. "Però per por, per mediocritat i falta de visió de futur i de sensibilitat pafegí- no estigueren a l'alçada de les circumstàncies": cap d'ells no va anar a la subhasta. Aquesta es va celebrar el dia 20 i, com que es veu que els preus eren realment molt i molt baixos, l'acte va durar poca estona. Aleshores va plantejar-se la qüestió de com passar els diners cap a Catalunya. Acompanyat de monsieur Dupin i portant els francs en una bossa anaren a una casa, on foren rebuts per un individu francès el qual els donà un número de telèfon i una adreça de Barcelona. Es a dir que l'operació es va fer sense papers de cap mena. En arribar a la nostra ciutat, Portabella se n'anà a l'adreça en qüestió. Allí va lluir el número de telèfon rebent a canvi un paquet amb 2,600.000 pessetes. Tot seguit marxà cap al despatx de Josep Benet a qui va donar els diners.

Tots els recursos es van perdre. Però com que hi havia aquests diners, es va poder tornar en crèdit al Banco Popular Español i al mateix temps pagar totes les multes.

Per acabar ens farem ressò d'un viatge a París, organitzat pels estudiants francesos (la UNEF), per tal d'explicar el significat de la Caputxinada. Hi anaren Maria Aurèlia Capmany, Ernest Lluch i l'estudiant Pere Comes. A la roda de premsa, amb la presència de càmeres de la RTV francesa, hi van assistir els exiliats Francesc Vicens, Jordi Sales i Jordi Borja. Capmany comentaria: "Mai no he sabut si els aparells de TV van funcionar, si la roda de premsa va ser vista per algú més que pels incondicionals organitzadors i que, fins i tot, suposant que algú l'hagués vista, no va tenir cap repercussió a la Via Laietana [Jefatura], perquè en les meves següents visites ningú més va fer esment. L'única cosa que ens preocupava a l'Ernest i a mi, quan vam aterrar al Prat, era que ens deixessin entrar i que ens deixessin arribar a casa. Els nostres desitjos van ser satisfets".

Notes

- (1) Hem parlat sobre Taula Rodona amb: Joan Reventós, Antoni Gutiérrez Díaz, Agustí de Semir, Pere Portabella, Josep Benet i Salvador Casanovas.

Tot i la importància d'aquest organisme, sorprèn que la bibliografia sigui ^{gairebé} inexistent. A tall d'exemple, direm que la Gran Enciclopèdia Catalana no en parla.

- (2) Salvador Casanovas ens ha explicat que ja feia temps que ell exposava la seva teoria "de la piscina": Primer cal construir la piscina -un organisme unitari autèntic que permeti la instauració de la democràcia- i després que cadascú "faci de nedador" pel seu compte i al seu ritme.
- (3) A l'ARST hi ha una carta, datada del 23 de març, signada per Josep Benet, Jordi Carbonell, Ernest Lluch, J.M. Castellet i Marià Manent, demanant solidaritat als intel·lectuals espanyols demòcrates, on hi podem llegir:

"Los recientes acontecimientos en Barcelona están desencadenando una fuerte reacción en la prensa de Madrid y provincias de típico corte "anti-catalán": se trata de una reacción que era previsible, pero no por ello menos molesta para quienes creemos que nada es tan peligroso para todos- como volver a atizar los rescoldos de la vieja y mal planteada querrela del "separatismo catalán". Por otra parte -y esto es lo más doloroso-, esa reacción de los servicios de propaganda del Régimen y de elementos afines se produce, como es natural, en las actuales circunstancias, sin que las voces amigas puedan tratar, públicamente, esos acontecimientos con ánimo de comprensión o de solidaridad.

"Precisamente, en estos días se han notado muy especialmente en Barcelona, las ausencias de esas voces amigas que, desde el centro o la periferia de España, en otras circunstancias se hubieran unido públicamente -con todos los matices que se quiera- a una lucha que creemos común. Algunas cartas aisladas recibidas previamente, no han hecho sino más evidente la falta de una adhesión colectiva. Este hecho ha sido amplia y desfavorablemente comentado; casi diríamos que nos ha sido "reprochado" a quienes, desde siempre, mantenemos un diálogo cordial con todos Vds (...)"

La resposta seria un manifest col·lectiu del qual en parlem en el Capítol VI.

- (4) Taula Rodona -és a dir, la col·laboració amb els comunistes- seria un dels punts de fricció que portarien a l'escissió del Moviment Socialista de Catalunya: MSC de l'exterior, socialdemòcrata, dirigit per Josep Pallach, i MSC de l'interior, socialista marxista, dirigit per Joan Reventós.
El mateix març de 1966, Josep Pallach escrivia a Josep Tarradellas anunciant-li la pròxima creació del SODSC (Secretariat d'Orientació de la Democràcia Social de Catalunya), aliança entre partits de centre i d'esquerra contraris a col·laborar amb els comunistes, fet que es materialitzaria a finals d'any, després de la partició del MSC.
- (5) Document ara a l'APCC. Aquest document i els de les notes 7 a 12 ens han estat cedits gentilmente per l'advocat Tomàs Pou i Viver.
- (6) Vegeu l'article "La Caputxinada y el Tribunal Supremo", de l'advocat Pou i Viver, a La Vanguardia del 6 d'abril de 1966.
- (7) Idem. El document del recurs és ara a l'APCC.
- (8) El document és ara a l'APCC.
- (9) Vegeu nota 6. El document és ara a l'APCC.
- (10) El document és ara a l'APCC.
- (11) Les dues fotos són ara a l'APCC. La segona foto fou feta per Vicenç Vandellós i Remir.
- (12) El document és ara a l'APCC.
- (13) Vegeu nota 6.
- (14) Segons Tele-Expres del 12 d'abril de 1966, aquestes multes foren acordades en el Consell de Ministres del dia 11 de març.
- (15) Article "Recurso de los 33 sancionados del Convento de los Capuchinos", original d'Antoni Figueruelo, a EL Noticiero Universal, del 16 d'abril de 1966, a l'APCC. Com veurem en el capítol següent, Figueruelo era un dels membres fundadors del Grup Democràtic de Periodistes i aprofitava la recent aprovació de la Llei de Premsa.
- (16) Un exemplar del catàleg, a l'APCC.

Capítol V. Conseqüències (i II)

Creació del SAL. La primera Reunió d'abats i provincials. Creació del Grup Democràtic de Periodistes.

" El Pontificat de Joan XXIII i el Concili Vaticà II significarem un autèntic alliberament per als moviments de caire laical i per a les experiències cristianes de que s'havien afirmat contracorrent des de la dècada dels cinquanta, ho i envigorint el moviment cristià progressista en les seves diverses expressions. D'una banda, les orientacions dialogants del Vaticà II -i les seves implicacions- impulsaren una constel·lació d'iniciatives i d'experiències que ja no es presentaven més en una actitud defensiva o semisubterrània. La situació començava de capgirar-se; vulgues o no, era el model tradicional de nacional-catolicisme el que entrava en una crisi irreversible i, val a dir, començava a reaccionar amb una agressivitat creixent enfront del desafiament conciliar.

"D'altra banda, la consolidació d'editorials i revistes cristianes progressistes i la creixença dels moviments especialitzats afavoriren una escalada progressiva en la conquesta de nous espais de llibertat en la comunitat eclesial i en la ^{ciutat} ciutat. El paper exercit des d'aquella època -anys 1964-65- per nombrosos col·lectius cristians, des de la seva perspectiva evagèlica i conciliar, en defensa dels drets humans, socials i nacionals, fou realment notable" (1).

L'impacte de la Canutxinada fou decisiu per a la constitució del Secretariat d'Apostolat Laical (SAL), com a òrgan de reflexió i de coordinació de certs sectors del laicat. Aquests sectors no es resignaven al silenci i volien expressar el testimoni comú d'un sector de moviments i associacions cristianes progressistes davant dels nombrosos reptes de caire eclesial o social que se'ls plantejaven (2).

D'ençà del 1963 ja hi havia hagut contactes bilaterals. I a finals del 1965 ja ha-

viem tingut lloc unes trobades per tal de promoure una plataforma semblant. Els promotors havíem estat: Pax Christi (Frederic Roda), JIC (Ignasi Garcia Clavel), Miançons Escoltes (Jordi Porta) i Franciscàlia (Josep M. Piñol). Tot i això, la constitució efectiva del SAL tindria lloc el dissabte 12 de març de 1966, als locals de Llúria 7, amb l'elaboració del document citat al Capítol III.

Les normes bàsiques i el seu esquema organitzatiu foren molt simples, la qual cosa afavorí el seu funcionament sense cap mena de tensions durant els nou anys de la seva existència. En primer lloc direm que qualsevol moviment, associació o comunitat d'orientació conciliar podia adherir-s'hi o sortir-se'n lliurement quan ho considerés oportú. Així mateix, el SAL es limitava a expressar públicament actituds comunes davant els grans reptes i fets del moment, sense interferir mai en els objectius específics de cada entitat adherida. Finalment, les seves notes i intervencions públiques manifestaven sempre un sentit ètic i evangèlic, però sense endinsar-se mai en el camp pròpiament polític, a fi d'evitar que el SAL no derivés cap a una potencial plataforma política de caire catòlic, fórmula que els seus membres consideraven superada de totes totes.

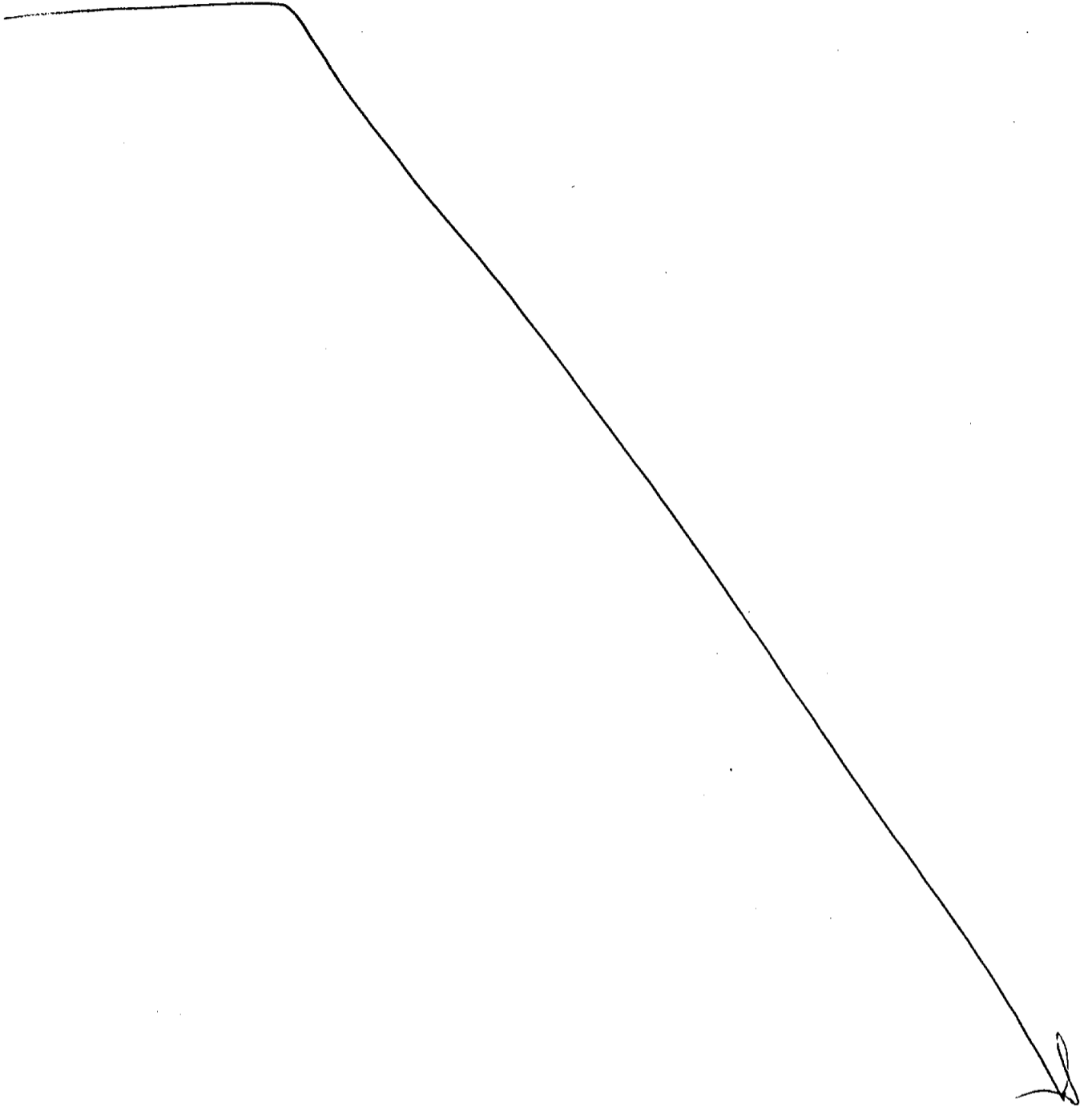
Pel que fa al seu esquema organitzatiu era el següent: cada mes se celebrava una assemblea amb la participació dels delegats de les entitats adherides, havent-hi un comitè executiu elegit per l'assemblea (3). El SAL era un organisme informal i mai no va tenir cap reconeixement de la jerarquia eclesiàstica. Quant al nombre de moviments, associacions i comunitats que hi participava, el podem situar al voltant de 20 i 25.

Les iniciatives del SAL foren nombroses, fins i tot des de la seva època de redacció: notes públiques, gestions, trobades, contactes, etc. Vegem-ne algunes:

La redacció d'un document expressant-hi moltes reserves sobre la designació de Don Marcelo com a bisbe coadjutor de Barcelona amb dret de successió. Hi havia la intenció que Frederic Roda en fes lliurament a Astorga, residència de Don Marcelo. Però això no fou possible. D'altra banda, un cop a Barcelona aquest bisbe ho rebria mai cap dels responsables del SAL ni tampoc a cap dels responsables més destacats de les entitats que en formaven part (4).

La publicació de la nota dels capellans que participaren en la marxa de protesta a Jefatura l'11 de maig, amb un escrit de presentació avalat per totes les entitats

del SAL. Els seus responsables foren citats a declarar al jutjat dos cops.
L'assistència de dos membres del comitè executiu a les reunions de Taula Rodona,
amb un doble objectiu: potenciar aquelles iniciatives cíviques i democràtiques i
planificar l'ús de locals de collectius cristians per a reunions de caire polític,
sindical, social, etc.

x x x

En el moment de produir-se la Caputxinada, existia a nivell d'Estat la Confer, un organisme oficial que agrupava els superiors provincials de totes ^{els ordes} ~~les ordes~~ religioses. A Catalunya hi havia, a l'igual que a d'altres indrets, una suborganització "regional". La Confer era un organisme centralitzat: l'Assemblea elegia la Junta Central, presidida per un provincial normalment amb residència a Madrid, figurant-hi, a més, representants de les "regions".

El pare Salvador de les Borges, en entrar com a provincial dels caputxins de Catalunya, es va trobar amb una Confer "regional" on no hi havia entusiasme: les reunions es feien per a cobrir l'expedient, amb temàtiques de poc interès i usant-se el castellà. En resum: una tònica mediocre i superficial. Paral·lelament, direm que existia una relació d'amistat i col·laboració entre els dos grans monestirs catalans: Montserrat i Poblet. A l'ambient, per tant, hi flotava un desig de retrobament no satisfet per l'estructura oficial de la Confer.

Amb motiu de la Caputxinada es va produir una situació favorable a noves iniciatives. En efecte, per carta diversos provincials van fer arribar al pare Salvador la seva solidaritat. En concret, el text del missatge, datat del 15 de març, feia així:

« Els fets esdevinguts aquests dies al Convent dels Pares caputxins de Sarrià i les interpretacions de què han estat objecte, amb el consegüent escàndol i desorientació dels fidels i del públic en general, ens mouen a adreçar-vos fraternalment aquestes ratlles d'adhesió, en uns moments dolorosos per a vosaltres i per a tots.

Ens dol, com a vosaltres, la difusió donada per la Ràdio i la TV, el passat dia 12, a un text periodístic greument ofensiu per al prestigi moral i religiós de la Comunitat de l'esmentat Convent. Ens ha sorprès, en això, la greu anomalia que uns òrgans directament depenents de l'Estat hagin divulgat talment un comentari ple de qualificatius i d'insinuacions molt greus sobre el comportament d'una comunitat religiosa, sense facilitar al mateix temps a l'opinió pública una informació de base, objectiva i verídica, dels fets que motiven el comentari.

Notem, encara, amb dolor la circumstància que aquesta avinentesa hagi estat aprofitada per a difamar tota la Família caputxina, utilitzant malèvolament certes informacions passades, d'un abast molt circumscrit i en realitat poc ben conegudes, i servint-se de l'adaptació que tots hem de buscar al món dels nostres dies, després de les decisions del Concili Vaticà II, per a parlar tendenciosament d'una reorganització a fons de l'Orde caputxina.

118

També hem de lamentar que la informació sobre els fets donada pels diaris locals a l'opinió barcelonina hagi estat únicament unilatera, de manera que els nostres fidels i el públic en general no han pogut conèixer encara, per la mateixa premsa, la versió objectiva i evidentment autoritzada que podeu facilitar-nos els Pares caputxins.

Sabem prou bé que la Comunitat de Sarrià, en accedir a la petició d'acolliment que li feien els assistents a una reunió, quan aquesta havia estat ja suspesa, no féu altra cosa que complir el deure tradicional d'hospitalitat que totes les cases religioses, ja des dels temps més antics, practiquem com a expressió del nostre esperit cristià i humà de fraternitat amb el món que ens envolta i al qual prestem servei amb aquest testimoniatge.

Per tot això considerem imprescindible que tothom pugui conèixer, amb la mateixa amplitud que ha estat donada a les notes i comentaris oficials, la versió que vosaltres, els Pares caputxins, podeu donar millor que ningú i amb totes les garanties de fidelitat a la veritat i a la justícia.

Mentre esperem que aquesta informació vostra sigui un fet, de manera que l'exacte coneixement dels esdeveniments pugui desfer la confusió i reparar l'escàndol, us manifestem la nostra adhesió i ens confirmem fraternalment vostres. >>(5)

El document anava signat pels "Superiors Provincials que en aquest moment són a Barcelona": Pere Ribas, Provincial de la Companyia de Jesús i President de la Confer de Catalunya, Cassià M. Just, prior de Montserrat, en absència del Pare Abat Coadjutor, E duard M. Garreta, Abat de Poblet, Joan Trench, delegat de la FERE a Barcelona, Francesc Llenas, Provincial de l'Escola Pia, Miquel Piquer, Visitador de l'Orde Carmelita, Gabriel de la Creu, Vicari Provincial dels Carmelites Descalços, i Joan M. ^{coll} ~~coll~~ Carrera,

Poc després, el pare Salvador, personalment o per escrit, agraja aquest gest solidari, aprofitant l'ocasió per a fer una crida de cara a una trobada, tenint en compte que en aquells moments a Catalunya l'episcopat era format majoritàriament per gent forastera. La invitació fou acceptada i el dia 21 de maig es va celebrar la primera reunió d'Abats i Provincials de Catalunya.

A aquesta reunió hi van assistir els Abats de Montserrat i Poblet i els Provincials de la Companyia de Jesús, dels Escolapis i dels Caputxins. En l'acta de la trobada hi podem llegir: "Pel que fa a les característiques de la nostra reunió, se subratllà que aquesta havia de ser rigorosament privada. Que no havia de ser una altra Confer, ans, solament, sense una periodicitat fixa, ni publicitat, ni oficialitat, un mitjà de coneixença, de retrobament i de treball en comú per als

superiors majors dels religiosos més radicats a Catalunya. S'advertí tot seguit que era del tot convenient d'invitar-hi a altres. En concret, els pares provincials dels carmelites calçats i descalços, dels franciscans i dels claretians. També s'indicà que almenys en ocasió d'algunes reunions s'hauria de treballar la participació d'alguns bisbes; per exemple, els de Girona [Narcís Jubany] i de Vic [Ramon Masnou]" (6).

Per raons funcionals s'anomenà una presidència i un secretari, encarregat aquest últim de les actes de les reunions, de convidar d'altres persones, etc., a fi de donar continuïtat a les trobades. Com a punts fonamentals hi havia una identificació de catalanitat i de conciliarietat. Com a finalitat, l'intercanvi d'opinions i la reflexió sobre tota mena de temes d'interès directament o indirectament religiosos. Així, per exemple, en la primera reunió es va parlar de les possibilitats d'organitzar els estudis eclesiàstics superiors en pla de corresponsabilitat entre els religiosos i entre aquests i les diòcesis, de la situació a la diòcesi de Lleida, de la impunitat dels grups d'acció "nacional-catòlics", de l'ús de l'hàbit en la via pública i de la vida religiosa a l'hora present.

Aquestes reunions es van convertir en un punt de referència i de força moral que seria escoltat per la Santa Seu i que no tenien ni els bisbes ni el laicat. Es tractava, doncs, d'una via de suplència, de tal manera que es convertien en els interlocutors de diversos grups cristians de base (SAL...) els quals es trobaven amb greus dificultats de comunicació amb ~~el laicat~~ ^{l'episcopat.} Un altre fet a destacar és el de la revalorització que es va fer de la vida religiosa a Catalunya en sentit autòton o de nacionalització: retornar a l'esperit dels fundadors de cada orde al si d'un context social, polític i cultural concret.

En l'actualitat, en no haver-hi ^{encara} una Conferència Episcopal Catalana, continuen les reunions d'Abats i Provincials, havent-se creat paral·lelament reunions de les religⁱoses de Catalunya.

x x x

Ja hem vist com a la Caputxinada hi van assistir, convidats expressament, set periodistes. Segons Joan Anton Benach, "el Grup Democràtic de Periodistes es va crear la primavera de 1966 en part a causa de les activitats dels universitaris del SDEU: a les rodes de premsa que aquest convocava en una primera etapa del tot clau-

destina, coincidia sempre el mateix grup d'informadors, un grup reduït però que constituïa l'evidència que en alguns sectors en lluita es començava a considerar el món de la informació no com un bloc homogeni ni oficialitzat, sinó com un àmbit professional en transformació. Sortint d'una d'aquelles rodes de premsa, celebrada a Vallvidrera, es va fer la primera reunió amb quatre persones d'on va sorgir la idea del Grup, les línies generals de la seva estructura i els passos inicials per a incorporar-hi el major nombre possible de professionals. Era a començaments d'abril i feia molts pocs dies de la promulgació de la Llei de Premsa. Heus ací una de les primeres motivacions del Grup: analitzar conjuntament les noves possibilitats d'obertura informativa d'aquesta Llei i preveure els "accidents" que a la vegada podria ocasionar, sobretot pel que feia al que seria aviat trsitament famós article segon. En un ordre més preferent, el Grup es proposava actuar a l'Associació de la Premsa per tal que l'entitat retrobés un caràcter eminentment de defensa i promoció dels interessos professionals. En un tercer àmbit, el Grup hauria de posar en comú criteris d'opinió i d'acció informativa a partir dels fets que s'originessin en els moviments democràtic i reivindicatius de Catalunya. Recordo que el Grup, que ha estat sempre eminentment professional, va tenir en una etapa immediata, prop d'una vintena de membres. Els noms de Benach, Cadena, Contoreras, Faulí, Figueruelo, Madrdejós, Pedret i Pernaü foren els primers. J. M. Huertas, malgrat que encara era estudiant va tenir un paper important en aquells moments. Després, el Grup va anar creixent a tongades i d'acord amb les circumstàncies externes i amb la revisió dels seus propis plantejaments, fins a ésser constituït per més de 80 periodistes" (7).

Per la seva banda, Josep M. Cadena, assitent a la Caputxinada, recorda "que no varem ser fills de la Caputxinada, però que si no hagués estat per ella, potser no s'haurien posat d'acord per a crear el Grup". Remarca també la incidència que va tenir la Llei de Premsa, pel fet que amb ella la responsabilitat passava al director, mentre que en la situació anterior calia portar les galerades a censura. I això, malgrat la volguda ambigüitat de l'article 2, que feia: "La libertad de expresión y el derecho a la difusión de informaciones, reconocidas en el artículo 1º, no tendrán más limitaciones que las impuestas por las leyes. Son limitaciones: el respeto a la verdad y a la moral; el acatamiento a la Ley de Principios del Movimiento".

miento Nacional y demás Leyes Fundamentales; las exigencias de la defensa nacional, de la seguridad del Estado y del mantenimiento del orden público interior y de la paz exterior; el debido respeto a las Instituciones y a las personas en la crítica de la acción política y administrativa; la independencia de los tribunales y la salvaguarda de la intimidad y del honor personal y familiar" (8).

Però que fa a la primera reunió del futur Grup es féu en un restaurant proper als domicilis de Cadena i Benach. Al dinar hi assistiren també Josep M. Huertas i Rafael Pradas, estudiants de Periodisme en pràctiques. Aquests dos últims no van entrar dins el Grup fins que no van tenir el carnet professional.

Gràcies a l'existència del Grup i a les seves relacions amb les forces democràtiques de l'oposició, es va poder dur a terme tot un seguit d'accions al camp informatiu: publicar certes notícies, relativitzar informacions oficials, desmarcar diaris i periodistes d'actituds del règim, etc.

El 1973, el Grup va aconseguir finalment de fer triomfar la seva candidatura en les eleccions a l'Associació de la Premsa. Un cop accedits al poder, el Grup no tenia raó de ser i es va desfer.

Josep M. Cadena defineix els primers membres del Grup com a "gent que mantenia un cert distanciament amb el poder en les seves informacions: per una capacitat de crítica, per un enfocament diferent de les coses i per una actitud progressista". I concretament sobre la Caputxinada recorda que la policia va proposar al governador civil de sancionar els periodistes que hi eren presents. Però que els directors dels diaris respectius van parlar amb la màxima autoritat de la "provincia" i no va passar res. Al cap i a la fi, és clar, cap dels assistents no va poder publicar res de res sobre el tema. Tot i això, sabem que els corresponsals a Barcelona de la premsa de Madrid van realitzar informes confidencials sobre els fets (9).

Notes

- (1) Josep M. Piñol, "Franciscàlia, original experiència franciscana laical", dins Miscel·lània Basili de Rubí. Barcelona 1986.
Aquest apartat "Creació del SAL" ha estat redactat seguint les indicacions de Josep M. Piñol.
- (2) "Hom ha intentat sempre de situar la coordinació i la intercomunicació a un nivell correcte, és a dir que permetés d'afrontar i, si de cas, de respondre a les macro-qüestions i no als mini-problemes propis d'un sector particular". Extret d'un dels documents més significatius del SAL titulat "El Secretariat d'apostolat laical al servei de la nostra comunitat cristiana", de l'arxiu de Josep M. Piñol.
- (3) El primer comitè executiu del SAL era format per: Josep M. Bricall, Ignasi Garcia Clavel, Leopold Juan, Jordi Porta, Josep M. Piñol i Angelina Surroca. Els dos últims com a responsable i secretària, respectivament.
- (4) L'actitud dels responsables del SAL era la d'expressar-se amb la màxima llibertat cristiana sobre el cas de Don Marcelo, però sense fomentar cap campanya. Hi havia la convicció que la solució del cas Marcelo passava per la normalització global de l'episcopat català i que aquesta es faria mitjançant la normalització conciliar de l'episcopat de la resta de l'Estat espanyol. Per tant, es van decantar per les gestions directes prop de la Santa Seu i de la Nunciatura. En aquest sentit, Ignasi Garcia va tenir aviat un primer contacte amb el nou nunci, Luigi Dadaglio, de la qual cosa en va sortir uns contactes semestrals directes entre el nunci i una comissió del SAL formada per Ignasi Garcia, Josep M. Martorell, Josep M. Piñol i Josep Sastre.
- (5) Document a l'APCC.
- (6) Document a l'arxiu del pare Salvador de les Borges.
- (7) Avui, del 12 de maig de 1976. Vegeu també l'Avui del 14 de juny de 1981 i l'opinió de Josep Pernaú sobre el Grup a Ibáñez Escofet, Espina, Pernaú, Sobena, Franco, de Llätzer Moix i J.J. Navarro Arisa, La Llar del Llibre, Barcelona 1984.
- (8) Citat per Georgina Cisqueia i altres, op. cit., p. 23, on s'hi afegeix que "la

ambigüedad del artículo 2 ha servido para justificar todas las arbitrariedades cometidas por la censura desde 1966, cuando -formalmente- la censura había desaparecido al aprobarse el artículo 3 de la Ley".

- (9) Manuel Vigil Vázquez era corresponsal del diari catòlic Ya de Madrid. A la seva obra Entre el franquismo y el catalanismo (Plaza & Janés, Barcelona 1981, pp. 347 i següents) reproduceix extractes del seu informe confidencial sobre la Caputxinada.

Capítol VI. Adhesions i atacs:

Cartes i telegrames a favor i en contra. Tractament de la premsa estrangera.

A l'APCC s'hi guarden més d'un centenar de cartes i telegrames rebuts pels caputxins amb motiu de la Caputxinada. En canvi, són illocalitzables els telegrames rebuts d'organitzacions d'estudiants dels països comunistes que va rebre el Sindicat poc després. Pel que fa a l'APCC, segons un resum fet el 1966, n'hi havia 100 a favor i 40 en contra. A això caldria afegir-hi telegrames i missatges d'adhesió que no van arribar a la seva destinació aquells dos dies, ja que foren interceptats pels governs civils.

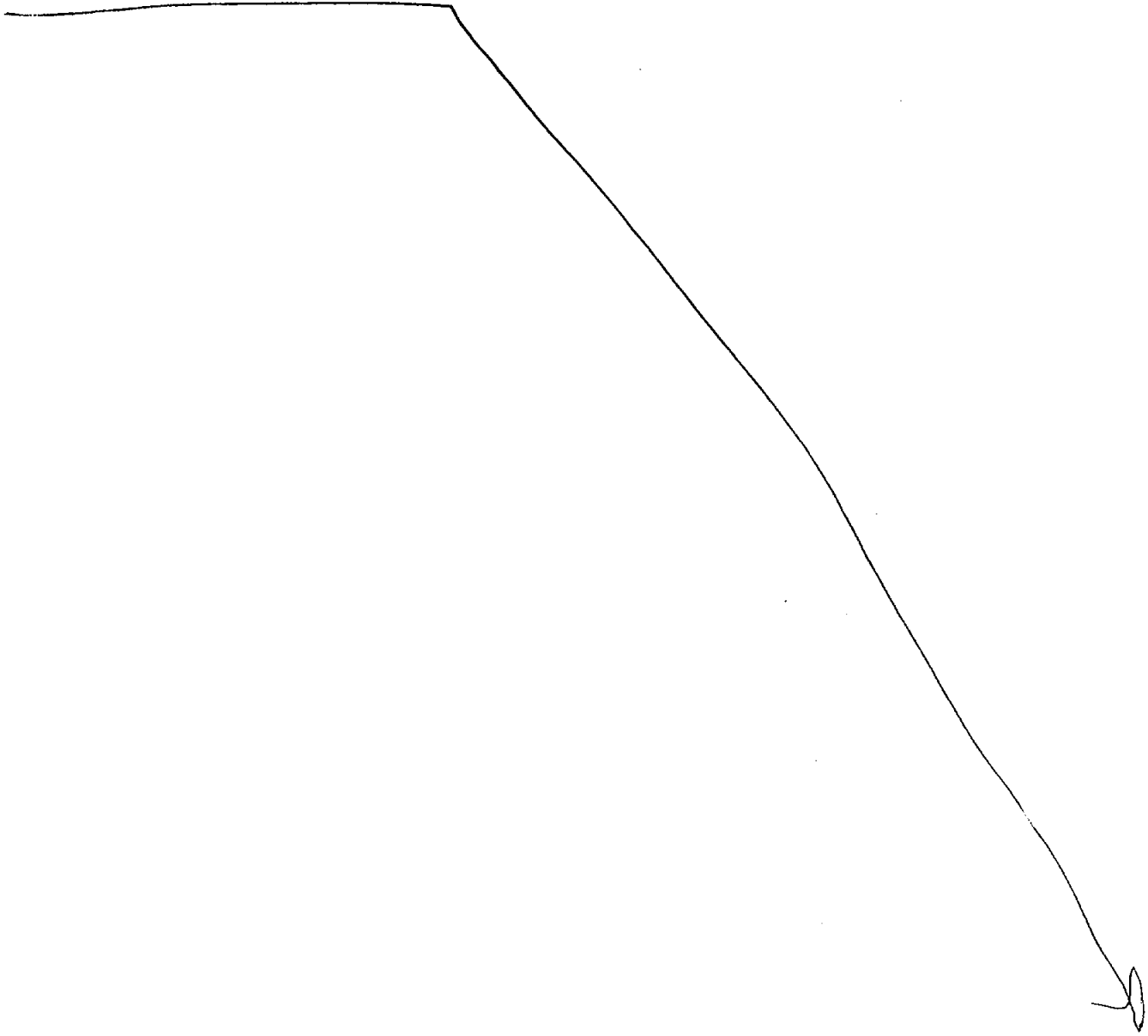
Tot seguit, doncs, ens farem ressò dels documents existents, agrupant-los en blocs: d'adhesió (Catalunya, Espanya i Europa) i de rebuig (Catalunya i Espanya). En aquest segon cas, en més d'una ocasió més que de rebuig haurem de parlar d'atacs grossers i fins i tot d'insults, en bona part anònims.

Comencem per les adhesions rebudes de personalitats i entitats catalanes. Aureli Escarré, abat de Montserrat exiliat a Viboldona, a Itàlia, escrivia: "també a Itàlia i a tot arreu la reacció popular ha estat molt favorable a vosaltres; i més encara quan s'han conegut les "notes oficials" que han publicat els periòdics espanyols. Després de tants anys el públic estranger ha anat aprenent a llegir-les. Teniu el poble al vostra costat. Certament que tot el que fem ara és molt important pel futur de l'Església de casa nostra. ¿Què deu pensar la jerarquia de la vostra actitud? Almenys ha brillat la figura del vostre venerable senyor bisbe de Colofón. També a ell felicito cordialment. (...) Un pensament especial per la joventut que es forma en el vostre convent de Sarrià: que sàpiga aprendre la lliçó que els doneu, tan evangèlica i tan d'acord amb l'esperit de sant Francesc. Estar amb el poble vol dir poder-lo portar a Crist. (...) Aquesta carta voldria ser l'expressió de la meua solidaritat envers vós i la comunitat de Sarrià. M'ha admirat i edificat el vostre coratge".

11/11/7

De Joan Oliver, en una carta en la qual oferia "els meus sentiments d'amistat i de gratitud, suscitats per l'extraordinari acolliment que em va dispensar els dies 9-11 de març": "cal que us digui que l'hospitalitat d'aquella noble casa, exercida amb una senzillesa i un coratge exemplars, em va edificar molt eficaçment -a mi, que ho necessito força".

De Salvador Espriu, en una tarja: "Li poso aquestes ratlles per a desitjar a tots vostès un lluminós temps pasqual i anunciar-li la meua propera visita, si em vol admetre en el seu hospitalari recés, encara que procuraré que no sigui tan carregosa ni tan llarga com la primera". I en una carta posterior: "Una vegada més dono les meves més sinceres gràcies per totes les seves bondats i m'ofereixo per a

tot el que vulguim manar-me. Disposi sempre, reverend i respectat senyor, del seu afectíssim".

D'Antoni Tàpies: "[després de l'atemptat del qual en parlem més endavant] Esperem que sigui veritat el que diuen de que no han tingut cap accident. Em tot cas creieu que ho hem sentit i disposeu de nosaltres si amb alguna cosa us podem ajudar".

De Ramon Sugranyes de Franck, president internacional de Pax Romana, des de Friburg (Suïssa): "Ja que les circumstàncies ens refusen la pau exterior, demano a Déu més que mai per a vostè i els seus germans la pau interior i gràcies necessàries per fer front quan cal. (...) De tot cor sóc amb vostès. I faig tot el que puc de cara als de dalt -a Roma-, puix que és allí on tinc, per ara i tant, el meu deure".

De Jordi Rubió: "Què penso en els esdeveniments d'aquells dies, dos sentiments contraris sorgeixen en mi i no sé quin dels dos té més força. Un gran recordament per la culpa que puc tenir en les molèsties i desorganització que hem causat a la Comunitat, i a la vegada goig d'haver-me trobat present en un acte que crec que marca un moment important en el redreçament del nostre esperit col·lectiu. (...) No cal que us digui quins eren els sentiments de tots nosaltres. Tots veiem i sentien que no és pas per cap convencionalisme que sou anomenats freres, és a dir germans. Ningú dels qui s'hi han trobat podrà oblidar-ho mai. Gràcies a haver tingut el privilegi de viure dins del clos del vostre convent, en circumstàncies tan extraordinàries, tots hem sentit que una cosa nova havia brotat en el nostre esperit, i per sempre més n'experimentarem la influència purificadora. Que Déu us ho pagui!".

Josep Verde Aldea escriví al setmanari parroquial Granollers, comunidad cristiana l'article "Què la calúmia és massa fàcil": "Qui, a hores d'ara, ha sortit en defensa d'aquells que han estat injustament calumniats sense poder respondre? Certament que n'hi ha hagut, i a casa nostra mateix n'hem seguit testimonis. Ens sembla, però, que encara és poc. Ha tingut massa audiència la calúmia perquè no s'aixequin veus més altes en reivindicació de la fama injustament ultratjada. Perquè si això no es fa, tenim por que cada vegada es vagi utilitzant més -com ja fan alguns periòdics especialitzats en l'insult- aquesta calúmia que es protegeix darrera una situació de privilegi i d'intocabilitat, amb infracció de les més elementals normes de convivència que hi ha qui, precisament, està més obligat que ningú a respectar

ssi vol fer-les respectar".

Múria Casas, secretària general de la Germanor de Noies Guies, deia: "em nom de la Germanor de Noies Guies, em dirigeixo a vostè per testimoniar-li el nostre sentiment envers els desagradables incidents que en s'ha vist afectada aquesta estimada comunitat i, amb la present, renovar una vegada més el testimoni del nostre més cordial apreci i respecte".

Del clandestí Sindicat Solidaritat d'Obrers de Catalunya, afiliat a la Confederació Internacional de Sindicats Cristians: "Reuní el Comitè Executiu del SOC, ha acordat per unanimitat testimoniar-vos la seva adhesió per la vostra ferma actitud en defensa dels drets inalienables de la persona humana, especialment el de llibertat d'associació. La vostra postura encoratja els treballadors de Catalunya, que lluitem en la clandestinitat pel triomf d'aquests drets que se'ns reguen".

De Jordi Porta, Delegat Diocesà d'Escoltisme: "Volem fer-vos arribar el nostre agraïment pel fet d'acceptar la realització d'aquesta reunió a casa vostra i per la generositat i l'acollida que vareu demostrar durant les 44 hores de setge. Us ho agraïm d'una manera especial perquè molts nois que vareu assistir a aquesta reunió pertanyen al nostre moviment. Lamentem profundament les difamacions de que heu sigut objecte i continuarem fent el possible perquè siguin desmentides públicament. Ja sabeu que podeu disposar sempre pel que necessiteu de nosaltres".

Des dirigents del Moviment ^{Escolta} ~~Escolta~~ Catòlic, delegacions diocesanes d'escoltisme de Barcelona, Girona i Vic: "Ens hem sentit molt confortats en veure d'una manera tan patent com es practica el nou manament, amb senzillesa i normalitat; en veure que les paraules, les idees, es converteixen en fets concrets, i el recolzament que molts intentem de donar a les llibertats més elementals dels homes -d'expressió, d'associació, de reunió...- es dona d'una manera concreta quan l'agibilitesa es presenta, oferint una casa, obrint-ne les portes i els racons, posant el plat a taula i, encara més, posant al servei als altres el propi temps, sense reserves i sense témer el risc que tot plegat comporta. Moltes gràcies. El seu exemple i testimoni han fet molt de bé i ha estat una empenta important a la tasca d'educació cristiana que intentem d'ajudar a fer amb el nostre moviment".

Per la seva banda, Josep M. Martorell, secretari general d'aquest moviment, escrivia en la circular del mes de maig: "Acollir a qui no té casa, donar-li de menjar

i peure, atendre'l en totes les seves necessitats, no és altra cosa que fer obres
 de misericòrdia. Aquelles que l'evangeli ens diu que em fer-les a qualsevol no és
 més que fer-les al mateix Jesucrist. (...) Ha estat un bell espectacle el que ens
 han donat aquesta comunitat de germans de Sant Francesc; espectacle bell, possible-
 ment més que en d'altres, perquè la seva intenció sobrenatural, projectada al més
 enllà, a l'etapa final de la construcció del nostre món que és l'establiment del
 regne de Déu, li donava una gamma intensa de colors i de matisos, un no sé qué mis-
 teriós i fora de les coses corrents, que ens meravellava a tots. Cal que sapiguen
 fer contemplar als nois i tots aquests aspectes. No se'n veuen massa sovint d'exem-
 ples tan clars de testimoni de vida cristiana".

El secretari del Comissariat General dels Boy Scouts de Catalunya, deia: "Ens sq-
lidaritzem amb la vostra decidida i valenta postura -com també la dels vostres ca-
 putxins- en defensa del dret de reunió i d'associació dels estudiants universitaris,
 i lamentem, tot condemnant-la, la irrupció violenta de la força pública a l'inte-
 rior del Convent. Estem a la vostra disposició si en alguna cosa us podem servir".

La comunitat de monjos de Montserrat que vivia a Cuixà, a Catalunya Nord, escrivia:
 "Amb veritable satisfacció hem conegut la coratjosa, noble i cristiana actitud
 amb que Vostès han correspost a les legítimes aspiracions dels estudiants. Hem in-
 tentat valorar l'abast d'aquesta actitud, tan difícil i plena de riscos, i ella ma-
 reix tota la nostra admiració i l'adhesió de la nostra simpatia. (...) Sabem prou
 el que val l'estima en els moments difícils i ^{no} voldriem pas que ara els faltés el
 testimoni de la nostra, sobretot després d'haver estat reconfortats oportunaments
 amb la de Vostès. Sentim molt no poder ser més a la vora i no poder-los prestar una
 col·laboració més útil que la de les paraules. Estiguin vertes, però, que aquestes no
 són gens buides de contingut, sinó més aviat insuficients per manifestar-los la
 nostra adhesió".

D'un comunicat d'adhesió dels cursos de Teologia i Filosofia del seminari diocesà
 de Barcelona a les assemblees de Facultat de la Universitat de Barcelona: "Aplaudim
 l'acció noble i espontània dels caputxins de Sarrià en acollir-vos, i fem constar
 alhora la nostra total disconformitat amb la brutal i violenta repressió policial,
 amb la calúmia pública i tergiversació dels fets, a càrrec de la ràdio, la premsa
 i la televisió. Lamentem profundament que es pretengui justificar la injustícia i
 lamentada en nom d'un suposat catolicisme".

D'una carta oberta del Colegio Mayor Loyola de Barcelona: "(...) 4. Lamentar la ir completa y tergiversada información de los medios nacionales de difusión y especialmente el hecho de que por falta de libertad de prensa no ha podido ser neutralizado en nuestro país la sectaria e irrespetuosa campaña de algunos medios informativos contra los PP. Capuchinos, cuya conducta ha sido conforme con el espíritu cristiano".

També hi hem vist telegrames de ^{Dom} ~~monsenyor~~ Gabriel Brasó, abat coadjutor de Montserrat, des de Roma; del secretari de l'abat Escarré, des de Milà; així com targetes de Fèlix Martí, Aurora Bertrana, Manuel Cruells, Jaume Carner i Edicions 62.

Pel que fa a la resta de l'Estat, destaquem les següents adhesions:

De Pedro Altares, secretari de redacció de Cuadernos para el Diálogo: "Quiero expresar en nombre propio y en el de numerosos amigos de Madrid, nuestro testimonio de solidaridad con Vd y toda la comunidad, ya que han dado un alto ejemplo de dignidad cívica y moral. Sepan Vds que cuentan aquí con muchos amigos que estiman y valoran en su justa medida lo que allí ha pasado. Es por ello por lo que ruego acepten nuestros más encomiásticos saludos, al tiempo que nos ofrecemos a Vds para todo aquello en que podamos serles útiles".

De l'advocat Gregorio Peces Barba: "Esta carta quiere ser un mensaje de afecto y estímulo. Realmente, cuando los derechos fundamentales como el de reunión y asociación se ven negados en un país, como ocurre en el nuestro, a una conciencia cristiana no le queda otra postura que la que Vds han adoptado. El hecho adquiere singular relieve en una situación en la que los gestos como el suyo no se prodigan por desgracia. Nuestra Iglesia, sobre todo la jerarquía, está más preocupada por la defensa de sus intereses y de sus derechos en vez de dar testimonio de su fe, lo que supone estar con los débiles y con los oprimidos y defender la dignidad y los derechos de la persona humana. (...) Un afectuoso saludo poniéndome a su disposición para lo que pudieran necesitar".

Del president del Comitè Executiu do Seminario da Cultura Galega del Club d'Amigos de la Unesco de Madrid: "Iste Seminario solidarízase e dalle moitas saudades, tan a vostede como a isa congregación, pola acollida dispensada aos estudantes e intelectuais da Universidade de Barcelona. Reiterándolle a nosa adhesión...".

De Monsenyor Ignacio Larrañaga, caputxí, Bisbe de Pingliang, resident a Euskadi:

"Entusiasta enhorabuena por su comportamiento apoyando y protegiendo a los estudiantes universitarios demócratas. Han escrito una página valiente y gloriosa en la historia de la orden capuchina. Y enérgica protesta contra la campaña insidiosa y maquiavélica de la Prensa, sobre todo de Madrid".

De Juan Antonio Cagigal, President del Movimiento Católico de Empleados: "Ante estos hechos, y sin entrar en el detalle de los mismos, queremos manifestarle la solidaridad de nuestra Organización apostólica seglar y la mía propia, con lo que éstos acontecimientos tienen por parte de ustedes de actitud positiva en favor de un reconocimiento y defensa de derechos fundamentales de la persona humana, cuales son los de reunión y asociación. Al mismo tiempo lamentamos la falta de honradez informativa de la prensa española que ha tergiversado el auténtico sentido de la actitud de ustedes. En la seguridad de que toda postura firme para la defensa de los derechos humanos -punto de partida esencial de toda actitud cristiana y evangélica-, ha de contribuir al desarrollo de una verdadera y responsable paz social, reciba Vd y toda la comunidad capuchina, el testimonio de nuestro ánimo y admiración".

D'entre els telegrams rebuts, destaquem els signats per Gabriel Celaya, López Solinas, Manuel Aguilar, Castilla del Pino i Alfonso i Eva Sastre.

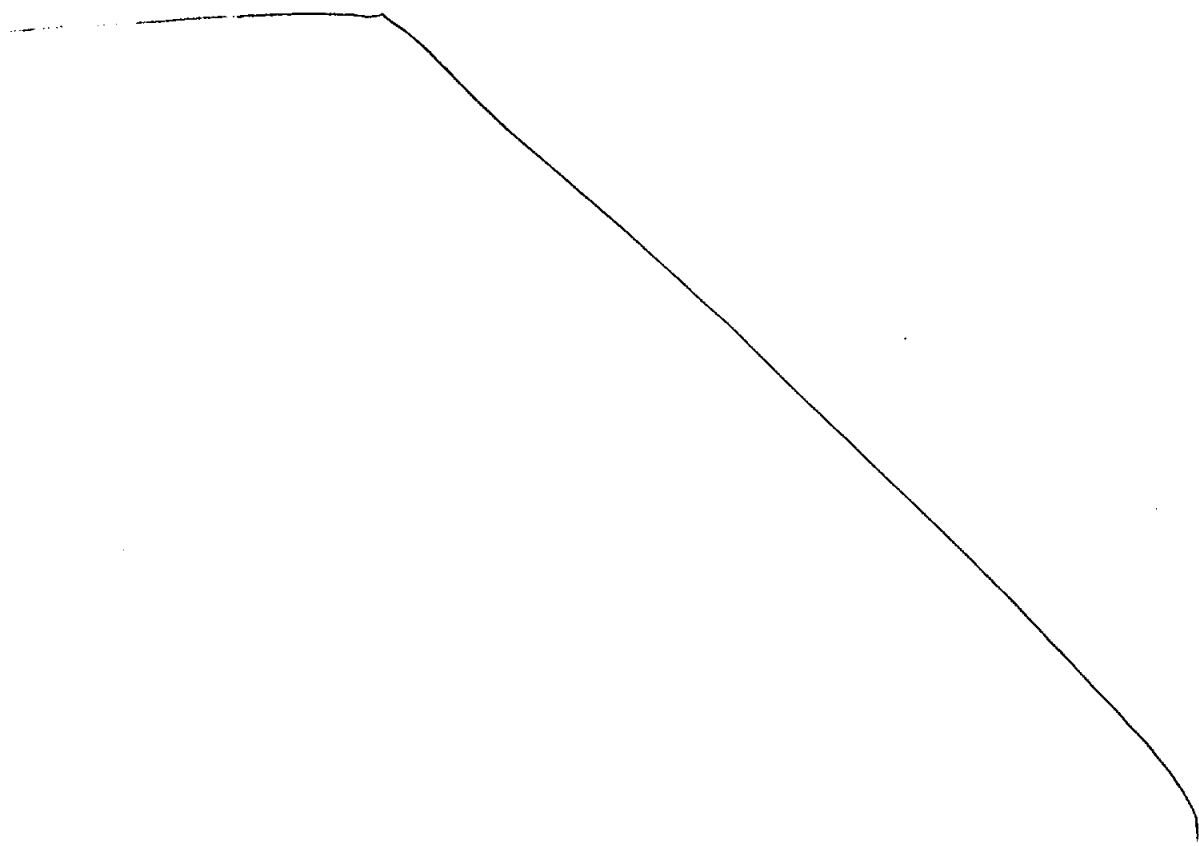
La Cambra de Diputats de Xile va prendre el següent acord adreçat al ministre d'Assumptes Exteriors del país: "La Cámara de Diputados acordó dirigir a V.S. oficio con el objeto de que, si lo tiene a bien y lo estima procedente, presente al Gobierno español su repudio por los atentados que se habrían producido en este País dentro de la libertad sindical y de opinión de los estudiantes, trabajadores y ciudadanos, como asimismo por la expulsión de sus respectivas cátedras universitarias a destacados profesores".

El Síndic de la Comuna de Reggio nel'Emilia, tot recollint els vots dels consellers comunistes, socialistes, socialistes-unitaris, social-demòcrates i demòcrates-orientats, feia arribar "la nostra simpatia per quanto avete fatto".

El pare Norbert Wildiers, caputxí, del convent de Sint-Job-in't-Goor, al país flamenc de Bèlgica, escrivia: "En permeto de dir-vos que, nosaltres els flamencs, comprenem perfectament la lluita que porteu pels drets essencials de Catalunya i pel restabliment d'una veritable democràcia. En tant que germà en sant Francesc, em permeto de fer-vos arribar tota la meua simpatia pregant a Déu que us ajudi en cr"

quests moments difícils i de desitjar-vos la victòria en la vostra lluita per la llibertat i el benestar del vostre poble".

Un grup de professors universitaris i d'investigadors francesos va fer pública la seva protesta per l'actuació policial tot afegint: "manifestem el nostre recolzament a les reivindicacions dels estudiants per tal d'aconseguir un sindicat democràtic i la nostra solidaritat amb els professors i intel·lectuals que lluiten amb ells. Expressem també la nostra indignació contra els mètodes empleats pel govern a fi d'impedir la realització d'aquestes aspiracions. I fem saber el nostre profund desacord amb un règim que nega les llibertats necessàries per al desenvolupament no sols de la vida intel·lectual, sinó també de la vida pública del país" (1). El document anava signat per: François Jacob, Jacques Monod, André Lwoff, Premi Nòbel de Biologia. I per Marcel Prenent, Lucien Goldmann, Richard Le Goff, Roland Barthes, Charles Bettelheim, Dominique Lahalle, Ernest Labrousse, Jankelevitch, André Martinet, Rumeau, Hélène Gratiot-Alphandéry, Paul Fraisse, René Zazzo, Allan Touraine, Michel Rochefort, Pierre George, Pierre Vilar, Pierre Monbeig, Marcel Bataillon i altres.

*

Passem ara a tractar el tema dels atacs. A part dels articles publicats a les revistes feixistes ¿Qué pasa?, Juanpérez i SP, que es poden resumir en les següents frases publicades en el primer cas sota el títol de "Cuidado!": "Ante los hechos relatados, y los sucedidos con anterioridad de la misma traza, queda probada la ingerencia manifiesta de algunos sacerdotes y religiosos en la triste tarea de armar camorra. Subversivos y rebeldes a Dios y a la autoridad del Papa y del arzobispo; subversivos y rebeldes al espíritu y a la letra del Concordato y a las leyes de la nación. Yo espero, al igual que los lectores de nuestro semanario, se ponga punto final", a més a més d'això, els caputxins van rebre textos insultants, alguns dels quals van circular com a fulls volants per Barcelona.

D'una carta anònima: "Vds, capuchinos, albergan en su local reuniones ilícitas; toleran prácticas sexuales dentro de su recinto; se manifiestan en grupo por la calle para llamar la atención con miras político-separatistas (...). Exteriorizan públicamente y en privado una falta no ya de deberes religiosos sino de la más elemental moral. Ello me faculta para decirle a Vd y a los suyos que son unos...!!!HIJOS DE PUTA!!!, !!!HIJOS DE PUTA!!!, !!!!!!!HIJOS DE PUTA!!!!!!". Escrit a mà: "Eres un satán".

D'una octavilla anònima: "¿Qué barcelonés honrado no se sonroja por la afrenta que nos han infringido los Capuchinos de Sarrià al proteger y estimular consintiendo que pernocabatara dentro y con la comunidad, turbando a tan honesto fin la rigurosidad de la clausura, un grupo integrado por cuatrocientas personas entre los que figuraban setenta y cinco mujeres, que al reunirse allí lo hacían para intrigar contra el ecumenismo religiosos y conspirar contra la unidad de la Patria?".

D'una carta anònima enviada des de Pollença: "A Cuba, a Cuba, a Cuba, tenéis que ir malos patriotas, sinvergüenzas, canallas, enemigos de España, hijos pródigos de la Iglesia. No es el espíritu de San Francisco ni de la Iglesia el que llevais vosotros. Toda la nación, España y Cataluña, y la Iglesia os desprecia. Habeis insultado a mi patria, la habeis escupido a la cara. Sois unos malos hijos de España. Acordaos de cuantos frailes vuestros os mataron los rojos y estos catalanistas separa-

tistas que vosotros defendeis. Habeis deshonrado vuestra orden, os habeis hecho odiosos y despreciables a los españoles; habeis traicionado a la Iglesia y habeis demostrado delante de todos que no sois más que unos sidvergüenzas, unos malos frailes y unos malos catalanes y españoles. A Cuba, a Cuba, a Cuba".

D'una altra carta anònima, de Saragossa: "Atajó de bestias con hábito de San Francisco. Radio Zaragoza primero, y después la TV han dado la noticia de que los hijos de puta con hábito franciscano que hay en Sarrià, clandestinamente conspiraban contra España en unión de algunos estudiantes y algunos extranjeros y que los estudiantes los tenían Vds con sus concubinas, vulgo zorras. Se ha lucido la orden franciscana con estos rebuznos. Vengan Vds a Zaragoza y les daremos su merecido; España no puede tener gentuza con hábito. Al oír la radio y la TV le pedimos a nuestro invicto Caudillo que los fusilen malana sin más tardar".

D'una octavilla molt repartida: "KAPUCHIN NIGHT CLUB. El local más "fresco" de Barcelona. Abierto toda la noche. Amenizado por el conjunto rítmico-melódico "Pecador" de la comunidad de barbudos descalzos separados. Presentación del gran Show Progresista-Separatista "Abajo la obediencia y viva nuestra conciencia". Intervención extraordinaria de la famosa "trúpe" de Francis Kalia, con el debut de los "pura sangre": Basili de la Floresta, Dandi de Gelida, Jordi de la Barceloneta, Lleó de Vilafosca, Nando d'Arenys, Badoc de los Borges, Xènius del Ventell y de otros celebrados "caricatos". Grandes juergas racistas: Si es Vd un católico despistado, ríase, diviértase i páselo bien, mientras le preparan su paseo a La Rebasada, Casa Antúnez, Campo de la Bota o al Cementerio de Moncada (...)".

El día 6 de noviembre de 1966, a la una de la mañana, algú va llençar una bomba de fum trencant els vidres de la porteria del convent. L'endemà, es rebia una carta, amb remitent de "Falange Española 66", contenant el següent text: "¿QUE TAL HIJOS DEL DIABLO NOS GUSTO LA BOMBA? Sois unos puercos y asquerosos aprendices de maricas y nosotros con los maricones o los tratantes de blancas como el mosén Dalmau los pisoteamos y después de estropearles el físico les pedimos explicaciones. No somos comunistas pero agradecería a esta gente que en la pasada guerra española en vez de matar a tan solo unos pocos de curitas los hubieran liquidado a todos y también a los padres que han traído hijos a este mundo para que luego fueran adep-

tos del diablo vestidos con sotanas y ahora con vestidos ye-yés y que además se vayan en vusca de chicas para pasar las noches y abusar de ellas y luego predicar la moralidad en el púlpito de la iglesia. Pero esto no nos preocupa pues si los comunistas no mataron a toda esta gente también les damos las gracias pues ahora podremos ser nosotros los que nos dediquemos a hacer pasacalles con vosotros. Lo de la bomba de humo es tan solo una advertencia la próxima será otra bomba pero de mayor capacidad explosiva y así de poco en poco haremos destruyendo todo lo que vosotros hijos de cerdas construyáis. Puercos separatistas catalanes nos escupimos en la cara y nos pisoteamos".

Creiem que la mostra és suficient, ja que qui s'amaga en l'anonimat és capaç de dir les més grans bestieses impunement. Vejam ara un parell de cartes en contra que duen signatura.

D'un sacerdot beneficiat de la catedral de València: "Avergüenza y affrenta a la religión, más aun a su orden, la actitud de V.R. y todos los suyos. ¿Convento? ¿De qué? ¿Religiosos? ¿Para qué? Tiren el hábito que es lo mejor que pueden hacer! Son el típico fraile bufo, zángano colmenero de pueblo. Si no es así, ¿cómo se explica su modo de proceder? Que conste que todo cuanto escribo, esto y mucho más han dicho todos los sacerdotes que pertenecen a esta Santa Iglesia Catedral. Cuelguen el hábito y al campo a trabajar de donde salieron y no debían haber salido. Asquea, indigna y da asco el tener que por por radio, leer en los periódicos tales cochinas. De V.R. indigna"...

D'un capellà de Barcelona: "La cara se os debería caer de vergüenza de enredaros con esta juventud, marionetas que mueven los políticos profesionales. (...) Por favor, tened juicio. ¿Todavía no habéis escarmentado de la pasada Revolución? ¿Por qué el hombre es el animal que nunca escarmenta? Repasad la lista de asesinatos que teneis en la orden y muchos de ellos también soñaban como vosotros en una república platónica y se encontraron en un infierno sin piedad que los eliminó. ¿No creéis que la historia se repite? (...) Créame, Padre Provincial, envíe a las misiones a esos frailes exaltados que tiene en casa, antes de que les saquen los ojos. Allí tendrán un espacio bien ancho para sus quimeras de rendidores improvisados. ¡Por favor, no comprometáis más a la Iglesia!".

Com acabem de veure, el record de la guerra civil i una visió de l'Església estàtica i al marge de la societat centren les crítiques i els insults d'aquest bloc de

111
textos en contra. Em canvi, els documents ^{de caire religiós} a favor tenen com a eix la visió d'una Església renovada pel Concili Vaticà II i també plenament inserida en la societat en el camí d'una renovació democràtica. Història i present. Passat i futur. Odi i fraternitat. La balança començava a decaure cap els segons.

x x x

De la documentació guardada a l'APCC se'n desprèn que el tractament donat per la premsa estrangera a la Caputxinada va ser considerable. Hi hem vist retalls de diaris d'Europa, les Amèriques i fins i tot un de les Filipines. Sabem també que la premsa comunista, tant l'occidental com la dels països de l'Est, en van parlar extensament destacant la importància del fet. Aràbia, qui hi va donar més importància foren França i Itàlia, en especial els primers. Normalment es tracta de notícies d'agència i en alguns casos de les cròniques dels respectius corresponents a Madrid. No és coneixem un exemple d'un enviat especial a Barcelona per a seguir els fets: Jean Mirassou, de La Dépêche du Midi, de Tolosa del Llenguadoc. Per la seva banda, tres diaris de París: L'Aurore, Le Figaro i Le Monde, van incloure comentaris sobre el tema a càrrec de coneguts periodistes en les seves columnes habituals. Això, a part de les cròniques setmanals enviades per Alfonso C. Comín a Le Témoignage Chrétien.

Les notícies d'agència informaven dels fets a grans trets, però amb bastanta exactitud. Ja hem vist a l'apartat "Creació de Taula Rodona" que hi havia qui estava encarregat dels contactes amb els corresponents. La feina feta, per tant, fou bona. En aquest sentit, cal destacar que els diaris internacionals van deixar clar que l'assalt policial s'havia produït sense el consentiment del bisbe Modrego. Un altre punt que cal remarcar és —recordem l'article del pare Montserrat Torrent a Le Monde d'aquells dies— que la Caputxinada sovint anava emmarcada amb l'afer González Martín i la tibantor Església-Govern franquista per aquest fet. Com és de suposar, va donar més importància a la intervenció policial que no pas a l'assetjament. Com a punt final ens fem ressò de les declaracions fetes pels dos delegats estudiants estrangers a la premsa de Perpinyà i també a la de París, que es poden resumir en el significatiu títol de "El moviment estudiant a Barcelona no té res a veure amb el comunisme" (Le Monde, dia 15).

De l'assetjament

"Manifestació d'estudiants a Barcelona" (La Tribune de Gèneve, dia 10)

134

"Barcelona: 500 estudiants tancats" (France Soir, dia 11)

"Espanya: 500 estudiants en lluita per la seva llibertat dins un convent de Barcelona" (Combat, ídem)

"500 estudiants assetjats dins un convent" (La Dépêche, ídem)

"Prova de força per les autoritats de Barcelona: una assemblea d'estudiants tinguda dins un convent de caputxins, voltada per la policia" (Le Figaro, ídem)

La Dépêche del dia 11 comentava: "L'oposició al règim franquista i particularment l'oposició dels medis universitaris i intel·lectuals ha pres, des d'ahir, un camí dels més espectaculars. El món sencer té els ulls fixos a la gran capital catalana, a Barcelona".

Le Figaro d'igual data: "En les circumstàncies actuals -amb el nomenament d'un nou bisbe coadjutor reprovat per la majoria de la població-, tots els observadors de la capital catalana donen, en canvi, el valor d'un símbol al fet que hagi estat precisament el convent dels caputxins qui hagi acollit sense reticències el cenacle d'estudiants rebels. La prova de força que ara vivim es recolza damunt el descontentament latent dels catalanistes i va pel camí de transformar-se inexorablement en una àmplia plataforma d'oposició popular".

L'Aurore, dels dies 12-13, article "Els incidents de Catalunya", signat per Henry Benazet: "Objectivament, constatem que des de la fi de la guerra civil i l'ensorrament de la Generalitat, les relacions entre el règim i aquesta província en els darrers 27 anys han passat per fases molt diverses: la calma i la tempesta s'han succeït". Després de parlar de la vaga del 1957, de la campanya Galinsoga, del tancament d'Omniú Cultural i de l'exili de l'abat Escarré, es feia esment de l'afar González Martín i de les grans protestes que suscitava. Ababava: "Els sis milions de catalans -o sigui, de contribuents importants, ja que ells sols paguen el terç dels impostos espanyols-, no us sembla que tenen raó a l'hora de demanar respecte a les seves tradicions en el tema religiós? Vexar-los, més que un error seria una relliscada psicològica, o sigui política. Quan una mesura és per ella mateixa desencertada, més val no aplicar-la".

Le Monde del dia 14, article "A mi amigo el curita", de Robert Escarpit: "Jo no sé si és l'Espirit Sant qui t'inspira, però sé que la teva boca és la veu que el poble en còlera ha triat per a cridar la seva revolta i reclamar els seus drets".

L'assalt policial

"L'acció de protesta dels estudiants i dels exponents de la cultura i de l'art català, tinguda a Barcelona, ha estat estroncada avui" (Corriere della Sera, Milà, dia 12).

"Invadió la policia española el convento donde estaban reunidos 500 estudiantes" (El Universal, Caracas, ídem).

"La policia interromp el setge dels 500" (Il Giorno, Milà, ídem).

"La policia entra al convent i en treu els 500 estudiants" (Il Giornale d'Italia, ídem)

"La policia entra dins un convent d'Espanya per a parar la protesta" (The New York Times, edició de París, del 12-13).

"Passant per damunt de l'opinió expressa del bisbe, la policia penetra dins els caputxins de Barcelona" (Le Figaro, del 12-13, a primera pàgina)

"La policia assalta el convent on 500 estudiants s'hi havien refugiat" (Le Monde, dia 12, a primera pàgina).

"Detingudes 29 persones per la policia de Barcelona" (Il Corriere della Sera, dia 13).

París Presse/L'Intransigeant, amb el subtítol de "Ferments d'autonomia", comentava el dia 12: "Heus aquí una cosa que arriba al cor dels habitants de Barcelona, molt irritats en aquests moments per la nominació d'un bisbe coadjutor d'ascendència castellana. Catalunya, antiga província autonomista i sempre descontenta, es va posar durant la guerra civil gairebé tota ella al costat dels republicans contra Franco. El Caudillo no ho ha oblidat. El fet que els monjos hagin acollit els "rebels" amb els braços oberts és significatiu. (...) Havent començat com un joc, l'aventura de la Caputxinada podria molt bé suscitar un ampli moviment d'oposició popular".

D'El Universal, del mateix dia: "Se considera probable que el sitio del convento y su posterior ocupación por parte de la policia, motive una nueva agitación de los catalanes contra el régimen del general Franco. Esta agitación podría centrarse particularmente contra la designación de un castellano, el obispo de Astorga, como coadjutor con derecho de sucesión del arzobispado de Barcelona. Dicho nombramiento ya provocó recientemente numerosas protestas por parte del pueblo catalán. Es posi-

ble también que cobre nuevo impulso la agitación estudiantil en toda España, protestando contra la invasión del convento capuchino".

D'Il Messaero di Roma, també del dia 12, del seu corresponçal a Madrid: " Però el clamorós episodi de la Caputxinada ha deixat -a judici d'alguns observadors neutrals- un rastrell de tensions i ressentiments que podrien donar lloc aviat a demostracions de protesta susceptibles d'estendre's més enllà del món universitari".

De La Dépêche, d'igual data, del seu enviat especial: "Fins quan es prolongarà aquesta situació després de la Caputxinada? Es fa difícil de dir-ho, car els incidents que acabem de viure no són una altra cosa que la prolongació de les dificultats que havien sorgit ja durant el curs 64-65 i que encara són lluny de ser resoltes".

De Le Figaro, també del 12, del seu corresponçal a Madrid: "S'ha establert, doncs, un precedent el qual no deixarà de suscitar per altra part noves dificultats en una província amb l'esperit particularista i incordi, on certs errors de caire psicològic -el cas del nou bisbe- han complicat singularment des de fa un temps la situació ja per ella mateixa delicada, però que tendia a calmar-se .

"La presència d'un cert nombre d'intel·lectuals catalans no sembla justificar haur de prendre les mesures d'excepció ordenades per tal d'arreglar una peripècia estudiant, les proporcions de la qual són definides exactament en raó directa al tractament que ha estat aplicat".

De Le Monde, del dia 12, article "Del bon ús de la presó", de Robert Escarpit: "Els estudiants situen bé la llibertat al si del seu veritable marc: entre quatre parets, ja que el presoner és més lliure que no pas l'explorador perdut en el desert sense límits. Car, si més no, el primer coneix les limitacions de la seva llibertat i domina el terreny sobre el qual s'exerceix aquesta. (...) Esser lliures significa primer acceptar la presó i després fer caure els seus murs".

D'Il Corriere della Sera, dia 13, del seu corresponçal a Madrid: "Tot i que no es pugui parlar de crisi en les relacions entre l'Estat i l'Església, en els cercles polítics madrilenys no s'estan d'amagar que els incidents de Barceloña han creat una situació delicada entre les autoritats religioses i les polítiques, considerant a més el fet que nombrosos membres de la jerarquia eclesiàstica són decidits partidaris d'una política de reformes democràtiques i al mateix temps contraris al siste-

107
ma autoritari actualment en vigor".

De Le Monde del dia 13: "Els esdeveniments de Barcelona són greus: per primer cop en la història del règim franquista la policia ha entrat per la força dins un convent. Aquesta topada amb l'Església dona a l'afer una importància especial i posa un problema al si del catolicisme català, un dels més desperts del catolicisme espanyol. (...) Aquest incident es produeix en un moment en el qual es manifesta un gran malestar entre els catòlics catalans per raó de la recent nominació de monsenyor González Martín".

D'Epoca, setmanari de Roma, de març de 1966, del seu corresponal a Madrid: "Els fets han provocat una reacció en cadena les conseqüències de la qual podrien portar problemes seriosos al règim de Franco. Es el primer cop que la clerecia catòlica (la qual ja s'havia solidaritzat amb els miners asturians el 1962) recolza totalment els intel·lectuals, tot reivindicant amb ells el dret a la llibertat d'opinió i d'associació".

De La Dépêche, del dia 14, del seu enviat especial: "Els esdeveniments que acaben de produir-se a Barcelona il·lustren perfectament el malestar, el descontentament i ara la còlera que agiten la Universitat espanyola, principalment la de Catalunya, en la qual aquesta oposició al règim franquista hi troba el terreny, i el clima favorables per al seu desenvolupament.

"Cal reconèixer que la manifestació espectacular del convent dels caputxins i els incidents al carrer que l'han acompanyat constitueixen, al cap i a la fi, el desbordament visible d'un moviment profund que Madrid no podrà frenar encara que hi apliqui la mà dura".

De Le Nouvel Observateur, del dia 15, article de Xavier Arau, amb una sorprenent interpretació: "L'afer té la seva importància, però no per això cal treure'n conclusions prematures. El dijous, per exemple, els obrers de la construcció, molt nombrosos al barri de Sarrià, no van manifestar cap emoció en veure aquests nois i noies, burgesos ben vestits, córrer davant la policia que els colpejava. Alguns fins i tot no van interrompre la seva feina: l'afer no els interessava. (...) L'oposició al règim està desunida i no segueix cap línia concreta. Es fa unànime gràcies a les grans relliscades del règim -com la que acaba de cometre a Sarrià-, la qual, gràcies a Déu (si així es pot dir), no ha estat ni serà l'última".

()

De Le Monde, dia 17, columna editorial "Bulletin de l'étranger": "Els incidents de Barcelona han demostrat, per primer cop, les serioses reserves d'una part important de l'Església espanyola davant els mètodes emprats pel govern del general Franco en intentar posar topants a la pressió de les noves generacions. Se sabia des del Vaticà II que l'Espanya franquista era una de les nacions on les decisions del Concili no podien deixar de produir serioses repercussions. Les preses de posició dels capellans espanyols, cada cop més nombroses, sembla que poden portar com a conseqüència la modificació del quadre dins el qual tenen lloc les lluites polítiques per la successió del general Franco".

Notes

(1) Cuadernos de rueda ibérica, París, núm. 6, d'abril-maig de 1966, p. 106.

Cloenda

Com a punt final ens farem ressò de les valoracions que s'han fet de la Caputxinada i del Sindicat en general a diversos nivells i en diferents moments. Un factor que cal destacar és que tothom coincideix en que l'acte constituí una fita important en la lluita democràtica sota el franquisme. I això, tant pel fet en si, com degut al seu ressò que va anar molt més enllà de l'estricta camp universitari.

Pel que fa a la Universitat, cal dir que la Caputxinada s'ha commemorat en quatre ocasions: desè, dotzè, quinzè i vintè aniversaris. Això, que per una banda demostra l'excel·lent importància del fet em la història del moviment universitari català ^{durant} ~~sota~~ el franquisme, també té la seva part negativa. En efecte, així per exemple hem detectat entre estudiants ~~que~~ que hi van participar i són els encarregats de recordar el setge, el parer que s'està caient en la mitificació excessiva del fet i també en la nostàlgia de les commemoracions d'un passat que ha quedat molt enrera en relació a la vida situació democràtica actual.

Tot i això, tothom està d'acord també en que el Sindicat fou un fenomen irrepetible, producte d'unes circumstàncies molt concretes i que, per tant, la seva experiència és difícilment aprofitable per als estudiants d'era. Malgrat tot, no podem oblidar una cosa: la voluntat de transformació de la Universitat dins un marc més ampli d'una societat igualment democràtica, en uns moments de dictadura. Aquesta actitud de ser -o d'haver estat- un dels capdavanters del progrés en una situació molt dura, contrasta profundament amb la realitat actual dels estudiants dels nostres dies. En conseqüència, creiem que es pot parlar de la generació de la Caputxinada, ja que el Sindicat, tot i la seva curta durada, va marcar diverses promocions d'universitaris amb una empremta molt concreta. En aquest sentit, sorprèn que dels membres de les Juntes de Delegats dels cursos 1964-65 i 1965-66, només una minoria molt reduïda ocupà càrrecs d'alta decisió política. La majoria es dedica a la tasca professional, en especial a la docència universitària (1). La realitat de l'acció política a casa nostra no és favorable a la recuperació d'aquests homes per ocupar llocs de primera línia.

141

Comencem ara per les opinions datades del mateix 1966. Com veurem, les publicacions comunistes van parlar dels fets tot fent-ne unes valoracions molt concretes i coincidents amb la realitat del Sindicat. En canvi, les altres organitzacions es van expressar de forma general i inconcreta.

Treball, l'òrgan central del PSUC, deia: "Després de la creació del SDEU els universitaris han donat un gran pas que estimula la lluita en altres centres universitaris de l'Estat i obra la via cap al Congrés Nacional Democràtic dels Estudiants. Parallelament, la realització de la Setmana de Renovació Universitària a escala nacional, apunta vers la Reforma Democràtica de la Universitat, objectiu comú d'estudiants, professors i catedràtics, i aportació universitària a la lluita per les llibertats, per les noves estructures democràtiques del país.

"En el moment en que es consolida i creix obertament el moviment de les Comissions Obreres i es crea a la llum del dia el SDEU, la intensa i combativa lluita dels intel·lectuals crea condicions perquè el moviment intel·lectual es plasmi en una Associació Democràtica d'Intel·lectuals, que actui públicament, cosa que donaria una nova dimensió al procés d'estructuració de les forces del poble a que venim assistint i que constitueix la més ferma esperança del futur democràtic del nostre país" (2).

Universitat, òrgan dels estudiants del PSUC, publicà un editorial que no té perdua per la seva lucidesa i que reproduïm sencer:

«La importància de l'Assemblea Constituent i dels fets que varen seguir, podem analitzar-la sota tres aspectes:

En primer lloc la formació mateixa del Sindicat. Per primera vegada sota el franquisme s'ha constituït obertament un Sindicat independent. No es tracta d'un fet esporàdic portat per una efervescència momentània, més o menys sòlida, sinó el resultat d'una lluita molt llarga: el Sindicat ha celebrat el seu acte fundacional quan el lligam amb la massa dels estudiants i el nivell organitzatiu han estat prou grans per garantir el seu manteniment i desenrotllament per sobre de qualsevol forma de repressió: la vaga general del districte demostra el recolze massiu dels estudiants amb que es compta.

Sobre el valor que això té com a exemple, estímul i experiència, com a demostració de la debilitat política del Règim, com a plataforma de la lluita democràtica, en hem parlat altres vegades a Universitat i no cal insistir-hi. Ara solament voldriem remarcar que la constitució del Sindicat i el llançament del programa de R.D.U. han estat la base i el centre de totes les accions portades a terme entre el dia 9 i el 17 de març i la més decisiva de totes elles.

En segon lloc la lluita iniciada el dia 9 ha afectat a sectors més amplis que els universitaris. El Règim ha tractat d'anar mantenint la ficció d'una diferència completa entre el que és universitari i el que és extra-universitari. Per

un costat el moviment democràtic universitari era presentat com la conseqüència d'una agitació d'origen extra-universitari, com un fenomen estrany a l'"essència" de la Universitat, però per un altre, si més no per evitar la seva extensió a altres sectors, s'insistia (s'insisteix) en que respon a problemes específics de la Universitat i la repressió del moviment democràtic universitari correspondria a la disciplina i a l'autoritat acadèmica.

Si aquesta idea havia pogut anar essent estesa per la propaganda oficial, era perquè fins ara la lluita dels estudiants no havia trapassat els límits de la Universitat. La constitució del Sindicat democràtic i els fets que succeïren a l'Assemblea Constituent, han significat l'esfondrament d'aquest muntatge, en un doble sentit:

- D'una banda els sectors progressistes de professors i d'intel·lectuals representats ja en la mateixa Assemblea Constituent, han fet causa comú amb els estudiants sota el programa de la R.D.U. Si no d'una forma tant específica els últims fets, alhora que han donat nova volada a la reivindicació dels catòlics d'una independització política de l'Església respecte a l'Estat, han demostrat el recolze d'aquest (de diferents formes i intensitat segons els nivells) a les aspiracions democràtiques dels estudiants i a la vegada les seves pròpies aspiracions renovadores. En aquest cas fins i tot la jerarquia ha començat a marcar distàncies respecte a governació.

- D'altra banda la línia de repressió que representava la disciplina i l'autoritat acadèmica ha mostrat una vegada més la seva importància. Impotent ja des del primer trimestre quan no va poder impedir la imposició de fet dels representants electes dels estudiants. Els dos primers mesos del segon trimestre ha estat un període de vacilacions. La repressió no es va dirigir ja fonamentalment contra els representants sinó més aviat contra el funcionament del Sindicat. No ha pogut, però, impedir que aquest es consolidés i es constituís. Davant d'aquesta situació el règim ha hagut de recórrer a la seva raó política d'última instància: la policia. Governació ha pres la responsabilitat directa en la repressió del moviment dels estudiants.

Els fets que s'inicien el dia 9, no són un fenomen aïllat, han originat una situació políticament nova. El moviment democràtic universitari ha trapassat els límits que se li tractaven d'imposar, la creació del Sindicat democràtic ha donat per a l'articulació d'un ampli moviment de lluita democràtica, a nivell ciutadà. A part de les manifestacions del 1 de Maig i del 11 de Setembre és potser la primera vegada que estudiants, intel·lectuals, obrers, joves, militants d'organitzacions catòliques, capellans, etc. es manifesten plegats al carrer, primer per uns objectius concrets però amb un elevat contingut polític, després, en la manifestació del dia 17, per aquest contingut polític (llibertat sindical, d'expressió, d'associació). Pensem que al mateix temps es desenvoluparen lluites obreres tant importants com les vagues del ram de l'aigua i en general que aquest període s'ha marcat, entre els treballadors per una intensa preparació política de les eleccions sindicals.

La detenció dels invitats a l'Assemblea Constituent i la campanya de desplaçament contra els caputxins obeeixen a una voluntat clara de dividir i evitar que el camp obert cap una col·laboració estreta entre sectors diversos es consolidi, aïllant de nou els estudiants.

Es una vella tàctica que no podem dir hagi sempre fracassat (quelcom semblant va succeir l'any passat a Madrid) però criem que en el punt en que estan avui les

coses les maniobres d'aquesta mena són un camí sense sortida. La solidaritat dels intel·lectuals i, a certs nivells, també dels catedràtics amb els caputxins, ha estat ja molt àmplia. Es una responsabilitat primordial dels estudiants treballar per a que encara ho sigui més i per al manteniment de la col·laboració estreta amb els intel·lectuals, professors i tot i estimulants les cap actituds més decidides, catedràtics.

En tercer lloc el canvi de situació no ha estat solament barceloní. El moviment de solidaritat que ha promogut l'Assemblea Constituent de Barcelona en les Universitats espanyoles s'ha concretat en el fracàs definitiu de les APE com instrument del Ministeri. El congrés de Granada (i ens atrevim a dir que també a Segòvia) quedon com un recurs propagandístic del govern: ensenyar una fictícia consolidació de les APE i com a intents fallits de reprendre el control de la situació.

Voldriem concloure aquest editorial remarcant que el manteniment i l'ampliació de les possibilitats de treball conjunt amb altres sectors (universitaris i extra-universitaris) oberts aquests dies a l'impulsió de la situació universitària espanyola, depèn en gran part dels estudiants mateixos no pas tant de la seva activitat política agitadòria "extra-universitària" o del moviment artificial d'una situació de força, com de continuar la tasca d'enfortiment organitzatiu del Sindicat, d'aprofundiment polític dels seus objectius, de col·laboració i estímul amb el professorat, els intel·lectuals i, en general, amb els sectors interessats en la Universitat. Es en aquesta direcció que el Manifest i la Setmana de Renovació Universitària es configuren com un nou pas. >>> (3)

Endavant, l'òrgan central del MSC, escrivia: "Com els anys passats, aquest any també els universitaris catalans han donat l'exemple. L'exemple de fermesa, de serenitat i també de claretat en els objectius. ¿Què es pot demanar de més clar que un sindicat dels propis estudiants, om es puguin estudiar i plantejar els problemes dels estudiants, sense que la Falange hi hagi de nomenar els seus "comissaris"? En tot cas, el recolzament que ens donaren els representants de les organitzacions estudiantils internacionals indica que és arreu del món avui que el SEU serà refusat pels universitaris.

"Fermesa i serenitat que el governador civil volgué transformar en diada de provocació i de dol: reunir-se en un convent és un delictes? L'Estat que nasqué de la Cruzada havia d'acabar així! I els bisbes, nomenats pel cap de l'Estat, havien d'acabar així també: l'autorització que Modesto donà finalment a la policia [?] és equivalent a la famosa pastoral dels bisbes benicint la guerra civil: la inatge és forta però no n'hi ha d'altre.

"No hi fa res, els universitaris catalans reunits en Assembla lliure llençarem al món el seu missatge. I, seguint el seu exemple, els estudiants bascos de Bilbao, els castellans de Madrid, els valencians de la terra germana, dreçaren Assemblees Lliures que tard o d'hora acabaran triomfant i alliberant la pròpia Universitat, per a fer-ne la Universitat del Poble" (4).

Diàleg, publicació d'UDC, opinava: "L'any 1966 sembla que haurem de considerar-lo com un any important pels esdeveniments polítics que es van succeir. Voldriem referir-nos als més importants: a la continuada actuació dels universitaris refusant els motllos sindicals oficials, a l'opinió pública dels cristians del país considerant la imposició d'un bisbe desconegut de la realitat catalana com a contrari al bé comú, als sacerdots barcelonins refusant l'ús de la violència com a sistema per a defensar l'ordre establert (...).

"L'actitud dels universitaris catalans per un sindicat lliure i democràtic era compartida en moltes universitats espanyoles. Però aquí, la realitat del país produí, naturalment, que les reivindicacions estrictament universitàries fossin depassades per un clam de llibertat política i cultural, per un retrobament amb la intel·lectualitat catalana, i el respectuós homenatge a alguns dels seus homes eminents, professors d'una cultura que l'Estat voldria anorrear. (...)" (5).

Per la seva banda, la FNEC en un Manifest distribuït poc després dels fets, del qual se'n faria ressò el FNC (6), deia: "La constitució del Sindicat Democràtic ha representat una consecució important en la lluita que els estudiants hem de portar vers una reestructuració de la Universitat i de la societat actuals. Els estudiants de la FNEC creiem que després d'haver treballat per la consecució del Sindicat Democràtic, un cop constituït, es fa necessari l'explicació de quines són les funcions que ha de complir la FNEC dins de la Universitat:

"Es interessant d'observar que el fet d'ésser aquest Sindicat Democràtic, majoritari i no clandestí, esdevé, amb la lluita pel la Reforma Democràtica de la Univer-

sitat, una arma importantíssima d'enfrontament directe dels universitaris amb el Règim actual. Amb tot, no cal pas aprofundir gaire en l'anàlisi de la situació política actual, per a adonar-se de les limitacions en que s'haurà de moure el Sindicat Democràtic (limitacions en el camp polític pel fet d'haver d'actuar públicament). Això fa evident la necessitat d'un sindicat clàndestí com la FNEC que a més de no estar subjecte a les limitacions a què hem alludit, pot oferir una garantia de continuïtat i un grau més elevat de consciència política" (7). Aquesta proposta, però, no reeixiria degut a la força i l'amplitud del SDEUB. La FNEC, recolzada només pels estudiants del Front, desapareixeria poc després.

*
Passem ara a les opinions emeses al respecte d'ençà del restabliment de la democràcia. En primer lloc parlarem dels parers de personalitats no universitàries: Manuel Jiménez de Parga, ex-catedràtic de Dret, el caputxí Jordi Llimona, el pintor Antoni Tàpies i el poeta Joan Oliver.

De Manuel Jiménez de Parga: "La Capuchinada figura ya en el Cuadro de Honor de las asambleas que los gobernantes del momento no supieron valorar. Quiénes abrieron expediente, sancionaron, expulsaron a profesores y estudiantes de la Universidad, no se dieron cuenta de que tenían delante una profecía de futuro.

"La Capuchinada influyó mucho en la marcha de la Universidad. Los aparentemente derrotados entonces son los triunfadores de hoy. (...) La Capuchinada fue necesaria para despertar a los dormidos, que entonces eran muchos y hoy siguen siendo demasiados. Se explicó entonces que un sindicato democrático es pieza esencial para resolver ciertos problemas. La argumentación, sólidamente fundada y correctamente articulada, no fue escuchada arriba, en las cámaras y antecámaras en que aquellas fechas se tomaban las grandes decisiones. Prefirió seguirse por el mal camino. Quiénes podían solucionar las cosas permanecieron impasibles ante el espectáculo de una Universidad a la que le faltaban las condiciones mínimas para funcionar normalmente. La carencia de sindicatos democráticos ocasionaba daños irreparables en otros sectores también vitales, pero se continuaba igual, por la ruta política mala. El resultado de tantos errores constituye la herencia -cargada de deudas, con un pasivo abrumador- que nos ha tocado para hacer nuestra vida personal y nuestra vida social" (8).

Segons Jordi Llimona, "va ser una de les fites de la lluita democràtica per la llibertat i de la lluita antifranquista contra la dictadura. No va ser el començament d'aquesta lluita, que es va portar des de l'endemà de l'entrada de les tropes de Franco. Però sí que marca el començament d'una nova etapa en què la lluita es fa més intensa, es generalitza, i els partits polítics es comencen a estructurar. D'aquest moviment naixerà la Taula Rodona, que serà l'embrió ^[de la Coordinadora] de l'Assemblea de Catalunya i del posterior Consell de Forces Polítiques de Catalunya" (9). I també que "la imatge que tenia la gent de l'Església era la seva infeudació al règim. Cosa certa en alguna mesura. El 9 de març va servir per a clarificar l'evolució experimentada per l'Església de tot Espanya i la seva renovada postura" (10).

Antoni Tàpies escriuria: "Quin dubte hi cap que tot allò va ser important! Ho afavoriren moltes circumstàncies: la novetat que aleshores representava una tancada, el fet que es burlés el Concordat, la nova llei de premsa, el nom dels assistents a l'acte... La qüestió que tot plegat va ésser una veritable bufetada al règim, el qual en les hores i dies posteriors hagué d'empassar-se com tota la gent amb cara i ulls del nostre país i de l'estranger, de la manera que podia, directament o indirectament, es manifestava identificada amb nosaltres, amb aquell gest democràtic, en favor de les llibertats de reunió, sindical, d'expressió..., per tantes coses de les quals Franco s'havia mofat durant tants i tants anys.

"Després vingué la solidaritat dels millors artistes, que de seguida donaren importants obres d'art que cobriren sobradament les multes, de les més altes que s'havien posat fins aleshores: Picasso, Joan Miró, Max Ernst, Wifredo Lam, Matta... També les dotzenes i dotzenes d'articles als diaris, cartes i mostres de simpatia vingudes de tot el món...

"I les conseqüències s'anaren succeint, imparables, irreversibles... Al cap de pocs dies la manifestació de capellans i l'escandalosa agressió de la policia... El règim topava ja obertament amb l'Església... Els contactes no cessaven, s'organitzaren les primeres agrupacions unitàries de l'oposició ja de manera estable... La Taula Rodona... La Coordinadora de Forces Polítiques... L'Assemblea de Catalunya... Tot un procés, com ara ja sabem, que aniria pressionant el règim, i els seus successors, per obligar-los a anar assumint la raó que en realitat sempre havia tingut l'oposició durant quaranta anys" (11).

Joan Oliver declararia: "Pel que fa als intellectuals presents fou un fest eloquent de solidaritat amb els estudiants. Avui, a deu anys vista, aque^{lla} "tancada" involuntària apareix com a una fiita significativa en la lluita per la llibertat d'associació i de les altres llibertats concomitants: la de reunió i la d'expressió. Aleshores es va produir, potser per primer cop, un intent de pràctica democràtica, seguit d'un modest però molt simptomàtic moviment ciutadà de recolzament moral. Una nota positiva fou la cristiana hospitalitat dispensada pels frares caputxins. D'altra banda, ja se sap que la lluita pacífica dels pobles per la seva llibertat política és una cadena mòbil, lenta i amb molts esclavos" (12).

x

Per acabar reflectirem les opinions dels aleshores delegats estudiants, actualment professionals i ensenyants:

en català?

Francisco Fernández Buey: "Lo más importante de aquella experiencia, por encima de las concreciones conseguidas, se centra en dos cuestiones: 1. De allí salieron el 90 por ciento de los cuadros políticos del movimiento universitario en Cataluña, la mayoría de PNV que hoy se mueven en la Universidad. Y 2. El SDEUB logró crear un clima nuevo en la Universidad alrededor de la solidaridad estrecha entre los estudiantes y por encima de las diferencias políticas en cuanto a orientación y objetivos políticos.

"En cuanto a los costos que representó crear el SDEUB, visto con 10 años de perspectiva, si entonces la represión fue mucha, comparativamente es inferior a la que posteriormente se ha realizado con respecto a otras organizaciones" (13).

en català?

Francisco-Javier Paniagua: "El SDEUB se asentó sobre una articulación a dos niveles: las asambleas de estudiantes, en las que se desarrolló una rica experiencia de democracia directa, y la organización formal de representantes, ilegal pero no clandestina. Ambos niveles fueron expresión, a la vez que instrumento, de un movimiento real y masivo fruto de una conciencia generalizada en torno a la necesidad de una organización democrática -alternativa al SEU fascista- para la defensa de intereses inmediatos. Su ilegalidad, derivada de su contextura democrática, generó represión. La estrechez de los objetivos "inmediatistas" generó un vacío de alternativas estratégicas que ha lastrado el movimiento de los estudiantes durante largo tiempo. Los efectos de estos dos factores han de contabilizarse como costos, desde luego, pero siempre en términos comparativos: en relación a los "beneficios"

que el SDEUB comportó y a los resultados de otras experiencias" (14).

Enric Argullol: "En aquells moments, durant la meitat dels anys seixanta, l'organització franquista per a enquadrar els universitaris -el SEU- havia ja abandonat les facultats i l'organització estudiant era fins a aquest nivell plenament democràtica. La contradicció entre la situació en els centres i la supervigència de la burocràcia seuísta a nivells superiors i amb funcions de control dels representants estudiants, fou el factor que generà des de principis dels seixanta un ampli moviment que ja no estava dirigit clandestinament pels grups d'oposició política al franquisme, sinó que l'encapçalavem obertament els representants elegits pels mateixos estudiants. Aquest és un factor nou, de gran transcendència. Així, els tronats eslògans de la conspiració internacional judeo-marxista de la propaganda oficial eren doblement inútils. A més, els mateixos dirigents estudiants foren inicialment amparats per la seva pública condició representativa. D'altra banda, pels seus mateixos orígens, a partir dels delegats en els diversos cursos i centres, el moviment estudiant era fortament unitari. Els partits polítics, entre els quals el PSUC era amb molt el més important, van actuar al seu si però sense esquarterar-lo, si més no fins a mesos després de la reunió dels caputxins. La superació de les discrepàncies ideològiques en benefici d'un moviment estudiant democràtic és un altre element extraordinàriament significatiu. La crònica de la darrera etapa del franquisme pot ser de manifest com aquesta experiència universitària va repercutir en el panorama polític general català el qual, a partir de 1966, i com a fruit de les accions de solidaritat amb els participants a l'assemblea dels caputxins, va comptar amb instàncies unitàries (...).

"Podem dir, a tall de conclusió, que la major significació del SDEUB radicà en dos elements: l'àmplia i unitària participació dels estudiants i la proposició d'objectius profundament democràtics, però des d'una esfera pròpia i al marge d'una politització o globalització artificial" (15).

Pere Comas: "Va tenir una significació com a moviment de masses d'un sector de la societat espanyola [en lluita] per la llibertat i la democràcia. Era una alternativa concreta i específica d'aquesta lluita a la Universitat i no genèricament a l'ensenyament. (...) Va crear un moviment. Va possibilitar el que d'altres sectors

de la societat es mobilitzessin per uns objectius fonamentals, coherents amb el mateix moviment universitari, és a dir: La lluita per la democràcia" (16).

Ignasi Pons: "Pel que fa a la Universitat, el SDEUB va significar el fracàs de l'intent de dirigisme polític i del SEU, la potenciació de l'alternativa democràtica en front de les propostes tecnocràtiques d'anul·lació [les APE]. La presa de consciència que la política no era una pràctica de grups reduïts, sinó de tothom, ja que el SDEUB va tenir un recolzament unànime de pràcticament tots els universitaris. Quant a la societat, va suposar una denúncia més del caràcter autoritari i antidemocràtic del sistema. Fou una crisi important en les relacions Església-Estat en haver ignorat el Concordat amb l'entrada de la policia als Caputxins. I, en tercer lloc, una aproximació entre el món universitari i el món obrer (contactes amb Comissions Obres). Des del punt de vista personal, una experiència alligadora. (...)

"En principi fou un petit banc de proves per a l'oposició, la qual cosa va produir com a resultat el de contribuir a la crisi de sanejament de la major part de les organitzacions del moment" (17).

Ramon Torrent: "Penso que la Caputxinada té dues significacions. Una, de nivell polític general, que és que a l'entorn dels caputxins, de la constitució del Sindicat i del moviment estudiantil, van sorgir les primeres coordinacions polítiques de Catalunya: primera Taula Rodona, després la Coordinadora de Forces i finalment l'Assemblea de Catalunya. I a nivell universitari, va ser la primera alternativa global que es va formular d'una Universitat nova, democràtica i autònoma, tot i que abans hi havia hagut molts intents. Recordo que tots els qui erem allí teníem consciència de fer una cosa que tenia la seva importància dins de la política general. I ho demostra la presència allí no solament d'estudiants, sinó també de professors i intel·lectuals. Concretament, la figura de Jordi Rubió va ser molt encoratjadora per a tots" (18).

Josep M. Maymó: "El Sindicat, com a organització, era destinat a desaparèixer si no hi havia un canvi polític general ni negociacions autèntiques. Però com a projecte polític del qual era portador, el Sindicat va triomfar plenament. La prova n'és que des de llavors no hi ha hagut cap altre projecte de transformació de la Universitat que hagi aconseguit un consens, la crisi universitària ha augmentat i el moviment universitari ho reaparegut amb plantejaments no gairdallunyats d'aquells.

D'altra banda, el Sindicat com a expressió d'un moviment antifranquista molt més ampli que es desenvolupava a Catalunya, també fou un èxit i va permetre que es consolidessin actituds d'oposició en molts altres sectors socials i ciutadans: ambients cristians, col·legis professionals, etc." (19).

Joaquim Boix: "De cara als estudiants d'avui, em sembla que l'aspecte més important és l'esperit d'autoorganització que va presidir el Sindicat. Aquell moment hi va haver la possibilitat que els estudiants donessin vida ells mateixos a una organització, tot elegint representants, discutint a les assemblees i debatent a totes les facultats el que havien de ser els Estatuts i els principis del Sindicat, amb la presentació d'esmenes i propostes, etc., i amb un gran component de participació democràtica" (20).

Montserrat Roig: "Aquells tres dies de març foren una illa de felicitat, de llibertat i de democràcia. Una illa pacífica i ordenada. La nostra lluita era molt distinta [a la del moviment occidental de revolta dels estudiants], la nostra lluita era política. Era l'inici d'un llarg i esgotador desvetllament. La Caputxinada fou la primera manifestació ciutadana d'una societat ferida que començava a perdre la por. La majoria de nosaltres tenim 20 anys i unes ganes boges de "tenir", de tenir alguna cosa pròpia, la nostra pròpia habitació en un país que no sabem de qui era." "De sobte, després de tants anys de silenci i d'incomunicació, el fet de veure que estaven tan aprop de gent com Jordi Rubió, com Espriu, com Pere Quart, això ens animava a descobrir. Perquè aquells homes era dels nostres, eren com nosaltres" (21).

Finalment, deixem la paraula a un estudiant del PSUC que no va participar en els fets, els quals va valorar així: "Més important doncs, que el nom, que les detalls estatutaris i que el programa estricte del SDEUB sembla ser, des de la perspectiva política actual del moviment universitari, aquella "unitat d'acció de les masses amb llur organització", aquella "fusió de l'assemblea i els seus delegats" i aquella concepció segons la qual l'espontaneïtat i la direcció conscient s'enllacen i es complementen" (22).

Notes

- (1) Vegeu, per exemple, el suplement de La Vanguardia del dia 9 de març de 1986, amb les actuals professions de 254 dels participants a la Caputxinada. I també El Periódico d'igual data.
- (2) Treball, (fet a França), núm. 273, d'abril de 1966. Justament és un extracte d'una Declaració del Comitè Central del PSUC, apartat "Pel cancellament definitiu de les sequeles de la guerra civil".
- (3) Universitat, any VIII, núm. 4, de març de 1966, pp. 1-3, article editorial.
- (4) Endavant, Tolosa del Llenguadoc, núm. 150, d'abril de 1966, article "Després de la violació del convent pel governador civil. Els estudiants de Catalunya a l'avantguarda de la lluita contra el SEU".
- (5) Diàleg, París, núm. 4 [realment és el núm. 7], d'octubre de 1966, article editorial "Catalunya es fa sentir".
- (6) Ara, portaveu del FNC, núm. 11, de setembre de 1966, article "Crònica universitària".
- (7) Butlletí de la FNEC, [núm. 4], d'abril de 1966.
- (8) Diario de Barcelona, del 9 de març de 1976.
- (9) Avui, del 7 de març de 1978.
- (10) El Correo Catalán, del 9 de març de 1976.
- (11) Antoni Tapies, op. cit., pp. 388-389. Vegeu també Serra d'Or, de febrer de 1967, p. 128, el suplement del Diario de Barcelona del 7 de març de 1976 i el suplement "La Gàbia" de El Noticiero Universal del 7 de febrer de 1985.
- (12) Diario de Barcelona, del 7 de març de 1976 (suplement).
- (13) Idem.
- (14) Idem.
- (15) Vegeu suplement de La Vanguardia citat a la nota 1.
- (16) El Correo Catalán, del 9 de març de 1976.
- (17) Idem.
- (18) vegeu Avui citat a la nota 9.
- (19) Arreu, núm. 23, de 28 de març de 1977, p. 45.
- (20) Idem.

(21) Triunfo, Madrid, núm. 686, de 20 de març de 1976.

(22) Universitat, núm. 6 de la nova època citat.

Apèndix A. Estudiants assistents i membres de la comunitat

El nombre exacte d'estudiants que van assistir a la Caputxinada és gairebé impossible de saber. Segons un informe policial (1), els reunits eren, a més dels frares 557 persones, repartides així: 412 nois, 100 noies, 33 intel·lectuals, 2 capellans, 2 delegats estrangers, 7 periodistes i un estudiant estranger "empleado de una responsalia extranjera". Segons aquest mateix informe, el dia 9 van abandonar el local 23 estudiants (22 nois i una noia) i el dia 10 ho van fer altres 21, per la qual cosa la xifra restaria en 513 a la qual caldria descomptar els 7 periodistes que van marxar el primer dia, així com un nombre indeterminat d'estudiants en edat militar que es van fugar aquell dia saltant una tàpia.

En un segon informe de la policia (2), s'hi diu que en el moment de l'assalt policial hi havia 468 persones: 358 nois, 77 noies, 29 intel·lectuals, 2 capellans i 2 delegats estrangers. Al respecte, cal recordar com el pare Basili de Rubí ens deia que havia amagat tres intel·lectuals (García Calvo, Ricard Salvat i Maria Aurèlia Capmany), així com diversos estudiants (un d'ells el delegat de Madrid).

Per la nostra part, hem aconseguit de fer una llista amb 508 noms d'estudiants, 116 dels quals són dones. En aquest sentit, hem usat, comparant-les, diverses relacions: la de Josep M. Colomer en el seu llibre citat tan sovint (3), amb 375 noms, completat amb una llista de 72 noies (4), la relació de 254 noms publicada per La Vanguardia (5), i la de 459 noms publicada per El País (6). I unes llistes fragmentàries que es guarden a l'Arxiu dels Caputxins. També hi hem afegit algun nom espars trobat çà i lla, en documents i fotografies. No hi hem inclòs el nom del professor Xavier Llimona, que es féu passar per estudiant, tot i que així consta en algun cas. Pel que fa a la llista dels membres de la comunitat caputxina, ha estat reconstruïda pel pare Salvador de les Borges.

Esperança Adrada Berriozabalgoitia. Glòria d'Albiol ~~Hoj~~jsca. Mariona d'Alòs-Monner
 Villa. Elena Alvarez Andrés. Francesca Antolín Fargas. Carmina Arguilles Petit. Car-
 me Albareda. Maria Eugènia Andreu. Josep Aubareda Viñes. Josep M. Alibés Rovira.
 Imanol Abando Ereno. Josep M. Asensio Aguilera. Edmon Armisén Lladó. Josep Ignasi
 Arechaga Duque. Angel Lluís Aragüés Martí. Eduard Amouroux Alemany. August Josep
 Alegret López. Emili Amat Pérez. Ramon Alquezar Aliana. Josep Arias Lázaro. Enric
 Angela Barnils. Francesc Aguilera Riba. Jaume Almenara Aloy. Joan Alemany Llovera.
 Justí Adrada Berriozabalgoitia. Carles Albó Alvarez. Jesús Aulés Millaruelo. Domènec
 Armora. Alfons Albareda. Antoni Albareda.

Maria Pozzo Duran. Núria Pouzà Vidal. Isabel Bonet Sopriu. Maria del Turà Poix Mas-
 ramon. Montserrat Pofill Gorina. Anna Maria Pofill Leví. Maria Blanch Cardoner.
 Montserrat Piosca Farrés. Aurora Pau Plasi. Maria Pila Panyes Pérez. Marta Parba
 Tomàs. Antònia del Fraño Caesar. Filomena Callús. Dolors Bergé Figueras. Anna Prion-
 gos. Rosa M. Burguès. Josep M. Buxó Mestres. Xavier Busquets Fontxibell. Joan Bus-
 quet Duran. Ferran Bueso Fernández-Moscoso. Francesc Bosa del Pozo. Josep Croggi-
 Trias. Lluís J. Grau López. Josep M. Coya Benosa. Maurici de Cottom Romy. Lluís Co-
 tines Montell. Xavier Bosch José. Antoni Borrás Gaju. Josep M. Borràs Compte. Ignasi
 Borbonet Macià. Francesc Bonamusa Gaspa. Xesco Poix Masramon. Joaquim Poix Bluch.
 Francesc Blanquer Carraté. Jordi Planes Tort. Alfred Pienzobas Gargallo. Domènec
 Bergadà Formentó. Xavier Berenguer Vilascca. Josep M. Benet Jornet. Joaquim Benet
 Batiste-Alentorn. Santiago Belloch Julbe. Josep Ramon Belsa Lloret. Enric Béch Duro.
 Albert Batlle Gargallo. Pere Basáñez Billelabeitia. Albert Batiste Triadó. Joan Ba-
 sa Coma. Joan Patriona Campos. Ezequiel Baró Tomàs. Francesc Baró Pié. Robert Bar-
 galló Iníquez. Salvador Barberà Sánchez. Francesc Banchs Andreu. Jaume Bach Núñez.
 Joan Borrell.

Maria del Carme Campo López. Maria Glòria Lerdà Alemany. Teresa Eulàlia Calzada I-
 sern. Maria Cristina Callicó Fauconnier. Josefina Casals Senent. Montserrat Colled-
 forns Sol. Maria Josefa Cortadellas Angel. Victòria Corberó. Claustre Codina. Carme
 Calzada. Ita Carandell. Angelina Català. Oriol Cabré Fabre. Rafael Antoni de Cácer-
 es Zurita. Francesc Caninal Badia. Antoni Canicio Albacar. Jaume Carbonell Sebar-
 roja. Jordi Carbonell Sebarroja. Carles Carceller Lendra. Guillem Carnero Abat. A-
 leix Carrió Milla. J. Rafael Casals. Eusebi Casanelles Rahola. Enric Cairol Ramon.

Rafael Castellanos Llorens. Josep M. Cierco Flix. Albert Cirici Alomar. Andreu Claret Serra. Joan Clavera Monjonell. Francesc Closas Bloucard. Francesc Cobarsi Mestres. Xavier Coderch Vives. Joan Colom Naval. Ignasi M. Calonge Serra. Tomàs Coll Feliu. Pere Comas Miralles. Jesús Contreras Hernández. Xavier Cors Meya. Albert Corominas Subías. Antoni M. Correig Blanchar. Jordi Costa Blanch. Ramon Costa Canal. Mateu Cuberes Montfort. Jordi Cunties Villanueva. Lluís de Carreras. Carles Lasterllanos. Xavier Uiscar Segura. Lèsar Lanut.

Josefa Díaz Pagès. Josep Antoni Dols Torres. Xavier Doltra Tapiola. Jordi Domènech Sarrió. Ferran Duran Azema. Josep Lluís Duran Oller. J. Lluís Domínguez Falante. Roman Domènech.

Roser Elies Majans. Teresa Español Borén. Francesc Esteve Massaguer. Lluís Espinós Pla. Robert Espí Domènech. Enric Espelt Montaña. Josep Escoda Saladie. Antoni Elia Josa. Raimon Elias Castells. Artur Echeverria Enríquez. Artur Van den Eynde. Francesc Escoda.

Sílvia Farniol Gil. Mercè Ferrer Rosselló. Angels Figueras Casamada. Enriqueta Font querni. Meritxell Fiter (andorrana). Josep Fatjó Carbánell. Ignasi Faura Ventosa. Paco Fernández Buey. Manuel Fernández Fàbrega. Antoni Flos Bassols. Alfred Fernández de la Reguera March. Jordi Ferrando de Muley. Ignasi Fina Sanglas. Ramon Folch Guillén. Rosend Folguera Travé. Antoni Font Arellano. Antoni Fontdevila Martí. Antoni Forteza Clavé. Jaume Figueras Bellot. Daniel Freixes Melero. Joan Frígole Reixach. Santiago Fusté Espasa. Josep M. Fenollosa Mazón.

Montserrat Galceran Huguet. Maria Teresa Galceran Huguet. Dolors Garcia Ramon. Maria del Mar Garayoa López. Pino González. Maria Pau Garzón. Immaculada Gràcia. Helena Gomis. Pere Gabriel Sirvent. Iñaki Galarraga Aldanondo. Josep Lluís Gallego Piña. Francesc Gallissà Roigé. Jordi Garcés Brusés. Josep Miquel Garcia Miralles. Sergi Garcia Miralles. Eduard Garcia Torroja. Joaquim Garreta Such. Xavier Garriga Paituví. Josep Garriga Paituví. Rafael Garro Galiana. Gregori Grizón Clariana. Carles Gasòliba Bohm. Miquel Gich Viñas. Jordi Gil Alava. Lluís Ginés Pascual. Francesc Graell Trias. Joaquim Granados Sagre. Albert Grañena Batista. Joan Grañena Batista. Enric Grebler Sinó. Jaume Guàrdia Maduell. Eduard Guardino González de Zurbano. Carles J. Guardiola Noguera. Francesc Gudiol Munté. Francesc de Gusí Guixeras

Xavier Gassiot.

Maria Carme Hernández Cros. Vicenç Huarte Salvatierra. Jordi Hernández Espinosa. Josep Herreras Rodríguez. Manuel Herrera Savall. Lluís Herrera Gómez. Josep Emili Hernández Cros.

Alfons Ibáñez Cacho. Miquel Inglés Pedrero. Pere Inglés Pedrero. Ferran Iniesta Verdet. Lluís Isern Sitjà.

Maria del Carme Jiménez Lapeña. Nancy Jones (anglesa). Anna Maria Jové Armengol. Míriam Josa Llorca. Joan Jané Porta. Manuel Jorba Jorba. Xavier Jordi Ayter. Miquel Angel Jordi Ayter. Jaume Josa Llorca. Josep Jové Armengol. Xavier Juan Fraile. Joan Jubany Millet. Sebastià Julià Rechaga. Emili Junyent Sánchez.

Francesc Linde Paniagua. Francesc Lamolla Ormo. Esteve Lamotte de Grignon Querol. Jaume Lanaspá Gatnau. Antoni Lecha Bergnes. Josep Miquel León Pablo. Isaac Levy Mizrahi. Vicenç Liqüerre Gil. Francesc López-Rey Laurens. Ricard Lozano. Josep Lluís Lubelza.

Núria Llobet. Josefina Llugany Paredes. Joaquim Lleixa Chavarria. Miquel Leonart Aliberas. Enric Llistosella Jané. Josep Lloret Carbó. Josep Lloveras Macià.

Mònica Maragall Mina. Maria Rosa Martínez Manent. Marina Mata Mier. Marta Milian Gubern. Elena Montmany Madorell. Gonsol Maqueda. Lluïsa Marín Cobeños. Maria Jesús Marín. Paquita Minguella. Montserrat Mayolas Mallol. Ramon Malagrida Matons. Carles Manté Fors. Lluís Maruny Curto. Evarist Manzano Pérez. Santiago Maña Rey. Pau Maragall Mina. Joan A. Margenat Padrós. Josep Martí Valls. Josep Lluís Martín Ramos. Guillem Martínez Molinos. Joan Josep Martínez Sanpere. Joan Carles Mas Bassa. Andreu Mas Collell. Rafael Mas Salvadó. Francesc Masana Nadal. Pere Mascareñas Rubies. Joan Emili Masferrer Maestro. Miquel Masgrau Bertris. Aquil·lí Mata Mier. Josep Mari Maymó Ases. Joan Mediavilla Gilla. Dídac Medina Català. Jordi Mendelshon Rubio. Rafael Melús Pastor. Ignasi Mercadé Nubiola. Lluís Mercader Grau. Francesc Mercader Terrats. Antoni Miliàn Velasco. Lluís Millet Serra. Ricard Millierí Riera. Joan Mir Obrador. Jordi Mut Raxach. Josep Miró Ardèvol. Francesc Mitjans Perilló. Josep Moncònil Solé. Joan Manuel Montero Madariaga. Amadeu Montotto Gallette. Gabriel Móra Gramunt. Ramon Morell Rosell. Josep Morell Vergara. Josep Morera Prat. Màrius Mor-

(1)~

Eans. Josep Muncunill Ribas. Joan Munt Albareda. Josep Maria Montserrat Blasco. Antoni Medina Toledo.

Antoni Nacenta Navarro. Miquel Nadal Rosas. Zenó Navarro Garcia. Juli Navascués Cri-
tóbal. Jaume Nualart Serrats. Conchita Núñez Soteras.

Margarida Obiols Llandrinch. Montserrat Oliveras Badia. Teresa Ollé Domingo. Xavier
Oliva Santos. Lluís Olivella Cunill. Joan Olivé Alonso. Jordi Oliveras Badia. Vi-
cent Oliveras Estapé. Josep Olives Puig. Eduard Oltra Yuste. Josep I. Oms Llotis.
Albert Ortega A ramburu. Angel Ortí Lahoz. Josep A. Ortiz Berrueta. Josep A. Ortúño
Garcia.

Neus Porta Tallado. Maria Lluïsa Penelas Guerrero. Anna Maria Pedreira Font. Marta
Pernas Martínez. Mariona Petit Vilà. Maria Pila Estapé. Maria Pla Molino. Mercè
Planas Vila. Neus Potau Vilalta. Carme Ponce Mora. Joan Páez Berga. Ferran Padrón
Barrera. Lluís Palom Izquierdo. Lluís Pallàs Alberti. Xavier Paniagua Iñiguez. Pere
Papasseit Totosaus. Francesc Parcerisas Vázquez. Joan A. Parpal Marfà. Ricard Per-
digó Nájiz. Maria Pere Lizandra. Josep Lluís Pérez Arnaiz. Jesús Pérez Lluch. Ale-
xandre Pérez Machado. Alfons Pericay Hosta. Jaume Petit Vilà. Carles Philip Las-
corz. Ricard Pie Minot. Francesc Pla Clavell. Felicià Plana Llevat. Ramon Planes
Vila. Ignasi Pons Anton. Jordi Porta Ribalta. Miquel Pongiluppi Pagès. Josep M.
Pons Irazazabal. Josep M. Pou Solanilla. Jaume Puigdueta Lucas. Pere Puntí Lolilles
Joan Pros Olivella. Joan Pere Prèssper Iborra. Josep Puertas Domingo. Antoni Pugès
Romagosa. Josep M. Puig vidal. Albert Puigdomènech Alonso. Josep M. Pujol Sanmar-
tín. Josep M. Pou Torelló. Xavier Pouplana Solé. Carles Prieto Laballé. Josep M.
Prat Planas. Francesc Padrosa (jesuïta).

Joan Querejeta Vera. Josep Quetgles Riusech. Carles Quingles Càceres.

Mercè Romani Alfonso. Rosa Rabasa Negre. Margarida Recasens Estrada. Montserrat
Roig Fransitorra. Guillermina Roca Ponjoan. Carme Rodon Ibars. Avelina Rocosa Escur-
dé. Lídia Rodrigo Llopis. Marta Ribalta. Isabel Rueda. M. Dolors Roger. Antoni Ru-
bio. Ferran Ramos. Ramon Reventós. Joan Ràfols Esteve. Víctor Rahola Aiguadé. An-
toni Ramis Rebassa. Lluís Renart Cava. Carles Riba Romeva. Marc Aureli Ribó Golo-
vart. Josep M. Riera Munné. Pere Riera Planellas. Carles Riera Prats. Pasqual Rivo-
ra Recio. Antoni Ricardano Lolloch. Alfons Rodríguez Codornus. Manuel Rodríguez

Cuadras, Josep Rodríguez Díaz, Robert Rodríguez Roisin, Josep M. Rodríguez Rovira, Eutic Rodríguez Vilanova, Josep M. Rosanas Martí, Josep M. Roset Salla, Joan Josep Rotger Estapé, Francesc Royo Coma, Josep Rucabado Aguit, Manuel Ruiz Utiérrez,

Elisabet Sagarra Trias, Eugènia Salvador Mencerre, Lluïsa Carlota Solé Puig, Maria Angels Subirana Conde, Júlia Soler Milian, Mercè Sala Schnorkowski, Ascensió Solé Puig, Maria Teresa Soler Cera, Anna Sisteró, Mercè Solà, Gonzal Sánchez Seto, Joan Sánchez Solsona, Francesc Josep Sancho Poch, Francesc Sales Loderch, Josep M. Sala Grisó, Josep M. Sanjuan del, Víctor Santos Ullé, Ramon Satorras Borbonet, Vicenç Segarra, Josep M. Seuret Manén, Ramon Sagarra Porta, Joaquim Segura Riu, Alfons Sala Par, Tomas Salamí Gay, Ferran Sales Aigé, Didac Sánchez Bustamante, Miquel Sen lato, Víctor Sen Samaranch, Joan Josep Senent Moreno, Salvador Servià Costa, Eduard Seuba Borrell, Pere Solà Lusifer, Santiago Sòls Lucia, Salvador Soteras Gràcia, Felip de Souich Henrici (frances), Josep U. Subirana de Dalmases, Joan U. Subirana de Dalmases, Joan Suñol Gornes, David Suñol Trepal, Uriol Solé Sugrañes, Eduard Solà Ferrés, Joan Solà Montserrat, Miquel A. Soriano-Montagut, Ignasi de Solà-Morales Rubió, Jordi Bisquella Lusó, Joaquim Silvestre Menach, Josep Soler Amigó, Josep M. Salou, Miquel Sarrias,

Maria Lourdes Teixidó, Angels Tromosa Bonavia, Maria Carme Triadó Tur, Carme Trilla Bellart, Rosa Tello, Marta Trepal Secnell, Santiago Turbau, Ramon Torrent Macau, Joan Tarrús Salter, Josep M. Trias de Bes Serra, Vicenç Tort Arnau, Josep M. Torres Nadal, Ramon Torrents Pappard, Jaume Torres Elias, Robert Tomàs Calvo, Salvador Tarragó Cid, Pere Thomàs Andreu,

Iñaki Uribe Elorriaga, Ignasi Ubierna,

Maria Victòria Vilaginés Vinué, Rosa Vilaró Piñol, Margarida Vert Ros, Núria Vidal de Llobatera Pomer, Anna Maria Vacués Guitart, Carme Valls, Domènec Ventura Rodrigo, Pau Verrié Ainaud, Ferran Viola Moltó, Joan Viñolas Vidal, Joan Viguerà Forgas, Oriol Vidal A rdeciu, Joaquim Viaplana Lleonart, Josep Verpes Lona, Just Viñols Sencho,

Pere Xampany Baró,

Carles Zorns Roc,

Comunitat caputxina de Sarrià

Salvador de les Borges, ministre provincial. Lluís de Reus, secretari provincial. Miquel de Juneda, guardià. Basili de Rubí, custodi provincial. Jordi de Barcelona, vicari i director del col·legi. Esteve de la Garriga. Ramir-Maria de Santibáñez. Ricard d'Olot. Vicenç de Barcelona. Anselm de Barcelona. Miquel-Angel de Barcelona. Daniel de Gelida. Leonard de Torrefeto, arxiver provincial. Frederic de Barcelona. Alvar de Barcelona. Mateu de Puig-roig. Carmel de Barcelona, bibliotecari provincial. Pasqual d'Éivissa. Alexandre de Vilalba. Alfons-Maria de Barcelona. Pacífic de Barcelona. Casimí de Sant Boi. Bernat de la Pobla de Lillet. Ciril de Terrassa. Cristòfor de Palma. Josep de les Borges. Bernardí dels Contals. Josep Oriol de Barcelona. Arcàngel del Poal. Joan-Cristòfor del Poal. Alfred de Barcelona. Jordi de Barcelona. Bonifí del Pinell. Ricard de Gironella. Joan-Baptista de Sant Jordi. Miquel-Angel de Barcelona. Pere de Barcelona. Mateu d'Esplugues. Jeroni d'Inca. Demà de Llaveneros. Conrad de Villarroys. Antoni d'Igualada. Ramon-Maria de Barcelona. Esteve d'Ordal. Feliu de Barcelona. Jordi de Sant Feliu. Gabriel de Terrassa, econom. Andreu d'Artà. Sebastià Riba. Joan Poch. Joan Soler.

Notes

- (1) Citat per Francesc Arroyo a El País del 9 de març de 1986. En el document fet davant notari de cara al recurs contenciós-administratiu davant el Suprem (vegeu Capítol Iv), s'hi diu que el nombre d'assistents era de 485 en total, a part de la comunitat caputxina. Aquesta xifra la veiem més d'acord amb la gent que hi havia al moment de l'entrada de la policia.
- (2) Idem.
- (3) Josep M. Colomer, op. cit., volum II, pp. 152-155.
- (4) L'Avenç, núm. 13, de febrer de 1979, p. 70, i La Vanguardia del 23 de març de 1986, després que Montserrat Roig publicqués al diari Aquí un article protestant pel fet que en la llista publicada en el llibre esmentat no hi hagués cap nom de dona.
- (5) La Vanguardia, suplement del 9 de març de 1986. Interessant perquè s'hi afegien les actuals professions dels 254 noms. (Sobre aquest darrer aspecte, vegeu també El Periódico del mateix dia, p. 27.)
- (6) El País, 9 de març de 1986.

Apèndix B: Documents de la Caputxinada

1

ESTATUTOS DEL SINDICATO DEMOCRATICO DE ESTUDIANTES DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA.

CAPITULO I

DISPOSICIONES GENERALES

Art. 1.-- El Sindicato Democrático de estudiantes de la Universidad de Barcelona se regirá por los presentes estatutos, por los Reglamentos de Régimen interior de cada uno de los centros, por los acuerdos vinculantes para el distrito previstos en el artículo 95 y por las reglas que los estudiantes sancionaren mediante su acción sindical en defecto de lo anterior.

Art. 2.-- Se es miembro del Sindicato por el mero hecho de la matriculación para el período de licenciatura en las Facultades, Escuelas Técnicas Superiores y Centros reconocidos por el Ministerio de Educación a través de las Direcciones Generales de Enseñanza Universitaria, Técnica Superior y Profesional, radicados en este Distrito Universitario.

Art. 3.-- La condición de miembro del Sindicato Democrático de Estudiantes puede perderse, a) por renuncia expresa, b) por dejar de producirse los requisitos consignados en el artículo precedente.

Art. 4.-- Los cargos del Sindicato Democrático de Estudiantes serán electivos siempre y sus órganos representativos a todos los niveles. El Sindicato hace suyo el principio de responsabilidad de los representantes ante sus representados asegurando a éstos la posibilidad de revocar el mandato de aquéllos.

Art. 5.-- Siendo el Sindicato de Estudiantes un organismo para la representación y defensa de los intereses de los estudiantes deberá asegurarse en todo momento su independencia. Los representantes de los estudiantes serán los responsables ante éstos de cualquier interferencia extraña a la acción sindical que se produzca en el funcionamiento de los órganos del Sindicato.

Art. 6.-- Dentro del Sindicato de Estudiantes tendrán cabida las Organizaciones Estudiantiles por Ramas Profesionales y otras análogas, dejando las formas de relación de las mismas con el Sindicato a criterio del Régimen Interior de los Centros.

Art. 7.-- Serán considerados idiomas oficiales del Sindicato de Estudiantes de la Universidad de Barcelona, en igualdad de derechos, el castellano y el catalán.

16.1

CAPITULO II

LOS ORGANOS DEL SINDICATO EN LOS CENTROS DE ENSEÑANZA

Sección 1ª, de la Asamblea de curso (1)

Art. 8.- La Asamblea de curso está compuesta por los miembros del Sindicato matriculados en el curso y es el órgano mediante el cual los estudiantes eligen y controlan a sus representantes a este nivel. Los estudiantes matriculados en más de un curso pertenecerán a la Asamblea de un solo curso, pudiendo intervenir con derecho a voz en las actividades que le atañan en las Asambleas de los demás cursos en que esté matriculado.

Art. 9.- Son funciones de la Asamblea de curso, a) la elección de los consejeros de curso; b) la elección del Delegado y Subdelegado de Curso si así le corresponde según lo dispuesto en el art. 21; c) el ejercicio del control sobre sus representantes por el procedimiento establecido en los artículos 52 y 53; d) cuantas otras le asignen estos Estatutos.

Sección 2ª, de los Consejos de curso o grupo.

Parte 1ª, de su composición y funciones.

Art. 10.- El Consejo de Curso está compuesto por los Consejeros elegidos por la Asamblea de curso en número de 10, pudiéndose variar dicho número según especifique el Reglamento de Régimen Interior del Centro o según los casos previstos en el art. 18 así como el número de compromisarios para representar al Curso en la Asamblea de Centro.

Art. 11.- Corresponde al Consejo de Curso, a) la representación colegiada del curso, b) la deliberación y resolución de cuantos problemas afecten al curso, sometiendo a la opinión de la Asamblea de curso aquellos problemas que el Consejo creyera oportuno, c) la elaboración de los presupuestos del curso, d) el nombramiento y la destitución de los miembros de las comisiones que para fines diversos el propio Consejo estime conveniente crear así como el control y fiscalización de dichas comisiones; e) la elección, en su caso, de representantes para las comisiones que se creen a nivel de Centro; f) la convocatoria del Consejo de curso abierto, en forma periódica regulada en los Reglamentos de Régimen Interior, por acuerdo del propio Consejo o por petición motivada del 20% de los miembros de la Asamblea de Curso; g) cuantas otras funciones le vengán determinadas por estos Estatutos o les asignen los órganos sindicales del Centro y del Distrito.

Art. 12.- El Consejo de Curso deberá en todo caso, a) elegir al Delegado y Subdelegado de curso si así le corresponde a tenor de lo dispuesto en el art. 21, b) designar a los consejeros que han de representar al curso en los Departamentos del Centro; c) reunirse periódicamente según lo dispuesto en los Reglamentos de Régimen Interior del Centro que se trate; d) asistir obligatoriamente sus componentes a los Consejos de Curso y Asambleas de Centro, debiendo justificarse la ausencia ante el delegado de curso.

(1) Consejo de curso cerrado - (los consejeros)
" " abierto - (todos los miembros con voz)
Asamblea de curso - (todos los miembros con voz y voto)

Parte 2ª, modo de elección.

Art. 13.- Para que el Consejo de Curso se considere reunido se considerará necesario un quorum de los 2/3 en primera convocatoria y de mayoría simple en segunda convocatoria. El Consejo adoptará sus acuerdos por mayoría simple respecto a la totalidad de sus componentes. En caso de empate el voto del delegado será decisivo.

Art. 14.- Si algún curso se halla dividido en grupos debido al elevado número de alumnos o al hecho de que el año de licenciatura esté fragmentado según la especialidad, se procederá a la composición del Consejo de Curso o grupo según prevea el Reglamento de Régimen Interior del Centro. En los cursos o grupos de matrícula inferior a 15 alumnos no será preceptiva la constitución del Consejo de curso pudiendo ejercer la Asamblea del curso todas las funciones de aquél, salvo que los Reglamentos de Régimen Interior del Centro dispongan otra cosa.

Art. 15.- Durante la primera mitad del primer trimestre se procederá a la elección de Consejeros de Curso pudiendo establecer los Reglamentos de Régimen Interior la posibilidad de celebrar unas nuevas elecciones en fecha posterior. A este objeto, anunciadas las elecciones cualquier alumno perteneciente a la Asamblea de Curso podrá presentar su candidatura debiendo hacerlo ante el Delegado de Centro.

El Delegado de Centro abrirá un plazo mínimo de 72 horas para la presentación de candidaturas cerrado el cual proclamará éstas en una lista que consigne por orden alfabético los nombres de los candidatos, señalando también el número de cargos de consejero a cubrir. Esta lista deberá ser hecha pública como mínimo 48 horas antes de las elecciones y en las condiciones que determinen los Reglamentos de Régimen Interior en cada uno de los centros.

Art. 16.- En la fecha y hora señalada, constituida la Mesa presidida por el Delegado de Centro y el Secretario o quien les sustituya, ante la Asamblea de curso, se procederá a las elecciones según las siguientes normas:

- a) Tendrán derecho a emitir voz, previa presentación de credenciales, todos los alumnos pertenecientes a la Asamblea de Curso. Los estudiantes matriculados en más de un curso elegirán sus representantes en el curso en cuya Asamblea se hallaren inscritos; b) Para la validez de las elecciones se deberá reunir en 1ª convocatoria un quorum de la mitad más uno de los miembros de la Asamblea de curso. En 2ª convocatoria no se exigirá quorum; c) Cada estudiante consignará en una sola papeleta de votación hasta un máximo de nombres de entre los proclamados candidatos como cargos de consejero se deban cubrir; d) el voto será secreto; e) La mesa proveerá en todo momento al buen orden de las elecciones pudiendo expulsar inmediatamente a quien lo altere sin privarle del derecho a voto; f) Depositados los votos la Mesa procederá inmediatamente y públicamente a su recuento y escrutinio, declarando nulos los que contravengan siquiera parcialmente lo dispuesto en el presente capítulo; g) Realizado el escrutinio, la Mesa proclamará Consejeros de Curso a los candidatos que hayan obtenido mayor número de sufragios, levantándose acta de las elecciones que firmarán cuando menos el Presidente y el Secretario de la Mesa. Cualquier miembro de la Asamblea de curso que desee reservar el derecho de impugnar las elecciones deberá exigir que esa reserva conste en Acta, a lo que la Mesa accederá en cualquier caso.

Art. 17.- En el plazo de 48 horas contadas a partir de la proclamación de los Consejeros, cualquier miembro de la Asamblea de curso podrá impugnar las elec-

163
ciones ante la Comisión Permanente del Centro, siempre que en el Acta de las mismas conste que se ha reservado ese derecho. La Comisión Permanente, óida la Mesa, aprobará o rechazará la impugnación dentro de las 72 horas siguientes, decidiendo en su caso la convocatoria de nuevas elecciones. El que presentare la impugnación podrá apelar a la Asamblea de Centro si el fallo de la Comisión Permanente no es favorable a la impugnación.

Art. 18.- Con independencia de lo dispuesto en los artículos anteriores, si finalizado el plazo de admisión de candidaturas el número de candidatos a consejero de curso es inferior al número de vacantes a cubrir, el Delegado de Centro abrirá un nuevo plazo de cinco días para la presentación de otros candidatos. Si expirado este plazo el número de candidatos sigue siendo inferior al de vacantes, se celebrarán elecciones según lo anteriormente establecido.

Sección 3ª, del Delegado y Subdelegado de curso y de otros cargos a nivel de Curso

Art. 19.- El Delegado de Curso, Presidente del Consejo de Curso, es el encargado de promover y ejecutar las decisiones de éste, ostentando la representación de los estudiantes del curso siempre que sea necesario y ante la Comisión Permanente del Centro. Le incumben las funciones que resulten de estos Estatutos, las que conforme a ellos determinan los Reglamentos de Régimen Interior de los Centros y la de adoptar por sí mismo cuantas iniciativas sean necesarias dentro del marco de las atribuciones del Consejo de Curso cuando no sea posible su reunión, dándole cuenta posteriormente.

Art. 20.- El Subdelegado de Curso es el representante de los estudiantes encargado de suplir al Delegado en su ausencia o imposibilidad de cumplir sus funciones y en lo que le sea encomendado por éste. En los cursos de remoción del Delegado previstos por los Estatutos accede a este cargo a título provisional.

Art. 21.- El Delegado y Subdelegado de Curso serán elegidos por la Asamblea, curso o por el Consejo de curso según prescriban los Reglamentos de Régimen Interior de cada uno de los centros, entre los miembros del Consejo de curso y serán responsables ante ellos según lo dispuesto en los artículos 52 y 53.

Art. 22.- Con independencia de lo dispuesto en los artículos anteriores, los cursos divididos en grupos debido al elevado número de alumnos o al hecho de hallarse fragmentados en especialidades se regirán por las siguientes normas.

a) Los cursos divididos en grupos de especialidad, podrán organizarse para la elección de los representantes en la Asamblea y Comisión Permanente del Centro bien por cursos de licenciatura, bien por Rama de Especialidad que reúne a grupos de diferentes cursos de Licenciatura, quedando la determinación de este punto a lo que prescriban los Reglamentos de Régimen Interno, de los centros afectados.

b) Los Reglamentos de Régimen Interior de los Centros determinarán de conformidad con estos Estatutos las modalidades de elección de los representantes sindicales a que se alude en este artículo.

Art. 23.- El Secretario de Curso o Grupo será elegido por el Consejo de curso o grupo de entre sus miembros, correspondiéndole llevar constancia registral de la actuación del Consejo, notificar reuniones, efectuar los trámites oficiales que se requieran y tener el Libro de Actas a disposición de los alumnos.

Art. 24.- Los delegados para los departamentos de Información, Ayuda, etc. serán elegidos por el Consejo de curso o grupo entre sus miembros y asumirán la representación del curso o grupo entre sus miembros y asumirán la representa

ción del curso o grupo de que se trate ante el correspondiente Departamento a nivel de centro.

Sección 4ª, De la Asamblea, Comisión Permanente y Junta de Departamentos de los Centros (1).

Parte 1ª, De la Asamblea de Centro.

Art. 25.- Son miembros de la Asamblea de Centro cerrada teniendo igual derecho a voz y voto los consejeros de curso o, en su caso, los compromisarios elegidos al efecto según los arts. 10 y 22.

Art. 26.- Corresponden a la Asamblea de Centro las funciones siguientes:

- a) Elegir al Delegado, Subdelegado o Subdelegados y Jefes de Departamento del Centro según lo dispuesto en los arts. 40 y 44 respectivamente.
- b) Ejercer el control sobre la Comisión Permanente y los representantes elegidos por la Asamblea en la forma prevista en los arts. 55 y 57.
- c) Aprobar y modificar en su caso los Reglamentos de Régimen Interior del Centro y proponer la modificación de los Estatutos del Sindicato a la Asamblea de Distrito.
- d) Aprobar el presupuesto y controlar las cuentas del centro.
- e) Crear nuevos Departamentos o Servicios y constituir comisiones de encuesta, estudio y control.
- f) Delegar por períodos de tiempo determinados algunas de sus funciones a la Comisión Permanente si lo estima necesario.
- g) Deliberar y resolver los asuntos sindicales a nivel de centro y entender en cualesquiera otros que por su carácter social o cultural afecten a la vida universitaria.
- h) Formar parte de la Asamblea de Distrito extraordinaria.
- i) Cuantas otras resulten de lo dispuesto en estos Estatutos.

Art. 27.- La Asamblea de Centro podrá reunirse en forma cerrada o abierta. En este último caso podrán asistir a sus sesiones todos los miembros del Sindicato inscritos en el Centro, teniendo derecho a voz pero no a voto, siempre que lo autorice el Presidente de la Asamblea. La Asamblea de Centro se reunirá en forma abierta cuando menos una vez al trimestre al objeto de que todos los miembros del Sindicato inscritos en el Centro puedan recibir información sobre el estado de los asuntos sindicales, debiendo en estos casos figurar preceptivamente en el orden del día, que se comunicará con 24 horas de anticipación, un turno de ruegos y preguntas.

Art. 28.- La Asamblea se considerará reunida en sesión cerrada si en la 1ª convocatoria se alcanza un quorum del 60% de sus miembros y cualquiera en 2ª convocatoria. Se permitirá un voto delegado por consejero especificando la mate-

(1) Asamblea de Centro cerrada (los consejeros)
" abierta (todos los miembros del Centro, con voz)

ria. El voto delegado no forma parte del quorum. Deberá constar por escrito y ser entregado previamente al Secretario del Centro.

Art. 29.- Corresponde a la Comisión Permanente del Centro elaborar el orden del día de la Asamblea, comunicarlo a los consejeros y anunciarla con 48 horas de antelación si la Asamblea es de carácter ordinario. El Delegado de Centro deberá presidir su Mesa y el Secretario de Centro levantar Acta de sus acuerdos.

Art. 30.- La Asamblea adoptará sus resoluciones y decisiones por mayoría simple salvo en los casos en que los presentes Estatutos disponen otra cosa o así deba ser por una resolución previa de la propia Asamblea.

Art. 31.- Los Reglamentos de Régimen Interior de los Centros determinarán las modalidades de convocatoria, presentación de mociones y forma de votación en lo no previsto por estos Estatutos. De no existir aquéllos, la Asamblea se atenderá a sus propias conclusiones.

Parte 2ª, De la Comisión Permanente del Centro.

Art. 32.- Componen la Comisión Permanente del Centro.

- a) El Delegado, Subdelegado o Subdelegados y el Secretario del Centro.
- b) Los Jefes de Departamento cuando sea necesario adoptar una decisión que les concierna. En este caso, cuando asistan, tendrán derecho a voto.
- c) Los delegados de curso o de Rama de Especialidad si existen en el Centro.

Art. 33.- Corresponden a la Comisión Permanente del Centro:

- 1º. a) Representar al Centro en la Asamblea de Distrito.
- b) Elaborar el orden del día de la Asamblea de Centro, decidir si sus sesiones serán abiertas o cerradas.
- c) Activar y fiscalizar los planes departamentales.
- d) Presentar el presupuesto a la Asamblea de Centro de acuerdo con la Comisión Económica.
- e) Desempeñar en calidad de órgano delegado las funciones de la Asamblea de Centro que ésta le confía.
- f) Proponer la creación de nuevos departamentos.
- g) Actuar en nombre de la Asamblea en aquellos asuntos en que ésta no pueda intervenir por falta de tiempo para su reunión u otra causa justificada, dando cuenta de ello posteriormente.
- 2º) Cualquier acuerdo de la Comisión Permanente podrá ser revocado cual así lo soliciten la mayoría simple de los miembros de la Asamblea. Los compromisos contraídos por la Comisión Permanente que deban ser ratificados por la Asamblea de Centro no serán vinculantes para el Centro de no producirse esta ratificación salvo en el caso de actuar delegadamente.

h) Confeccionar por sí u otro órgano y en su caso aprobar, los informes que hayan de ser sometidos a la Asamblea de Centro.

i) Crear comisiones técnicas de encuesta, estudio o gestión.

j) Cualquiera otras que resulten de estos estatutos o de los Reglamentos de Régimen Interior del Centro.

Art. 34.- Pueden convocar a la Comisión Permanente dos delegados de curso por lo menos, el Delegado de Centro la Asamblea de Centro. La Comisión se considerará reunida cuando, convocada, se hallaren presentes un número mínimo de delegados de curso determinado en el Reglamento de Régimen Interior y un representante de la Mesa. La Comisión adoptará sus decisiones por el voto mayoritario de los reunidos aunque el voto negativo de tres delegados de curso invalida cualquier decisión. En caso de empate, el voto del Delegado de Centro será decisivo.

Parte 3ª De La Junta de Departamentos del Centro.

Art. 35.- Componen la Junta de Departamentos

a) Delegado de Centro o Subdelegado o Subdelegados según prescriban los Reglamentos de Régimen Interior, con derecho a voto.

b) Los Jefes de los distintos departamentos del Centro.

Art. 36.- Corresponde a la Junta de Departamentos

a) Coordinar los planes departamentales.

b) Presentar de acuerdo con la Comisión Permanente y Económica, el presupuesto de cada Departamento a la Asamblea de Centro.

c) Crear las comisiones que estime oportuno previa la aprobación de la Comisión Permanente.

d) Realizar además de sus funciones propias las que lo fueren confiadas por la Comisión Permanente o la Asamblea de Centro en calidad de órgano delegado.

Sección 5ª. De los cargos sindicales superiores a nivel de Centro.

Parte 1ª. Del Delegado y Subdelegado de Centro.

Art. 37.- Son funciones del delegado de centro.

a) Representar al Centro en la Junta de Delegados y ante cualquier organismo o entidad extrasindical.

b) Presidir la Mesa de la Asamblea y la Comisión Permanente del Centro, así como las Mesas y las elecciones para consejeros y delegados de curso. Presidir la Junta de Departamentos si así le corresponde según los Reglamentos de Régimen Interior.

c) Ejecutar los acuerdos y resoluciones tanto de la Asamblea y Comisión Permanente del Centro como de la Asamblea de Distrito y Junta de Delegados en lo que le corresponda.

d) Coordinar las actividades de los diversos órganos sindicales.

e) Proponer a la Asamblea de Centro las candidaturas para los órganos de Jefes de Departamento si así le corresponde según los Reglamentos de Régimen Interior del Centro en virtud del art. 44.

f) Asistir con voz, pero sin voto, a las reuniones de los Consejos o Asambleas de Curso cuando las circunstancias así lo aconsejen y estos lo aprueben o soliciten.

h) Cualesquiera otras funciones que resulten de lo dispuesto en estos Estatutos

Art. 38.- El Subdelegado de Centro es el representante de los estudiantes encargado de suplir al Delegado en ausencia o imposibilidad de cumplir sus funciones y en lo que lo sea encomendado por este. Si así lo disponen los Reglamentos de Régimen Interior los subdelegados de centro podrán ser dos estableciéndose entre ellos un turno de prioridad por elección.

Art. 39.- Si en caso de ausencia o imposibilidad de ejercicio de su función por parte del Delegado se diera también la ausencia o imposibilidad de ejercicio por parte del Subdelegado o Subdelegados, el resto de la Comisión Permanente asumirá sus funciones colegiadamente, a título provisional.

Art. 40.- El Delegado y Subdelegado de Centro, son elegidos por la Asamblea de Centro de entre sus miembros según las siguientes normas:

a) Para ser candidato es condición imprescindible ostentar el vago de consejero de curso.

b) La Asamblea se reunirá al objeto de celebrar elecciones dentro de un plazo de 15 días a partir de las convocadas para consejero de curso y admitirá la presentación de candidaturas. Las listas de candidatos deberá conocerse 24 horas antes, como mínimo.

c) Si alguno de los componentes de la Mesa de la Asamblea es candidato a Delegado o Subdelegado de Centro, abandonará la Mesa inmediatamente.

d) Se presentarán candidaturas conjuntas para delegado y Subdelegado o Subdelegados, salvo que los Reglamentos de Régimen Interior disponga otra cosa. En el caso que sean dos los subdelegados a elegir simultáneamente, se establecerá entre los candidatos un orden de prioridad.

e) Presentadas las candidaturas la Mesa concederá a los candidatos a Delegados de Centro turno de voz.

f) Los miembros de la Asamblea emitirán su voto, que será, obligatoriamente secreto. Las candidaturas se votarán individualmente salvo que los Reglamentos de Régimen Interior dispongan otra cosa.

g) Finalizado el recuento y escrutinio de los votos, se proclamarán Delegado y Subdelegado o Subdelegados a los candidatos que obtengan mayor número de sufragios, siempre y cuando tengan un mínimo de votos a fijar por los Reglamentos de Régimen Interior del Centro.

Art. 41.- El ser elegido para los cargos de Delegado o Subdelegado de Centro entraña la remoción automática de cualquier otro cargo excluido el de consejero de curso.

167
MELS GAF

Art. 42.- El Secretario del Centro será elegido por la Asamblea entre sus miembros por votación mayoritarias. Le corresponde todo lo relativo a la constancia registral de los acuerdos, resoluciones y decisiones de la Asamblea y de la Comisión Permanente de Centro que quedarán a disposición de los alumnos y cuantas otras funciones resulten de lo dispuesto en estos Estatutos.

Art. 43.- Los jefes de los Departamentos del Centro son los encargados de dirigir el trabajo de cada uno de los departamentos. El jefe de la Comisión Económica ostentará el cargo de Tesorero de Centro.

Art. 44.- Los Jefes de Departamentos son responsables ante la Asamblea de Centro, siendo elegidos por ella ante sus miembros según las siguientes normas.

a) La Asamblea abrirá en su seno la admisión de candidaturas para los diversos cargos y, tras oír a los diversos candidatos, procederá a cubrir los cargos vacantes, nombrando Jefe de Departamentos a quien obtenga mayor número de sufragios.

b) Los Reglamentos de Régimen Interior podrán establecer el derecho del delegado a presentar a la Asamblea parcialmente o en su totalidad, según dispongan los mismos reglamentos, a los jefes de departamentos. La votación de la Asamblea podrá realizarse globalmente o individualmente. Si el Delegado no ejercita este derecho regirá el procedimiento normal establecido en

a) de este mismo artículo.

Art. 45.- El ser elegido para los cargos de Secretario o Jefe de Departamentos de Centro entraña la remoción automática de cualquier otro cargo, excluido el de consejero de curso.

Sección 6ª: De los Departamentos a nivel de Centro

Art. 46.- En todo Centro existirán necesariamente los Departamentos de Información Cultural, Ayuda, Deportes, Comisión Económica, Departamento de Estudios Universitarios, además de los que pueda crear a nivel de Centro su Asamblea.

Art. 47.- Integrarán el Departamento los consejeros elegidos al efecto por los consejos de curso o grupos y el correspondiente Jefe de Departamento elegido por la Asamblea de Centro. Los Departamentos son los órganos encargados de elaborar y ejecutar los correspondientes planes previa aprobación de los mismos por la Asamblea, así como de la realización de las funciones o gestiones que les sean asignadas por la Comisión Permanente y la Asamblea de Centro.

Todos los miembros de cada departamento deberán asistir obligatoriamente a sus reuniones. La no asistencia deberá justificarse ante el Jefe de Departamento.

Art. 48.- Los electos podrán solicitar el concurso de asesores técnicos para mejor cumplimiento de sus funciones. Los asesores no precisan ser necesariamente consejeros de curso y por tanto carecerán de participación en la Asamblea cuando esta celebre sesión cerrada salvo que sean llamados a informar ante ella.

Art. 49.- La atribución de los distintas funciones entre los departamentos y la transferencia, desglose o ampliación de las mismas a tenor de las necesidades deberá hacerse de modo flexible entre los Departamentos que sean específicos de algún Centro, y en los comunes a todas las Asambleas de Centro se regirán por las normas que se adopten a nivel de distrito y en principio por la siguiente

distribución:

- a) Departamento de Información, Información y Prensa.
- b) Departamento de Cultura, Actividades culturales.
- c) Departamento de Ayuda, Seguros sociales, comedores, transportes, Bolsa y Servicio de trabajo, colegios mayores, viajes, albergues, becas y Cooperativas.
- d) Deportes, deportes y educación física.
- e) Comisión Económica, tesorería y tareas de gestión económica.
- f) Departamento de Estudios Universitarios.

Art. 50.- Los Reglamentos de Régimen Interior de los Centros determinarán específicamente las funciones de los distintos departamentos de cada uno de ellos.

Sección 7ª: Del Control de los Representantes de los Centros

Art. 51.- El procedimiento de control a nivel de Centro los constituyen las nociones de censura. El efecto de la moción de censura es la revocación del representante o de los representantes contra quienes se dirige.

Art. 52.- La moción de censura al Consejo de Curso o grupo, en pleno o alguno de sus miembros se regirá por las siguientes normas.

- a) Podrán presentarla un número de miembros de la Asamblea de Curso o grupo no inferior al 25% del total de esta, haciéndolo en escrito motivado dirigido al Delegado de Centro.
- b) El delegado de Centro convocará a la Asamblea de Curso o grupo a quien corresponde substanciar esta moción, dentro de las 72 horas siguientes, dando cuenta de la razón de la convocatoria.
- c) Sólo podrá substanciar la moción de censura si la Asamblea de Curso o grupo alcanza un quorum del 60% exigiéndose para que prospere aquella el voto favorable de los dos tercios de los asistentes.

Art. 53.- La moción de censura al delegado de curso se regirá por las normas señaladas en el artículo anterior caso de ser presentada por la Asamblea de curso. Caso de que fuera el Consejo de Curso quien la presentara se regirá por las siguientes normas

- a) Se presentará ante el Delegado de Centro en pliego motivado firmado por la mitad más uno de los miembros del Consejo de Curso.
- b) Reunir el consejo de curso bajo la presidencia del delegado de Centro para discutir la moción de censura, ésta se presentará a la Asamblea de Curso para la ratificación si la mayoría de los miembros del Consejo la sigue manteniendo tras la discusión.

Art. 45.- Se entenderá substanciar la moción de censura si fuera ratificada por la Asamblea de Curso por mayoría simple debiendo alcanzarse un quorum del 60%.

Art. 55.- La moción de censura al Delegado de Centro se regirá por la siguientes normas.

- a) Podrán presentarla un número de miembros de la Asamblea de Centro no inferior al 25% haciéndolo en escrito motivado dirigido al Secretario de Centro.
- b) El Secretario convocará a la Asamblea de Centro, a la que corresponde substanciar la moción, dentro de las 72 horas siguientes, dando cuenta de la razón de la convocatoria.
- c) Sólo podrán substanciar esta moción de censura si la Asamblea de Centro alcanza un quorum del 75% exigiéndose para que prospere el voto favorable de los dos tercios de los asistentes.

ARCHIVO
SARGO
DELS

Art. 56.- En los Centros en que existan Delegados de rama de especialidad o análogos la moción de censura contra ellos se substanciará en el cuerpo que los haya elegido, siguiendo los principios establecidos en el art. 55. Los compromisarios de que se habla en los art. 20 y 22 se regirán por lo dispuesto en el art. 52.

Art. 57.- Las mociones de censura al Subdelegado o Subdelegados, Secretario y Jofes de Departamentos de los Centros de substanciarán ante la Asamblea de Centro rigiéndose por las siguientes normas.

- a) Podrán proponerlas
 - 1) La comisión Permanente del Centro por decisión mayoritaria de sus miembros;
 - 2) Un número de miembros de la Asamblea de Centro no inferior al 25%.
- b) Convocada la Asamblea de Centro dándose razón de la convocatoria, podrá procederse a substanciar la moción si reunida alcanza un quorum del 75% exigiéndose el voto mayoritario de los miembros de esta Asamblea para que prospere la moción de censura.

Sección 8ª: De las Elecciones Complementarias

Art. 58.- Los Cargos del Sindicato son duraderos hasta la celebración de nuevas elecciones, salvo las circunstancias siguientes;

- a) Renuncia, que debe ser captada por el organismo o cuerpo que haya elegido el renunciante para que sea efectiva.
- b) Remoción automática prevista por los Estatutos.
- c) Moción de censura.

CAPITULO III
LOS ROGANOS SINDICALES DE DISTRITO

Art. 60.- La Asamblea de Distrito es el organo supremo de 1 Sindicato de estudiantes a nivel de Distrito. Son miembros de ella todo los estudiantes con derecho a voz cuando celebra abiertas sus sesiones. Componen la Asamblea de Distrito cerrada las comisiones permanentes del Centro, teniendo cada Centro un máximo de 10 votos, eligiendo la Asamblea de Centro compromisarios para o-

ocupar las plazas vacantes que no ocupen la Comisión Permanente. Componen la Asamblea de Distrito extraordinaria la totalidad de miembros de las Asambleas cerradas de Centro.

Art. 61.- Son funciones de la Asamblea de Distrito cerrada.

- a) Entender en todas las cuestiones de interés sindical y en cualesquiera puras que por su carácter social o cultural afectan a la vida universitaria.
- b) Decidir la reforma o modificación de los Estatutos del Sindicato.
- c) Aprobar el presupuesto del Sindicato a nivel de Distrito.
- d) Ejercer el control sobre la Junta de Delegados en la forma prevista en el art. 81
- e) Crear nuevos departamentos de Distrito, modificar los existentes y ejercer sobre ellos su control (art. 81)
- f) Adoptar el reglamento de sus sesiones.
- g) Ratificar el nombramiento de los Secretarios de Departamentos.
- h) Cualesquiera otras que resulten de lo dispuesto en estos Estatutos

Art. 62.- La Asamblea de Distrito se reunirá estatutariamente una vez al trimestre, siendo abierta una de las sesiones del curso al objeto de que todos los miembros del Sindicato sean informados de la marcha de los asuntos sindicales. Para su solicitud de convocatoria se seguirán las siguientes normas

Terminología:

Asamblea de Distrito cerrada (10 votos por Centro)

Asamblea de Distrito abierta (todos los estudiantes del sindicato sólo con voz)

ASAMBLEA DE DISTRITOS extraordinaria (todos los consejeros del distrito con voz y voto)

Art. 63.-

- a) Pueden solicitarla las Asambleas de los Centros. La Junta de Delegados estará obligada a efectuar la convocatoria si el número de Centros que se manifiestan en tal sentido alcanzan la mitad más uno de los radicados en el Distrito. Para que la sesión sea abierta o extraordinaria es preciso que así lo expresen las solicitudes de los Centros.
- b) Pueden convocarla la Junta de Delegados por acuerdo mayoritario de sus miembros. La convocatoria con carácter abierto o extraordinaria exigirá la resolución en tal sentido de la mitad más uno de los miembros de dicha Junta.

Art. 64.- La Junta de Delegados deberá comunicar, con la convocatoria y con 48 horas de antelación en las sesiones ordinarias, el orden del día de la sesión establecida por ella. Dicho Orden del día podrá ser enmendado por la Asamblea a la apertura de la sesión.

Art. 65.- Cuando la Asamblea de Distrito celebre sesión abierta todos los miembros asistentes podrán hacer uso de su derecho de voz previa autorización de la Mesa.

Art. 66.- Cuando la Asamblea de Distrito celebre sesión sólo se considerará reunida si, en la convocatoria hecha pública con 48 horas de antelación, alcanza un quorum del 60% de sus miembros, o en 2ª convocatoria hecha pública con 24 horas de antelación, alcanza un quorum de 40%.

Art. 67.- La Asamblea de Distrito adopta sus acuerdos, resoluciones y decisiones por mayoría simple, salvo que otra cosa dispongan estos Estatutos para cuestiones específicas o exista en tal sentido una decisión previa de la propia Asamblea.

Art. 68.- Al iniciar el periodo de sesiones la Asamblea adoptará su reglamento para las mismas elaborando la propuesta la Junta de Delegados.

Sección 2ª: De la Junta de Delegados

Art. 69.- La Junta de Delegados es el organo ejecutivo superior del Sindicato Democrático de estudiantes de la Universidad de Barcelona. Actúa como comisión Permanente de la Asamblea de Distrito ante la cual debe responder de su actuación ejecutiva.

Art. 70.- Son funciones suyas:

- a) Representar al Sindicato a nivel de Distrito ante las Autoridades, organismos y entidades extra-sindicales.
- b) Convocar la Asamblea de Distritos especificando su carácter, establecer el orden del día de la misma, constituir su Mesa y ejecutar sus acuerdos.
- c) Gestionar los asuntos sindicales en cuanto afectan a dos o más centros respondiendo ello ante la Asamblea de Distrito.
- d) Presentar a la Asamblea, previa su aprobación, el presupuesto elaborado por la Comisión Económica del Distrito.
- e) Confeccionar por sí u otro órgano y en su caso, aprobar los informes que hayan de someterse a la Asamblea.
- f) Crear comisiones técnicas de encuesta, estudio y gestión a nivel de Distrito.
- g) Supervisar la labor de los Departamentos de Distrito.
- h) Cualesquiera otras que resulten de lo dispuesto en estos Estatutos.

Art. 71.- La Junta de Delegados se atenderá a las siguientes normas de funcionamiento :

- a) Se constituirá en su seno un Secretariado de tres miembros encargado de cursar sus propias convocatorias y llevar constancia registral de su actuación.
- b) La convocatoria de la Junta de Delegados se realizará por uno de los procedimientos siguientes:
 - 1ª) Por decisión del secretariado;
 - 2ª) Por decisión mayoritaria de sus miembros;

3º) Por uno de los miembros del secretariado en casos de extrema urgencia.

c) La Junta de Delegados se considerará reunida si, convocada, se alcanza un quorum de la mitad más uno de sus miembros, y adoptará sus acuerdos por simple mayoría salvo lo dispuesto en estos Estatutos.

Art. 72.- Permanentemente existirá una secretaría Técnica de la Junta de Delegados constituida por Ex-Delegados de Centro y cualquier otro asesor que la Junta de Delegados crea conveniente que ha de ser ratificada por la Asamblea de Distrito. La Secretaria Técnica desempeñará todas aquellas funciones que la Junta de Delegados le asigne.

Art. 73.- Permanentemente existirá una Comisión Técnica constituida por los Secretarios de Departamentos de Distrito y presidida por quien o quienes la Junta de Delegados crea conveniente, exigiéndose la ratificación de la Asamblea de Distrito.

Sección 3ª : De los Departamentos del Distrito

Art. 74.- Los Jefes de los Departamentos de Información, Cultura, Ayuda, Deportes y Comisión Económica de los Centros constituirán la correspondiente Junta Departamental del Distrito, encargadas de promover y gestionar las actividades de los Departamentos del Distrito y en lo que excedan del marco de los Centros.

Art. 75.- Los miembros de cada una de las Juntas Departamentales elegirán en su seno un Secretario del Departamento, nombramiento que deberá ser ratificado por la Junta de Delegados.

Art. 76.- Los Secretarios de Departamento deberán informar a la Junta de Delegados siempre que sean llamados por ésta y podrán hacerse oír de la misma solicitándolo a través del Secretariado.

Art. 77.- Las Juntas Departamentales se considerarán reunidas si, convocadas, alcanzan un quorum de la mitad más uno de sus miembros y adoptarán sus decisiones por mayoría simple.

Art. 78.- La capacidad para contratar de los Departamentos se regirá por los acuerdos de la Asamblea de Distrito y en todo caso con sujeción a los planes departamentales. Los Departamentos podrán crear comisiones de encuesta, estudio y gestión para las cuestiones de su propia esfera y recabar las prestaciones personales que sean necesarias.

Sección 4ª : Del Control de los órganos sindicales a nivel de Distrito.

Art. 79.- El control de los órganos sindicales a nivel de Distrito está en manos de la Asamblea y su instrumento es la solicitud de moción de censura. La solicitud de moción de censura es un instrumento excepcional extraordinario que viene a reforzar los mecanismos de control de que se dispone a nivel de Centro.

Art. 80.- La Solicitud de moción de censura, caso de prosperar, produce el efecto de que plantea automáticamente una moción de Censura respecto de los representantes contra quienes se dirige, moción que a su vez debe substanciar en los correspondientes Centros por las entidades que los hayan elegido.

Art. 81.- La solicitud de moción de censura se regirá por la siguientes normas:

- a) Puede dirigirse contra la Junta de Delegados o contra alguna de las Juntas Departamentales, en ambos casos colegiadamente.
- b) Se propondrá en escrito motivado firmado por un número de miembros del Sindicato que tengan derecho de asistencia a las sesiones cerradas de la Asamblea de Distrito, no inferior al 35% del total de estos.
- d) Para la substanciación de una solicitud de moción de censura, la Asamblea reunida en sesión cerrada deberá alcanzar un quorum del 60% de sus miembros, prosperando la moción si se obtiene un voto favorable de un 75% de los asistentes y votantes.
- c) La moción se presentará solicitando la inclusión de la lectura en el orden del día la Asamblea de Distrito cerrada que se celebre sustanciándose siempre en sesión distinta y extraordinaria cerrada al efecto

CAPITULO IV

DE LOS FONDOS DEL SINDICATO

Art. 82.- Los recursos económicos del Sindicato están constituidos por:

- a) Las cuotas de sus afiliados
- b) Las subvenciones y ayudas del Estado, organismo publicos y entidades privadas.
- c) Los ingresos que pueden obtenerse de la prestación de sus propios servicios ingresos estos que, pueden ser objeto de afectación especial.

Art. 83.- Existirán, para cuanto se relacione con la Economía del Sindicato, una Caja de Distrito y las Cajas correspondientes a cada uno de los Centros.

Art. 84.- Se ingresaran en las Cajas de los Centros:

- a) Las cuotas de los afiliados al Centro correspondiente
- b) Las subvenciones y ayudas destinadas específicamente a los Centros, así como los ingresos propios de los servicios de estos, salvo que sean objeto de especial afectación.

Art. 85.- Se ingresan en la Caja de Distrito:

- a) Las cuotas que cada uno de los Centros aporta para sufragar los gastos del Sindicato a nivel de Distrito.
- b) Las subvenciones y ayudas de cualquier tipo que no hayan sido asignadas con especial destino.
- c) Los servicios propios de los servicios del Distrito, salvo que sean objeto de especial afectación.

Art. 86.- Las autorizaciones para retirada de fondos en los Centros se efectúan siempre de conformidad con el correspondiente presupuesto e irán firmadas por el Secretario de la Comisión Económica, en su calidad de tesorero y llevado siempre el Vº Bº de los miembros del Secretariado.

175
Art. 87.- Pueden aceptar fondos en nombre del Sindicato en los Centros o a nivel de Distrito los mismos representantes del sindicato que pueden autorizar su retirada.

Art. 88.- Las Comisiones Económicas de los Centros y del Distrito elaborarán los correspondientes presupuestos que, con las formalidades a que se alude en los art. 33 y 70, serán presentados a la aprobación de la correspondiente Asamblea. A la primera Asamblea de Distrito del curso corresponde, oída la Comisión Económica determinar las cuotas a aportar en un plazo máximo de 15 días por los Centros a la Caja del Distrito.

Art. 89.- Podrán indemnizarse los gastos efectuados por los representantes del Centro y de Distrito en las actividades de gestión sindical; las indemnizaciones por prestación personal serán examinadas, en los que corresponda, por la Asamblea.

CAPITULO V

DISPOSICIONES ESPECIALES

Sección 1ª De la Reforma de los Estatutos.

Art. 90.- La decisión de cualquier modificación de los presentes Estatutos corresponde a la Asamblea de Distrito y deberá ser hecha pública.

Art. 91.- Pueden presentar propuestas de modificación

- a) La Junta de Delegados por acuerdo suscrito por los $\frac{2}{3}$ de sus miembros
- b) La Asamblea de Distrito en solicitud firmada por un número de miembros con derecho de asistencia a las sesiones corridas de la misma no inferior al 30%.
- c) Las Asambleas de Centro siempre que $\frac{2}{3}$ del número total de éstas apoyen una determinada enmienda.

Art. 92.- La aprobación de una enmienda a los estatutos exigirá el voto favorable de los $\frac{2}{3}$ de los miembros de la Asamblea de Distrito.

Sección 2ª ; De los Reglamentos de Régimen Interior

Art. 93.- Los Reglamentos de Régimen Interior de cada uno de los centros especificarán las normas del Sindicato a nivel de centro de acuerdo con lo previsto en estos Estatutos.

Art. 94.- A la Asamblea de Centro corresponde la adopción y modificación de los Reglamentos de Régimen Interior, que se aprobarán caso de obtener el voto favorable de $\frac{2}{3}$ de sus miembros elaborando las propuestas las respectivas comisiones Permanentes.

Sección 3ª De la relación con los organismos sindicales de otros distritos.

Art. 95.- El Sindicato Democrático de Estudiantes de la Universidad de Barcelona hace patente su voluntad de integrarse en un organismo análogo para todos los distritos según los principios aprobados en las 1ª y 2ª Reuniones Coordinadoras Nacionales y los que figuran en la Declaración de Principios adjunta a estos estatutos.

DISPOSICIONES FINALES

Hasta tanto no se celebren, elecciones de acuerdo con lo dispuesto en estos ~~statutos~~ quedan prorrogados los mandatos de los actuales representantes elegidos por los estudiantes.

Se crearan inmediatamente dos comisiones de estudio encargadas de preparar el proyecto de reglamentación de las cuestiones relativas a la participación de los alumnos con matrícula no oficial y de la constitución de una Comisión de Disciplina con la correspondiente tipificación de faltas. Ambas anexos previa discusión y aprobación a Asambleas de Centro y de Distrito.

2

»DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

»I. La Universitat com a institució

»A) Ha d'estar oberta i ser accessible a tots els individus capacitats. No podem acceptar les barreres clasistes avui existents.

»B) Quant a la seva funció, la Universitat ha d'estar al servei de la societat.

»1. Ha de proporcionar una formació científica i tècnica que respongui a les necessitats econòmiques i socials del món actual.

»2. Ha de proporcionar una formació intel·lectual àmplia que permeti que en l'exercici d'una professió puguin conjugar-se les responsabilitats tècniques o científiques amb les responsabilitats socials.

»3. Ha de promoure en el seu si i en la vida científica espanyola una investigació independent, orientada únicament als interessos generals del nostre país. La Universitat ha de participar en forma activa en la programació de la política d'investigació.

»4. Ha de contribuir al desenvolupament d'una cultura rica i diversificada que reflecteixi la real problemàtica que, en cada moment, tingui plantejada la nostra societat.

»Ha de considerar-se oberta a tots els corrents de pensament independentment de les ideologies inherents als mateixos.

»Ha d'acollir les llengües i cultures nacionals i responsabilitzar-se de llur desenvolupament i consolidació.

»5. La Universitat ha de reconèixer com a consubstancial la lluita per la llibertat de la cultura.

»C) Quant a les seves relacions amb l'estat:

»1. L'estat ha de proporcionar a la Universitat l'ajut econòmic al qual és acreedora.

»2. La Universitat ha de ser autònoma i independent.

»L'administració ha de garantir la lliure discussió i circulació de les idees alhora que la seva independència ideològica i política, de forma que no es trobi supeditada als interessos d'una minoria.

»L'autonomia s'ha d'entendre com el dret dels distints estaments universitaris a elegir democràticament, amb total independència de l'estat i en igualtat de condicions amb ells, tots els càrrecs de direcció de la Universitat; així mateix, aquesta té dret a posseir un règim especial que garanteixi una capacitat pròpia de gestió.

»D) La Universitat no pot romandre aïllada dels problemes, les aspiracions i les actituds dels homes de la nostra societat. Afirmem com un deure inexcusable de la Universitat la defensa de la llibertat allà on estigui en perill, la lluita per aconseguir-la allà on no n'hi hagi.

»II. *L'universitari*

»Ha de ser considerat com un treballador intel·lectual; en aquest sentit, és subjecte d'uns deures i uns drets específics.

»Deures:

»1. Ha de ser responsable de la seva pròpia formació davant la societat.

»2. Ha de participar d'una forma o altra en la defensa de la llibertat i la dignitat dels homes.

»Drets:

»1. Exigir una formació i uns mitjans materials suficients per a la seva posterior integració com a professional en la societat.

»2. Reivindicar com a fonamentals:
la llibertat d'expressió del pensament;
la llibertat d'associació i reunió;
la llibertat d'investigació.

»3. Participar col·lectivament en el desenvolupament i perfeccionament de la Universitat.

»III. *El Sindicat Democràtic dels Estudiants de la Universitat de Barcelona*

»1. L'existència del nostre Sindicat Democràtic respon:

»Al dret que té l'estudiant d'associar-se lliurement.

»La necessitat de promoure la reivindicació dels seus drets i possibilitar el compliment dels seus deures.

»2. El Sindicat Democràtic ha d'assegurar la participació activa i responsable de l'estudiant en la Universitat, contribuir a la transformació progressiva de les estructures universitàries i socials, millorant així les condicions de treball i la formació intel·lectual de l'estudiant.

»3. El nostre Sindicat Democràtic ha de ser:

»Representatiu: que vol dir plena activitat en tots i cadascun dels seus nivells d'organització, així com un control efectiu dels seus representants per part del sindicats.

»Autònom; els estudiants, i només ells, poden estructurar i renovar en qualsevol moment el seu propi sindicat.

»Independent, tant econòmicament com políticament. El sindicat ha d'estar lliure de tota mediatització tant acadèmica com governamental. En cap cas la necessària subvenció estatal no ha de significar una dependència ideològica o política.

»4. Per a defensar de forma real els interessos de l'estudiant, el Sindicat afirma els següents drets:

»Participar en els òrgans rectors i consultius de la Universitat, així com en els organismes públics que estiguin relacionats d'alguna manera amb els estudiants.

- »Participar en les conferències i organitzacions internacionals dels estudiants.
- »Disposar dels mitjans adequats per a expressar-se lliurement.
- »Disposar del dret de vaga com a recurs extraordinari un cop esgotats els mitjans normals en l'exercici de la seva missió fonamental: la defensa dels interessos dels estudiants.

»5. Les estructures universitàries i polítiques que avui limiten els nostres drets, perjudiquen també amplis sectors de la nostra societat. En aquest sentit, el nostre sindicat se solidaritza amb tots els que lluiten per una real democratització del país.

»D'altra banda, només l'acció solidària de tots els estudiants espanyols permetrà una real transformació de les esmentades estructures. Afirmem la necessitat de celebrar un Congrés Nacional d'Estudiants, en el qual aquests decideixen lliurement la seva pròpia organització i el seu propi futur.»

3

PROGRAMA SINDICAL MINIMO

48 CAPITULO

Cualquier organismo al llegar a un cierto estadio de su desarrollo debe recapacitar sobre si mismo y sobre su proyección en la sociedad en que se halla inserto. Debe, sobre todo, señalarse unas metas y un camino para conseguir las. La plena incorporación de estos fines y estos medios señala el verdadero grado de madurez a que ha llegado.

Nuestro Sindicato ha llegado ya al momento definitivo de su institucionalización y consolidación. En nuestra Asamblea Constituyente quedan claros por una parte, los principios básicos de nuestro Sindicato y su plasmación en los Estatutos; por otra parte, cual es la interpretación que el sector intelectual mas consciente e interesado en los problemas universitarios da a la actual situación de la Universidad en España y el futuro positivo que puede tener la misma; finalmente, se ofrece a los demás distritos españoles una perspectiva de diálogo y actuación. Se trata ahora de concretar estos textos en un programa mínimo, de modo que todos ellos queden incorporados a una línea clara de acción.

El Sindicato tiene dos líneas fundamentales de actuación, íntimamente interrelacionadas entre si, y casi inseparables como no sea con fines de análisis. La primera consiste en la prestación de una serie de servicios, el desempeño de una serie de funciones en pro de todos los estudiantes. La segunda viene dada en cuanto es una organización inserta en un marco concreto, en unas determinadas coordenadas temporales, sociales, políticas, económicas, históricas, e ideológicas; es la actuación del Sindicato cara a la sociedad. Estas dos líneas fundamentales de desarrollo paralelo, se refieren en ultimo término y vienen posibilitadas por una consolidación cada vez mayor de todos los órganos representativos.

A) Los servicios y funciones que debe prestar y desempeñar el Sindicato.

1) El Sindicato debe tender a favorecer la realización de la personalidad del estudiante. Por ello tiene una serie de funciones que, por su misma importancia, no pueden ni deben ser coartadas por ningún tipo de intervención ajena a intereses verdaderamente universitarios. Hemos de procurar que esta necesidad insobornable de llevar a cabo una serie de actividades sea comprendida a todos los niveles.

a) La labor informativa.

Es esencial para el desarrollo de toda actividad sindical. Únicamente a través de ella pueden todos los estudiantes conocer cual es la situación exacta que están atravesando; de ahí la necesidad de la misma. Esta labor puede realizarse de diversas formas.

- La información oral. Ha de tener lugar a todos los niveles. La información a nivel de curso, menospreciada ahora quizás, debe revitalizarse; a través de ella fundamentalmente, deben enterarse los estudiantes de la vida cotidiana del Sindicato. A nivel de Centro debe también tomarse conciencia de la importancia de actos generales informativos. En momentos graves especialmente, es obligada la convocatoria de Asambleas de carácter informativo, que posibiliten la plena realización de una Asamblea abierta de carácter decisorio.

- La información escrita.- Debe desarrollarse a ritmo creciente a través de la edición de boletines a tres niveles. El boletín de Distrito no ha de limitarse a la relación de las actividades realizadas en el mínimo de interés general, sino que ha de ser el medio de efectuar un análisis periódico y actual de los acontecimientos sindicales del Distrito, señalando sus características, causas, consecuencias, y evolución; tiene que ser el medio de una responsabilización colectiva en relación a los diferentes aspectos de cada situación concreta. El boletín de Centro ha de desempeñar una labor semejante al anterior respecto a los problemas específicos de aquel, cuidando en todo momento de englobarlos dentro de una perspectiva general de Distrito. Finalmente, el boletín de curso, teniendo el mismo carácter genérico de los anteriores, ha de procurar, ser, por otro lado, un fuerte lazo de unión entre el Consejo y la Asamblea de curso, reflejando en todo momento la vitalidad de éste.

- Otros medios.- Hay que aprovechar además unas posibilidades informativas prácticamente olvidadas: la utilización racional de los tablonnes de anuncios. Estos pueden cumplir dos cometidos: en primer lugar, mantener constantemente a la vista las informaciones realizadas de las formas anteriores; en segundo, ser también un interesante medio de poner en contacto al estudiante con la realidad que lo envuelve.

Todas las posibilidades antes indicadas han de encuadrarse dentro de la lucha por una plena libertad de prensa estudiantil que permita la edición de toda una serie de publicaciones de carácter mas amplio y cuyo primer paso ha de ser el aprovechamiento de las posibilidades de creación de revistas de centro.

Es fundamental, como objeto a proponernos inmediatamente, el reconocimiento de todas estas necesidades mínimas de actuación de manera que ningún tipo de información, oral o escrita, sea entorpecida e incluso perseguida como hasta ahora.

b) La actividad cultural

Ha de tender fundamentalmente a la superación del aislamiento en que se halla sumida la Universidad española. A través de ella ha de plantearse el estudiante seriamente los problemas que le rodean. Su plasmación en actos concretos ha de estar íntimamente coordinada, de manera que no se entorpezcan unos a otros.

Un puente fundamental en la organización de actos culturales es la realización de todos aquellos que no solo sirvan para destruir las barreras que separan a la Universidad de la sociedad, sino también las que tienden a dividir a los universitarios entre si. Por ello debe buscarse tanto la participación en los mismos de todos los estudiantes y profesores, como la de los sectores intelectuales y sociales verdaderamente preocupados por las cuestiones universitarias.

Al mismo fin ha de ir encaminada otro tipo de actividad como es la organización de ciclos de conferencias interfacultativos, de modo que duplicando la ausencia de los mismos de los actuales planes de estudio, se permita que el estudiante viva y desarrolle una conciencia auténticamente universitaria.

Simultáneamente a esta actividad de tipo masivo, ha de llevarse otra de carácter mas restringido, basada fundamentalmente en la organización de seminarios, que, a ser posible, tampoco estuvieran reducidos a alumnos de un determinado centro.

Al igual que sucedía con la labor informativa, la actividad sindical ha de enmarcarse dentro de busca de la consecución de una verdadera libertad cultural dentro de la Universidad. Por ello han de superarse en cada momento las dificultades que se opongan a la celebración de los diferentes actos concretos,

c) La actividad deportiva

Tampoco debe ser en ningún momento olvidada. Tiene que abarcar en lo posible todos los campos, de manera que ni uno solo de los intereses ~~de~~ estudiantes quede sin satisfacer. Para ello, dos cosas son necesarias y fundamentales. En primer lugar, que puedan ser plenamente aprovechadas las instalaciones deportivas de la Universidad sin ningún tipo de trabas, ya que a los universitarios van destinadas. En segundo, el reconocimiento a todos niveles de esta actividad deportiva, de manera que ningún estudiante tenga que desdoblarse su interés en dos actividades, una tendente a satisfacer el mismo, y otra encaminada exclusivamente a la resolución de los problemas que en este aspecto, le plantean los actuales planes de estudios.

2.- El Sindicato, además de proporcionar los medios con los que el estudiante pueda desarrollar su personalidad, debe hacer que tengan acceso a ellos el mayor número de personas. A esto van encaminadas decididamente las actividades asistenciales, que, por otro lado, tendrán cada vez mayor importancia, mientras se siga manteniendo la actual estructura antidemocrática y clasista de la Universidad.

La política en este aspecto debe ir claramente encaminada a la consecución de logros concretos. En tanto el Sindicato no disponga de una dotación económica de importancia, es impensable que este lleve una amplia acción asistencial de sello propio. Mientras no se llegue a esta situación, el plano de actuación debe plantearse a un triple nivel: en primer lugar, el diálogo y relación con las entidades que pueden facilitar algún punto determinado (ej. pase, abono,); en segundo, la presión sobre instituciones ya constituidas, pero cuyo funcionamiento es precario e inadecuado, especialmente sobre las instituciones oficiales de carácter asistencial, para que su actividad tenga un carácter racional, justo y adecuado (ej. presión sobre comedores, becas, etc.); finalmente, la consecución de logros permanente sindicales (ej. cooperativa).

3.-Un Departamento de Estudios Universitarios y una Comisión Económica han de permitir el perfeccionamiento y desarrollo de todo el esquema funcional que acabamos de tratar. El primero, apoyándose en comisiones y trabajo y estudio, ha de aportar continuamente en cuenta en la realización de los diversos momentos del programa, así como ha de solucionar muchos de los problemas que se vayan suscitando a lo largo de nuestra actividad sindical.

La segunda ha de hacer un estudio real y científico de cuales son las necesidades económicas del Sindicato, permitiendo así la elaboración de una verdadera planificación financiera. Todos los servicios que ha de prestar el Sindicato han de quedar incluidos en su temática, de manera que se señale las necesidades en normas de todos los departamentos, y especialmente las del departamento de Ayuda, que es el que presenta mas dificultades a este respecto.

B) El Sindicato como organización inserta en una sociedad determinada.

Todos los universitarios estamos insertos en unas estructuras inadecuadas a la mente actual y claramente antidemocráticas. Por ello el Sindicato debe tener planteada también claramente una política tendente a la reforma de las mismas, reforma respecto a la cual colaborará con todas las organizaciones a ella encaminadas, especialmente a través de su incorporación a las organizaciones internacionales estudiantiles democráticas y de la relación con organismos sindicales afines al nuestro.

1.- El Congreso Nacional de Estudiantes.

Para que nuestro movimiento sindical pueda tener una eficacia plena y una operatividad total, es necesario que se constituya a nivel nacional. En este momento podremos hablar de organización sindical con verdaderas posibilidades de acción. El Congreso Nacional de Estudiantes es pues, la meta a que han de dirigirse nuestros esfuerzos; en él podrá realizarse una verdadera labor de discusión que permita la constitución del Sindicato a nivel nacional. Para llegar a él, es necesaria una intensa labor de dialogo a todos los niveles.

a) En primer lugar, es fundamental la consolidación en cada Distrito de un organismo dentro del cual pueda haber una relación fundada entre todos los centros del mismo y en el que se integran todos los repre-

representantes estudiantiles del Distrito, sean de una organización sindical libre, sean de A.P.E.S. representativas, sean simplemente comisionados de curso allí donde no exista ninguna de las otras dos organizaciones.

Este será un paso fundamental. La existencia de un tipo a otro de Consejo de Distrito representativo y abierto, posibilite de una manera extraordinaria todo tipo de actuación. Prueba de ello son el Consejo de Distrito de Valencia y la Asamblea de Distrito de Barcelona.

b) Este diálogo debe ampliarse a las relaciones interdistritos. A tal fin, es fundamental la organización de reuniones consultivas nacionales en las que, asistiendo todos los distritos sin tener en cuenta que tipo de organización sindical tienen constituida, se pueda entablar una discusión fecunda, manteniendo siempre unos puntos fundamentales en los que debe existir un acuerdo previo que posibilite todas las desavenencias posteriores, que se convertían ya, por tanto, en accidentales. Estos puntos han de ser:

- 1.- Representatividad a todos los niveles
- 2.- Independencia del Sindicato
- 3.- Existencia de un pacto de solidaridad redactado en términos

muy amplios que resulte de la igual y crítica situación en que se hallan todos los universitarios españoles.

De estas R.C.N. tendría que surgir la creación de un organismo nacional permanente que permita la adopción de una política conjunta a nivel nacional y la convocatoria, en los momentos oportunos, de una nueva reunión.

A través de todos los pasos antedichos, especialmente de la adopción de una política conjunta mediante el organismo permanente de las R.C.N., se podría llegar a alcanzar un nivel sindical en los diferentes distritos lo suficientemente elevado como para permitir la celebración del Congreso Nacional.

2.-La Reforma Democrática de la Universidad. Esta es la labor fundamental en la que estamos embarcados todos aquellos a los que nos ha tocado formar parte del actual momento de nuestra primera institución docente. La Universidad española se presenta totalmente aislada y separada de la actual realidad social española. Ha llegado así a una situación insostenible y que lleva directamente a una reforma profunda. La Universidad Española ha de abandonar su carácter reducido y clasista así como todo intento de tecnocratización y burocratización de la misma. Ha de abandonar en suma, todo aquello que produzca una separación entre la sociedad y ella (carácter clasista) entre los diversos estudiantes (tecnocratización). La comunidad universitaria se ha de convertir en un verdadero diálogo entre todos los estudiantes, entre todos los estamentos universitarios, entre todos ellos y entre todos los sectores sociales.

De un punto fundamental se debe partir en esta reforma; la participación en ella de todos los estamentos universitarios. A tal fin debe intensificarse, en primer lugar, un diálogo a todos los niveles entre todos cuantos participan en la misma vida universitaria para que, como resultado del mismo, se planteen una alternativa clara a toda la problemática que nos afecta.

Por ello a nivel de Centro deben intensificarse todas las relaciones entre los estudiantes y los profesores. La existencia en cada centro del D.E.U. ha de permitir la creación de comisiones mixtas de trabajo y estu-

dio que, dentro de un plan general de Distrito, vayan aclarando los puntos cuestionables de nuestra actual Universidad, A Ésta relación en grupos reducidos debe acompañar un diálogo mucho más amplio. Estudiantes, no numerarios y catedráticos han de tratar y resolver en común toda la problemática que le afecta, así como señalar la línea general que debe presidir la trayectoria de cada Centro. A ello va encaminada la organización de todo tipo de comisiones (bipartitas con no numerarios y catedráticos, así como reuniones tripartitas de todos los estamentos universitarios). Por otro lado es fundamental la reestructuración de la Junta de Facultad. Ha de tener un verdadero carácter democrático y ha de estar formada por todos los participantes en la vida de la Facultad. Ha de poseer una verdadera capacidad de gestión y un carácter propio, debiendo especialmente participar en la elección de todas las autoridades académicas.

A nivel de Distrito, es fundamental la creación de organismos permanentes que permitan que en cada momento pueda tomarse una política conjunta en pos de la U.D.U. La existencia de tales organismos en todos los Distritos y del diálogo básico en las Facultades ha de permitir que una vez todos los distritos hayan alcanzado un nivel organizativo notable, se plantea la posibilidad de un Congreso Nacional Universitario, que, de la misma manera que el C.N.E. marcará la línea sindical definitiva a nivel nacional, señale cual es la política conjunta que deben seguir todos los miembros de la Universidad española. La reforma democrática de la Universidad se habrá posibilitado con un paso decisivo.

4

LLAMAMIENTO A LOS ESTUDIANTES DE TODA ESPAÑA

A lo largo de la segunda mitad del curso pasado, el proceso de toma de conciencia de los universitarios desembocó en el desarrollo de una lucha abierta contra las instituciones que atacaban y ponían cerco a la Universidad. En el ánimo de todos estaba bien presente que el paso previo e imprescindible era, sin lugar a dudas la eliminación del S.E.U. El esfuerzo unido de todos lo pudo conseguir. Pero la tarea no había terminado; en nuestra marcha hacia un Sindicato democrático e independiente se interpuso un nuevo obstáculo: el intento de imposición de las Asociaciones Profesionales de Estudiantes, hoy fracasado, a escala nacional. Desde entonces unos distritos han avanzado más que otros hacia la meta común y se hace necesario más que nunca, adoptar una estrategia que nos conduzca a dicho objetivo.

Por lo que se refiere a nuestro distrito la lucha pudo desarrollarse gracias a la existencia de una infraestructura sindical representativa, que formaba el tejido básico del organismo que ahora se constituye.

sobre esta base se construyeron los organismos que, a nivel de distrito, han venido representando a los estudiantes, discutiendo y gestionando la solución de los problemas que nos afectaban.

1184

La tarea de consolidación y desarrollo de estos organismos, en la que han sido factor destacado las elecciones libres y el fracaso de las oficiales en el primer trimestre de este curso, culmina ahora en la Asamblea Constituyente. En ella, nuestro sindicato, a la vez que adopta formas organizativas concretas, toma postura sobre la problemática, no ya estudiantil, sino universitaria en general.

La misma indole de las cuestiones que se nos plantean nos hace tener siempre muy presente que la labor no termina aquí, ya que nuestro sindicato no alcanza su verdadera significación ni puede llegar a cumplir su auténtico cometido, si no es formando parte de una organización más amplia, a nivel nacional, cuya necesidad, hoy se hace sentir vivamente en toda España.

En estas circunstancias, proponemos a todos los estudiantes españoles la perspectiva de un Congreso Nacional, convocado por nuestra propia iniciativa en el que sin trabas de ninguna clase constituyamos libremente el sindicato democrático e independiente que precisamos, a la vez que discutamos de manera global los problemas que nuestra Universidad tiene planteados, y cuya solución no puede demorarse ya por más tiempo.

Vemos el Congreso Nacional de Estudiantes como una meta a conseguir a través de la acción, consolidación y desarrollo de las organizaciones sindicales en cada distrito, sin cuya base el Congreso Nacional no puede alcanzar plenamente sus perspectivas, aunque constituirá también, sin duda, un estímulo y un impulso para los más rezagados. Es pues, el resultado de una labor preparatoria cuya dimensión depende principalmente de los esfuerzos que empeñemos en la misma, y de la que forma parte, obligadamente, el fortalecimiento de las relaciones entre todos los distritos, tendente a constituir a nivel nacional, un organismo de tipo coordinador.

Creemos que este es el único camino que puede garantizar la independencia y democracia del sindicato que intentamos conseguir. Por nuestra parte, estamos convencidos que la propia Asamblea Constituyente pierde todo su sentido si no se la integra en esta perspectiva, si no se la ve a ella misma como un importante paso hacia el Congreso Nacional,

Por todo ello los estudiantes del D.U. de Barcelona, reunidos en la Asamblea Constituyente de nuestro Sindicato Democrático, hacemos un llamamiento a nuestros compañeros del resto de las Universidades de España para que con sus acciones acerquen en todo lo posible la celebración del Congreso Nacional de Estudiantes, contribuyendo así de manera decisiva a la realización de la gran tarea que hemos emprendido: la consecución de una Universidad democrática.

MANIFEST PER UNA UNIVERSITAT DEMOCRÀTICA

«Els que firmen aquest manifest, estudiants, professors, graduats universitaris, professionals de la ciència, la tècnica, la literatura i les arts, junt amb altres persones interessades per la Universitat, ens dirigim a l'opinió pública per a informar-la sobre l'estat de l'ensenyança superior a Espanya, proposar-li una perspectiva de renovació d'aquesta i demanar-li que prengui com a cosa pròpia una tasca, el compliment de la qual importa a tot el país: aconseguir una Universitat capaç de dominar els problemes tècnics i socials de l'època, una Universitat democràtica.

»I. *Les causes de l'endarreriment universitari espanyol*

»1. Espanya presenta en tots els aspectes de la seva vida universitària un considerable endarreriment si se la compara amb altres països de la seva àrea geogràfica i històrica, o amb allò que ella mateixa havia estat en un passat no remot. Doncs la Universitat espanyola ha sofert en alguns aspectes durant els darrers decennis una involució. Algunes causes d'aquest retrocés rebassen l'àmbit universitari: es tracta, abans que res, de la degradació de la vida cultural espanyola com a conseqüència de l'emigració científica, artística, literària i universitària causada per la guerra civil i per la supressió de les llibertats polítiques i civils, mantinguda fins al nostre dies. El mateix endarreriment de la Universitat i la societat espanyoles reforça, per altra banda, aquesta tendència emigratòria, tal i com succeeix amb la població obrera i camperola, i avui l'emigració universitària és sobretot sensible en branques científiques de gran importància per a la cultura moderna, com la física teòrica, la investigació bàsica matemàtica, les ciències biològiques, la lingüística, etc.

»També de fora de la Universitat ha arribat a aquesta —així com a la resta de l'ensenyança i de la producció intel·lectual— la imposició de models culturals arcaics incompatibles amb la llibertat de la cultura, com són l'ordenació de l'ensenyança mitja el 1938, i de l'ensenyança universitària el 1943.

»Altres causes del nostre endarreriment universitari han de buscar-se en l'exacerbació durant aquests anys de defectes antics de la vida acadèmica, o en la perduració de drets d'aquesta els quals, justificables en la seva època d'origen, manquen avui d'adequació a la realitat. Tal és, per exemple, el burocratisme centralista de la política universitària en general, i, en particular, del sistema de provisió de càtedres el qual, mentre impedeix la formació d'escoles científiques i culturals, no compleix amb la funció d'evitar la tendenciositat. Ans al contrari, les oposicions a càtedres universitàries s'han convertit durant aquest període en un instrument de censura intel·lectual exercida per l'administració mateixa o bé a través de l'estratègia del domini dels tribunals d'oposició per grups dominants políticament dins de l'estat. També es troben entre aquestes causes d'origen antic, la precarietat del professorat no-numerari i el predomini de formes d'ensenyança que avui ja no poden ésser sinó subsidiàries, com la lliçó de càtedra ineficaçment impartida a centenars d'alumnes a la vegada.

»En darrer lloc, hi ha un tercer grup de causes del nostre endarreriment universitari que són especialment lamentables: la destrucció inflexible dels pocs conats de renovació que va produir la Universitat espanyola en les primeres dècades del segle, exemplificables senyaladament per la Universitat Autònoma de Barcelona i per algunes iniciatives de la Universitat de Madrid que, per aquells mateixos anys, van deixar traça en la història de la cultura espanyola. Res semblant ha pogut renéixer darrera la façana d'algunes institucions burocràtiques que intenten endebades continuar per aquell camí sense l'esperit de llibertat que el va obrir.

»2. L'acumulació de tots aquests mals fa inviable la Universitat espanyola. Els mateixos causants de la seva crisi es troben avui davant la necessitat de superar la contradicció oberta entre aquesta Universitat, anacrònica a causa de la seva inicial inspiració política, i el desenrotllament de les forces econòmiques dins la societat espanyola com en tot el món.

»3. Ha estat la resolta actitud dels estudiants i dels professors més conscients allò que ha obligat a l'actual Administració a intentar sortir de l'immobilisme i de l'absència de concepcions positives que l'han caracteritzat durant tants d'anys. Les accions dels estudiants espanyols, especialment a partir dels esdeveniments de 1956 a Madrid i de 1957 a Barcelona, són el punt d'arrencada per a una renovació de la vida universitària espanyola. És necessari tindre-ho present per entendre que només l'esforç sense reserves, resoludament orientat a lluitar contra les causes de l'actual situació, pot obrir camí a solucions veritables.

»II. *L'actual política universitària de l'administració*

»1. La Universitat espanyola es troba avui en una cruïlla, davant dos possibles camins que emprendre per tal de donar resposta a la incitació que, en el seu endarreriment, rep de la vida real de la societat.

»Un és el camí que senyalen les recents disposicions administratives: Aquest camí vol portar a una institució de pur rendiment tècnic, indigne del nom d'universitat en perdre tot horitzó cultural, moral, ideal i polític. Es tracta d'una institució en la qual el professorat en general i l'autoritat acadèmica en particular —dones les dignitats acadèmiques, consumant-se el procés ja en curs, quedarien definitivament rebaixades a la categoria d'autoritats—, en comptes de compondre amb els estudiants una Universitat, es converteixen en repressors d'aquests, per evitar que qualli dins la universitat la llavor de vida social que cada promoció d'estudiants duu amb ella a les aules. Les mesures actualment aplicades a la universitat tendeixen a fer d'ella una simple fàbrica d'especialistes que possibiliten mecànicament el funcionament de l'economia i la satisfacció de les necessitats tècniques-educatives i administratives que aquella suscita. Ja avui s'intenta extirpar de la universitat tot allò que, per l'esforç d'estudiants i professors li queda encara de formació oberta i desinteressada: s'intenta arrabassar als organismes estudiantívols llurs funcions culturals per tal de convertir-los en simples agències de negociació d'horaris, regulacions d'examen i altres qüestions tècniques; s'expulsa de la universitat, quan es pot, es persegueix i calumnia, en tot cas, els professors que no es resignen a aquesta burocràtica condició d'llibertat. I es completa l'enviliment de la universitat amb l'oferiment de millores econòmiques a aquells que acceptin aqueix estat de coses o aqueixa perspectiva. Però a aquestes millores hi té dret des de fa molts anys el professorat universitari, el treball del qual és pagat irrisòriament o no és pagat en absolut.

»2. Subjacent a la via tecnocràtica imposada a la universitat hi ha el principi de que és possible dirigir una societat moderna, o en vies d'ésser-ho, mitjançant un dispositiu de gestió tècnica dominat des de dalt sense

la intervenció del poble governat. Aquest principi orienta l'intent d'aconseguir que el procés tècnic —acceptada al cap de decennis d'anquilosat tradicionalisme la seva inevitabilitat—, no vagi acompanyat del corresponent progrés social. Aquest pla ha d'acabar en un fracàs, doncs les forces que mouen el progrés tècnic són, en última instància, forces socials, i només poden ser duraderament actives si compten amb les formes d'organització socials que els hi correspon. En aquesta consideració es basa l'altra perspectiva, el camí pel qual la Universitat espanyola pot superar la seva crisi.

»III. La perspectiva democràtica de la Universitat

»1. Aquest segon camí es el de la Reforma Democràtica de la Universitat i constitueix, en l'àmbit tècnic, l'única possibilitat de que el progrés tècnic sigui també progrés social, així com, a la llarga, l'única possibilitat del propi progrés tècnic.

»Cap reforma universitària pot realitzar-se amb eficàcia duradera si no intervenen decisivament en la seva elaboració els més directament afectats per ella, els estaments universitaris, i aquells que tenen que aportar els medis necessaris per a realitzar-la, és a dir, la societat en general. Ni els universitaris espanyols ni la societat espanyola han pogut intervenir adequadament en l'elaboració de les reformes decidides per l'administració actual, ja pel simple fet de que no existeix en el nostre país cap representació autèntica dels ciutadans.

»En aquesta circumstància es posa de manifest la vinculació dels problemes universitaris amb els de la societat en general. El moviment universitari democràtic no pot proposar-se abarcar íntegrament aquests darrers. Però pot senyalar quins són en el seu propi terreny els canvis necessaris perquè la Universitat pugui contribuir a la solució d'aquells problemes socials.

»2. És abans que res necessari un canvi en la concepció de l'ensenyança superior. Aquesta ha de deixar d'ésser un privilegi reservat a les classes econòmicament altes i damunt del qual es funda a més un segon privilegi: el de reservar als seus membres, únic sector de la població que consegueix normalment títols acadèmics, importants funcions de gestió social.

»La necessitat d'aquest canvi no obeeix solament a motius de justícia, els quals són evidents. Succeeix a més que en una societat moderna augmenta constantment el nombre de funcions per a l'acompliment de les quals és necessària una alta qualificació cultural de nombrosos individus. Aquesta necessitat no podrà satisfer-se amb l'actual concepció de la universitat a Espanya.

»Les primeres mesures que han de prendre's per tal de promoure aquest canvi són: un gran augment del nombre de places de l'ensenyança superior i la destrucció de les barreres classistes, manifestades ja en l'ensenyança mitja, que funcionen avui amb irracionals criteris de selecció de la joventut espanyola.

»3. Junt amb la concepció bàsica de l'ensenyança universitària, ha de canviar el seu contingut i l'organització d'aquest. La universitat ha d'abandonar l'estimació de les matèries per raó de llur dignitat tradicional i passar a valorar-les per la seva validesa per a dominar intel·lectualment la realitat. Al mateix temps ha d'admetre una àmplia varietat dels diversos centres d'ensenyança superior ja tocant a la seva organització.

»En aqueixa necessària varietat s'ha de respectar el pluralisme cultural i lingüístic del país. La societat espanyola és multinacional. La universitat espanyola ha de deixar d'ésser, com és avui, un instrument d'opressió de diverses cultures nacionals. Aquestes han de comptar amb les universitats com a centres de consolidació i desplegament de la seva peculiaritat. En aquest punt s'inclou també el problema de les relacions entre la investigació i l'ensenyament. La universitat no pot

desempenyar avui el seu paper si no intervé amb gran pes en la programació i l'execució d'una política coherent d'investigació pura i aplicada.

»4. El freqüent canvi en l'exercici de les funcions socials tècniques, començant pel treball de l'obrer industrial, és un tret típic del present. També ho és l'especialització dels coneixements. Tots dos junts formen una paradoxa que determinarà els problemes de l'ensenyança en un futur no llunyà. L'única resposta adequada a aquest problema resideix en aconseguir una formació intel·lectual molt ampla dels joves. El canvi aquí necessari consisteix en trencar amb la tradició d'una universitat limitada a facilitar títols d'especialització.

»En aquest punt es fa molt visible el caràcter nociu, agreujador de problemes, que té el model d'institució burocràtica subjacent a les actuals intervencions de l'administració a la universitat. L'administració està justament tendint a fraccionar la universitat en compartiments professionals, dividint els estudiants i enfrontant-los als professors. La comunicació més intensa possible entre els diversos sectors de la universitat és, tanmateix, la base perquè es desenrotlli una mentalitat àgil capaç de fer front a les exigències de la realitat moderna.

»La convivència universitària no ha de concebre's com una simple coincidència determinada per la necessitat d'obtenir títols d'especialista: l'universitari, estudiant o professor, no ha de veure's obligat a deixar part de la seva humanitat fora de les facultats. Per això també, i no solament per les raons abans esmentades, totes les implicacions culturals, socials, ideals i polítiques del saber i de l'educació són tan universitàries com els temaris d'examen.

»5. A la finalitat d'una vida universitària així concebuda, adequada a les necessitats avui reals i al respecte de l'individu, poden servir procediments didàctics com els cursos per a estudiants de totes les facultats, els instituts interdisciplinaris, etc. Però, tenint compte de les circumstàncies actuals, el camí comença per la supressió de la censura que pesa sobre les activitats culturals dels estudiants: conferències, cercles d'estudi, seminaris espontanis (no inclosos en els programes de cap assignatura), sessions i activitats artístiques, publicacions i, en general reunions de tracte lliure i democràtic. En el curs dels darrers anys, els estudiants espanyols han aconseguit crear nombroses formes d'autèntica vida universitària que avui es troben en perill, però que han de considerar-se com una prometedora base de partida per arribar a una universitat satisfactòria des del punt de vista de la formació multilateral dels universitaris.

»IV. La llibertat universitària

»1. La reforma democràtica de la universitat no imposa necessàriament una solució única al problema de les relacions entre aquesta institució i l'estat. Doncs no és obligat admetre que l'únic ens públic propietari d'universitats hagi d'ésser l'estat. Aquestes són les qüestions tècniques jurídiques, les diverses solucions de les quals poden ésser totes o algunes compatibles amb una universitat democràtica. Única exigència d'aquesta és que cap centre universitari sigui domini d'un grup polític, religiós o ideològic en general. Els centres culturals d'aquesta naturalesa poden ser convenientes per a una vida intel·lectual diversificada i rica, però no poden considerar-se institucions directament al servei de la societat com ha d'ésser-ho la universitat; aqueixos centres serveixen directament al centre que els posseeix o domina, i només a través d'ell poden servir a la societat.

»El problema de la llibertat universitària no es planteja essencialment entorn al tema de l'ensenyança privada o de grup. Plantejar-lo així es, sovint, un expedient per tal d'amagar el seu veritable contingut. Aquest consta de les següents reivindicacions:

»2. a) Caràcter democràtic i representatiu dels òrgans acadèmics.

»Totes les dignitats acadèmiques i tots els òrgans de govern de la universitat han de ser elegits pel professorat i els estudiants. La composició de l'electorat pot variar en cada cas. Per a càrrecs responsables de l'execució de la política universitària, com és, senyaladament, el de rector, ha de comptar-se amb un ampli cos electoral basat en el principi de la representació igual dels diversos estaments universitaris. Només així pot acabar-se definitivament amb l'actual situació antinatural d'uns rectors que regeixen contra els estudiants i gran part del professorat.

»Cap càrrec universitari ha d'ésser cobert per temps indeterminat. L'administració no ha de tenir cap facultat de veto sobre els elegits.

»Els òrgans collectius de gestió, com les juntes de facultat i el claustre general, han de disposar de facultats decisòries. Davant d'aquests organismes han d'ésser res-

ponsables els dignataris per ells elegits. La participació estudiantívola en tots aquests òrgans ha d'establir-se sempre sobre la base de la igualtat de representació amb els altres estaments universitaris.

»b) Llibertat d'ensenyança.

»Durant els darrers decennis la llibertat d'ensenyança ha estat coartada a la universitat espanyola mitjançant tres procediments; la implantació coactiva d'una ideologia oficial, el domini dels tribunals d'oposició a càtedres pel poder polític, i les mesures disciplinàries. El primer d'aqueixos tres procediments ha anat perdent la seva eficàcia. Els altres dos segueixen essent, en canvi, substancialment tan implacables com en el temps de la postguerra.

»La reforma democràtica de la universitat exigeix, doncs, la liquidació d'aquests instruments d'opressió de la llibertat d'ensenyament. La desaparició de la ideologia estatal i la supressió dels estatuts disciplinaris tirànics poden aconseguir-se per simples disposicions legals, doncs ni l'una ni els altres tenen arrels en els medis universitaris. Tocant a l'obstacle posat a la llibertat d'ensenyança per l'actual sistema de provisió de càtedres vitalícies, sembla que en aquest sentit urgeix eliminar la possibilitat de discriminació política i ideològica a l'accés a la docència. Entre les diverses mesures eficaces que per a això poden arbitrar-se, a títol provisional, es troben la descentralització de les oposicions, avui a càrrec de tribunals fàcilment manipulables i el recurs a mantenir allunyades d'aquelles a figures destacades de la vida científica i cultural actualment absents de la Universitat.

»c) Llibertat d'investigació.

»A causa de la caducitat de la ideologia oficial, la investigació és avui freqüentment lliure en la pràctica de la Universitat espanyola. No obstant, la reforma democràtica de la universitat exigeix la implantació explícita d'aquesta llibertat i l'eliminació de les barreres que s'oposen a ella, especialment a través de la concessió de llocs i beques d'investigació.

»Els xocs, sempre possibles, entre l'exercici de la llibertat d'investigació i les necessitats de programar aquesta, han d'obviar-se o palliar-se a través de la parti-

170

cipació de la Universitat en l'elaboració de la política científica (teòrica i aplicada) nacional.

»d) Llibertat d'expressió.

»Les llibertats d'ensenyament i investigació son només una part de la llibertat intel·lectual de la universitat. Aquesta inclou, a més, la llibertat de paraula dins el recinte acadèmic i la llibertat de la premsa universitària, estudiantívola o no, així com la llibertat en l'ús de qualsevol altre mitjà de comunicació, de les activitats culturals en general del professorat i dels estudiants.

»e) Llibertat d'associació.

»La llibertat d'associació és l'única garantia de l'exercici de les altres llibertats, i implica la de reunió. La llarga lluita dels estudiants per aconseguir-la, i els esforços de sectors del professorat en el mateix sentit, tenen que culminar en la seva completa implantació. A falta d'ella, qualsevol altra llibertat que es conseqüeixi quedarà sense consolidar, a mercè de les intervencions autoritàries de l'administració.

»V. Vers una universitat democràtica

»Gràcies al continuat esforç dels estudiants, la universitat espanyola es troba avui en una etapa de transició que conté germes de la futura institució democràtica. En aquesta fase transitòria, el moviment universitari democràtic es proposa com a finalitat principal la consolidació institucional dels organismes estudiantívol representatius, el seu ulterior desenvolupament i la integració dels altres estaments universitaris a la tasca de promoure una universitat democràtica. Mesures pràctiques a prendre per a aquest fi són:

»a) Crear i consolidar allà on ja existeixin organismes universitaris democràtics, i impedir que se'ls despulli de les funcions i prerrogatives que són de llur competència per la seva autèntica representativitat.

»b) Constituir comissions mixtes de professors i estudiants per a l'elaboració detallada de la reforma democràtica de la Universitat.

»c) Celebrar el congrés nacional d'estudiants al qual aspiren aquests des de fa anys.

»d) Programar un congrés nacional universitari, amb representants autèntics de tots els estaments de la universitat.

»Els principis continguts en aquest manifest no constitueixen més que la inspiració inicial d'una reforma democràtica de la universitat. No són en si mateixos solucions tècniques a problemes tècnics. Però l'autèntica resolució d'aquests en el marc d'una vida social adequada per a homes contemporanis no pot prescindir d'aquesta inspiració mínima. Amb ella la universitat espanyola ha d'evitar la seva conversió definitiva en un aparell oprimint que oprimeix a la vegada les consciències i emprendre el camí que li permeti arribar a ésser el més alt reflex d'un poble tan plural com és el nostre. La universitat ha de prendre en les seves mans la causa de la llibertat de la cultura i insertar-la en l'ample horitzó de la lluita per la llibertat dins la societat espanyola.

»Març 1966.»

BIENVENIDA INTERNA PARA LOS MIEMBROS DE LA ASAMBLEA CONSTITUYENTE **LOS CAPUCHINOS** 11-3-66

Información general del día de ayer. - Por la mañana, en todos los centros del D.U. se fue a la huelga general, organizada a partir de un comunicado que desde aquí se envió a los distintos centros. Es un hecho importantísimo el que la base sindical haya seguido tan rotunda y rápidamente esta medida, decretada por esta Asamblea, y llevada a cabo en ausencia de todos sus miembros. Viene a demostrar la real vinculación que existe entre representantes y representados. A las 12 estaba convocada la Asamblea abierta de Distrito, al no poder celebrarse, debido al despliegue de la policía, los asistentes manifestaron su protesta al grito de "libertat"; se pudieron reunir en el P. Gracia unos 600 estudiantes que se han dirigido, interrumpiendo el tráfico, hasta la Basílica de los Capuchinos de Pompeya, en la Diagonal.

A la misma hora varios grupos de estudiantes se dirigían hacia aquí, siendo dispersados repetidamente por la policía, a pie y a caballo; los manifestantes demostraron un alto grado de combatividad.

A las 3 de la tarde, algunos padres de los aquí reunidos, dejaron los coches en la Cruz de Pedralbes, y se reunieron con grupos de estudiantes que se dirigían en manifestación hacia aquí. Caballería y dos filas de a pie los dispersaron. Según la BBC de Londres, se practicaron 7 detenciones y hubo 4 heridos. Asimismo Radio Paris informó de que se había detenido a Jean Duval de RTP.

A las 7 de la tarde, la policía dispersó, cargando sobre ellas, a un grupo de estudiantes. De 8 a 9 de la tarde, se manifestaron un importante contingente de personas en la Pl. de la Catedral, produciéndose choques violentos entre manifestantes y policías. A las 10 una caravana de coches de padres de los aquí reunidos se manifestaron haciendo sonar los claxons, al no serles permitido el acercarse a este recinto.

ANÁLISIS Y PERSPECTIVAS

La A.C. que realizamos, que realizamos anteayer, es de por sí, el triunfo más importante obtenido a lo largo de nuestra lucha por un Sindicato Democrático de estudiantes, y es a la vez un paso fundamental hacia la Reforma Democrática de las estructuras universitarias.

El hecho de conjugarse con este acto, la acción represiva de la policía; seguida de nuestra más energética actitud, concretada: a) Decretar huelga general de 24 horas, en todo el D.U. (huelga realizada en su totalidad). b) Decidir nuestra permanencia en este recinto, en tanto que no se tienen garantías de que a la salida del mismo, no se tomen nuevas medidas represivas, seguramente discriminatorias.

Teniendo en cuenta además: a) La enérgica y unánime reacción de los universitarios, concretada no solo en la huelga general, sino en toda la serie de manifestaciones de solidaridad y de protesta realizadas en el día de ayer. b) El apoyo decidido, mostrado por intelectuales, profesores, ... en suma de personalidades de prestigio nacional e internacional. c) El apoyo efectivo de la Comuni-

dad Capuchina, del Arzobispado, y otras instituciones de la sociedad barcelonesa, en oposición con la política de represión. d) La presencia positiva de los representantes de la C.I.R. y de la U.S.N.S.A., la difusión de noticias referentes a nuestra situación, por parte de agencias y emisoras del extranjero... Todos estos factores hacen que la constitución de nuestro Sindicato, no se haya reducido a un aspecto meramente formal, con los acontecimientos de estos días, el Sindicato Democrático ha tomado cuerpo, de forma real y efectiva dentro de las estructuras universitarias y dentro de nuestra sociedad. El asedio por el hambre, es una medida represiva contra nuestro Sindicato; atenta a los más elementales derechos de la persona. Nuestros compañeros nos piden que resistamos: ellos que también afrontan la brutal acción de la policía.

+

Comisión de los Derechos del Hombre
Secretaría General de las Naciones Unidas
Nueva-York:

Distinguidos Señores,

Los estudiantes del Distrito Universitario de Barcelona nos vemos en la obligación de poner en su conocimiento los siguientes hechos.

Habiéndose reunido los delegados electos de todas las Facultades y Escuelas del D.U. en Asamblea Constituyente para la constitución pública del Sindicato democrático o independiente de estudiantes, asistiendo a estos actos una destacada representación de las Artes y las Letras del país, así como numerosos profesores de la Universidad y delegados de la CIE, hacia las 6 de la tarde, aproximadamente una hora después de comenzado el acto, la policía cercó el recinto en donde se celebraba incomunicándolo del exterior y exigiendo para salir del mismo el documento de identidad.

Ante las posibles represalias que podían derivarse de dicha violencia, los estudiantes, del orden de 400, decidieron permanecer en el recinto hasta que estas medidas fueran derogadas, amparándose en el hecho de que por estar reunidos en un convento de la Orden de los Capuchinos y en virtud del concordato con la Sta. Sede, la policía no puede penetrar en el mismo sin permiso previo de la Autoridad Eclesiástica, permiso que le fue denegado. Las personalidades asistentes se solidarizaron con ellos.

A la mañana siguiente, los estudiantes de las distintas facultades y Escuelas se declararon unánimamente en huelga en apoyo de sus delegados e intentaron acercarse al convento siendo violentamente rechazados por la policía, que llegó a emplear la caballería contra los manifestantes.

Además, la policía impidió que se entrara comida para los universitarios encerrados, llegando incluso a prohibir la entrada de los alimentos normalmente destinados al sustento de la comunidad de monjes. Pese a ellos, los ~~xxxxxxx~~ ~~xxx~~ representantes electos de los estudiantes continúan dentro del recinto al cabo de 36 horas de su incomunicación total con el exterior, ya que incluso se han cortado las líneas telefónicas.

Esta situación refleja una flagrante negación de los derechos fundamentales del hombre, por:

- 1.- La carencia en España de las condiciones necesarias para la libertad de asociación, como lo demuestra los impedimentos para reunirse y los intentos de imponer asociaciones controladas por la administración.
- 2.- La imposibilidad de disponer de local universitario para realizar con normalidad las reuniones estudiantiles.
- 3.- Los métodos utilizados para impedir la libre asociación. En este caso la represión policíaca contra los representantes sindicales, democráticamente elegidos, de los estudiantes de Barcelona, en el día de la constitución pública del Sindicato Democrático de Estudiantes.
- 4.- El hecho de intentar presionar a las Jerarquías Eclesiásticas para que permitieran invadir el local.
- 5.- El cerco efectuado al recinto para impedir la llegada de los recursos materiales necesarios para el mantenimiento de los estudiantes encerrados e incluso de los mismos padres capuchinos, los cuales asimismo sufren minuciosos registros a la salida y entrada del recinto. E incluso la comunicación con el exterior del recinto está normalmente impedida al estar cortada la línea telefónica.
- 6.- Y también por la utilización ^{de} brutal represión a caballo con los manifestantes en el exterior del recinto.

Por todo lo cual, creemos merece la pública y universal repulsa de los organismos competentes y en especial por los que velan por el mantenimiento y promoción de los derechos fundamentales del hombre.

8

195

EXCMO. SR.

JUAN BOTAN CASALS, en religión SALVADOR DE LES BORGES, O.F.M. GAP., mayor de edad, documento nacional de identidad 38.337.747 expedido en Barcelona a 9 de febrero de 1961, con domicilio en calle Cardenal Vives y Tutó 2 a 16 de Barcelona, actuando en su calidad de Ministro Provincial de FP.MM. Capuchinos de Cataluña y Ordinario del Convento de PP. Capuchinos de Sarriá, ante V.R.

E X P O N E:

I. El día 11 del presente mes de marzo, a las doce horas de la mañana, agentes de la Autoridad gubernativa de esta provincia, penetraron en el edificio convento de la Comunidad de Padres Capuchinos de Sarriá, sin exhibir mandamiento judicial, ni orden ni autorización gubernativa alguna, ni autorización eclesiástica, ni mediando consentimiento del Ordinario del Convento que suscribe; inmediatamente de producida la entrada, los agentes de la Autoridad exigieron el desalojo de quienes se hallaban en el interior del convento acogidos a la hospitalidad de la Comunidad. En nota de este Gobierno civil publicada en la prensa vespertina del propio día 11 y en la matutina del día siguiente, se dió conocimiento público del hecho.

II. En la medida en que esta actuación de la Administración pública -por medio de la Autoridad gubernativa provincial de Barcelona- pudiera constituir actuación amparada en la vigente Ley de Orden Público de 30 de julio de 1959, se interpone contra tal acto el recurso de súplica que estatuye el artículo 21 de la referida Ley, recurso que tiene -por ministerio del propio precepto- también el carácter de recurso de alzada; a su vez, se interpone asimismo este recurso con el carácter de recurso de alzada que establece el art. 122 de la Ley de Procedimiento Administrativo. Este recurso se interpone sin perjuicio, y con reserva expresa, de ejercitar otras acciones de nulidad e indemnizatorias en relación a la actuación de la Administración pública que se impugna mediante este recurso.

III. Se funda el presente recurso en las siguientes

A L E G A C I O N E S

1. Infracción del artículo XXII del Concordato con la Santa Sede.

La entrada de los agentes de la Autoridad en la casa religiosa de los Padres Capuchinos de Sarriá, se verificó violando los epígrafes 2 y 3 del artículo XXII del Concordato con la Santa Sede,

196

en cuanto el mismo reconoce "la inviolabilidad de los palacios y curias episcopales, de los seminarios, de las casas y despachos parroquiales y rectorales y de las casas religiosas canónicamente establecidas". No concurriendo la "grave necesidad pública" que contempla el apartado 4 de este artículo, ni el "previo acuerdo con el Ordinario competente" que en el mismo se establece, se infringió también -subsidiariamente- este epígrafe 4 del artículo XIII del Concordato.

2ª Infracción del artículo 100 de la Ley de Procedimiento administrativo del 17 de julio de 1958.

La actuación material de entrada en el domicilio llevada a efecto por la Autoridad gubernativa, infringió el artículo 100 de la Ley de Procedimiento Administrativo que establece:

"La Administración pública no iniciará ninguna actuación material que limite derechos de los particulares sin que previamente haya sido adoptada la decisión que le sirva de fundamento jurídico".

Y la decisión que sirviere de fundamento a tal actuación material debía ser notificada, en acatamiento al artículo 79 de la propia Ley de Procedimiento Administrativo.

3ª Infracción del art. 11 de la Ley de Orden Público.

La entrada en el domicilio de los Padres Capuchinos de Sarriá se llevó a término infringiendo el art. 11 de la referida Ley de Orden Público, por cuanto no existía, de hecho, ninguno de los cinco supuestos que este precepto contempla para permitir a la Autoridad gubernativa violar el domicilio. A mayor abundamiento, la entrada no fue cumplimentada levantando el acta y atestado que este precepto exige.

4ª Infracción del art. 13 de la Ley de Orden Público.

La facultad que establece el epígrafe 2 del artículo 13 de la Ley de Orden Público, no se ejercitó concurriendo el presupuesto que este precepto determina, por cuanto no existían "grupos de personas que perturbaran el orden"; a mayor abundamiento, tratándose de un edificio ocupado por una Corporación pública (cual lo es un edificio de la Iglesia Católica, a la que el Concordato reconoce la condición de Corporación pública) era necesario -conforme al apartado 3- el previo consentimiento de la persona que lo tenía a su cargo, dada la evidente no concurrencia del supuesto de "notoria alteración del orden".

Y en su atención

A V. E. S U P L I C O : dé lugar al presente recurso de súplica y acuerde la nulidad del acto de entrada en el convento de los Padres Capuchinos de Sarriá llevado a cabo el día 11 de marzo de 1966;

717
y, subsidiariamente, se dé lugar a este recurso en su carácter de alzada ante el Excmo. Sr. Ministro de la Gobernación, y éste decreta la nulidad del referido acto de entrada en el convento de los Padres Capuchinos de Sarriá, llevado a cabo el día 11 de marzo de 1966.

Barcelona, 24 de marzo de 1966.

EXCMO. SR. GOBERNADOR CIVIL DE BARCELONA

Apèndix E. Poemes sobre la Caputxinada i també una obra de teatre

Sis són els poemes que hem trobat que tinguin relació amb la Caputxinada. N'hi ha quatre de signats: Salvador Espriu, Joan Prosa, Antoni Font i Costa i José Corredor Matheos (1). Els altres dos són anònims, tot i que en un cas -el signat V*⁷² el seu autor ja n'ha reconegut la paternitat: és de Francesc Vallverdú (2).

Pel que fa al poema d'Espriu no duu títol, però es tracta del famós "Inici de càntic en el temple". En les diverses còpies a màquina que es guarden a l'APLC s'hi fa constar, a més del nom de l'autor, la data "10-III-1966. Sarrià", com si hagués estat escrit durant el setge. Tot i això, sabem que la seva data autèntica és del 1965

(3). Poc després de la Caputxinada, el cantant Raimon el va interpretar a l'Olympia de París, tot dient que es tractava "d'un hommage aux capucins du couvent de Sarrià" (4). El poema "Als estudiants, intel·lectuals i artistes assetjats per la policia el 9 de març de 1966", de Joan Prosa, no fou publicat fins uns anys després de la mort del general Franco (5).

Quant al poema "Glosses a 'I fioretti di Santo Francesco e la considerazione delle stimmate', de Francesc Vallverdú, té l'interès addicional de reflectir amb poques paraules la importància històrica de la Caputxinada:

Un nou país germinava en els cants
...
"Són els hereus -recorden els diaris-
d'aquells qui fa trenta anys mataven freres"
(Passem per alt el greu embull històric
que aquests hereus són de bones famílies,
no dels vençuts, proscrius de l'alma mater,
i que tampoc -no hi ha res d'immutable!-
no són iguals, al cap dels anys, els freres;
posem, però, que per una vegada
el paper imprès hagi encertat diana:

ens en doldrem? Al contrari! Quim èxit

podó del tot, perquè resultaria

no illús l'acord, no impossible l'entesa.)

El fet d'escriure que allò que la premsa oficial en deia "els hereus d'aquells qui fa trenta anys mataven frares" fossin precisament fills dels vencedors, reflectia una situació històrica fonamental: aquella generació d'estudiants actuava al marge de l'herència de la guerra civil.

Com a mostra dels poemes, només ens farem ressò d'aquells no publicats encara.

x x x

Com ja hem dit, ha estat gràcies a una conversa amb Xavier Folch que hem conegut l'existència d'una obra de teatre de Joan Oliver on s'hi fa esment de la Caputxinada. Es tracta de Vivalda i l'Àfrica tenebrosa, escrita el 1967, editada el 1970 dins el volum 4 comèdies en un acte i estrenada a Terrassa el 20 de juny del mateix any per l'agrupació teatral Sis x Set (6). D'ella diria Xavier Fabregas: "En aquesta comèdia Joan Oliver ironitza sobre el teatre de l'absurd, tot manllevant-li alguns procediments. Però l'emplaça en un context local i el fa incidir sobre la vida convencional de la llar burgesa. Joan Oliver capgira el mitjà ionesquià i ens l'ensenya la part de dintre. (...) El vell iconoclasta llança la pedra i ensenya la mà, perquè en el fons la seva iconoclàstia està carregada de fe i d'esperança" (7). La referència, doncs, a que hi hagi un fragment que parla de la Caputxinada. Com que aquest llibre està dedicat a la memòria de Joan Oliver, més endavant reproduïm el fragment en qüestió.

AMB VEU ENCARA DE MIG DOL

Per a Mossèn Pedrals i
per a tots els germans.

Fra Pere de Sabadell,¹
Fra Salvador de Sinera,²
Fra Francesc de Vallverdú³
i tots els altres germans:
Jordi, Joan d'Olot,⁴
Ricard,⁵
Antoni de Sant Gervasi,⁶
Fra Joaquim i Fra Isidre⁷

i tots els que no conec,
o que, miserable, ignoro:
Per a tots vosaltres, la sang del meu record,
el meu silenci de respecte
i el sentit plor dels meus ulls.
Ulls meus, urgents de futur digne,
no oblidéssiu Fra Ricard que, pel seu fur,
va conhortar-me,
un migdia de març
quan jo vagava pel carrer, perdut,
deserta, de tan plena, la meva ànima.

No us oblidéssiu mai els uns dels altres,
vells amics o novells,
i recordeu-vos alguna vegada, si és possible,
d'aquest inviablè aprenent de poeta,
que ha gosat escriure els vostres noms
en les pàgines banals,
però penso que honestes, d'un llibret...

I el meu Homenatge als Hostalers
- vull dir els primers! -,
que us varen acollir.

Per a tots, un ram de roses roges de Sant Jordi!

ANTONI FONT i COSTA

Barcelona, 12 de març del 1966

- 1 Joan Oliver "Pere Quart"
- 2 Salvador Espriu
- 3 Francesc Vallverdú
- 4 Jordi Rubió i Joan?
- 5 Ricard Salvat
- 6 Antoni Tàpies
- 7 Joaquim i Isidre Molas

201

Hoy, por fin, hoy por fin,
el corazón se sube
a la garganta,
y canta, a gritos,
puestos los ojos
en esta herida abierta,
Hace muy pocas horas
han sacado a unos hombres
de una casa con árboles
y una cruz en la puerta;
les han puesto en la frente
una marca de fuego,
y le han roto la espalda
al hombre que miraba.
Las calles, ayer tarde,
se han visto florecidas
-día once de marzo-
con carreras y voces,
y una sola palabra.
La libertad está ahora
en el fuego que marca
los hombr^os inocentes
de hombres inocentes
y este grito apretado
que llena nuestras calles.
Barcelona, frontera
de una sola esperanza.

Cataluña, la tierra
donde crece la hierba.
Hoy, toda España toda
tiene puestos los ojos
en un palmo de tierra:
este palmo de tierra.
Después de treinta años
de guerra es ya hora
de que llegue una paz
sin armas en el vientre.
Hoy estamos reunidos
con las manos vacías,
y hay hombres con fusiles
en la acera de enfrente.
La paz es una piedra
que rompe los cristales
de la casa del odio.
La paz es una piedra
que rompe hasta los tímpanos
cuando se canta a gritos.
Nuestra única arma:
Nuestro único escudo.

12 marzo 1966

José Corredor Matheos

Figures de La Passió

Salut, Caifàs*

Salut. Perquè La Història avara
no diu pas res d'un geni tan despert,
que al redòs del seu palau s'ampara
i a fora deixa aquells que han sofert.

Salut, Caifàs, car mai en ta presència
serà atès un innocent o pur
doncs no et commou afany o impaciència
perquè has creat, en el teu cor, un mur.

Salut, Caifàs, que sols per tu és negada
la Veritat que illumina un món novell
i obstinat la vols aniquilada
per tal de conservar, en el teu dit, l'anell.

Salut, Caifàs, per tu de l'invasor l'estrella
amb foc i sang ens omplirà d'esglai.
Per tu, no afluïxarà i ens lligarà a la sella
perquè no ens n'alliberem mai.

Si a dintre teu, per La temença empesa,
dels grans covards delira el Pensament,
llençarès, contra el just, calúnnia encesa
i, corifeu innòble, diràs: "ment!"

Príncep dels sacerdots que sols actues
esclau de l'invasor, submís i grat,
perquè el càrrec et ve, les coses crues,
de Valeri Gratus, President de l'Estat.

Tu saps servir a una causa injusta
amb paraules que canvien de sentit
i dius: "La mort és la sentència justa
per aquell que defensa l'oprimit

i si el poble crida en contra nostra
i una esperança li renova el cor,
l'Imperi amb l'odi endurirà el seu rostre
i els soldats seus escamparan la mort".

"Val més de Pons Pilat la pau armada
i obliden les presons que ell omplena.
La nostra ajuda no li serà negada
i ell ens treurà el ventre de cap pena".

Salut, Caifàs. Davant de l'Etern Pare,
diga'm: respondràs de les paraules d'ara?

*[Referència a l'actitud silenciosa del bisbe Modrego.]

x x x

Vivalda i l'Àfrica tenebrosa

de Joan Oliver

En aquesta obra teatral hi ha un personatge, anomenat Foraster, que és definit així: "65 anys. Barba blanca, bona persona. Bata grisa de mosso d'adrogueria, i boina. Mansuetud i murrièria fraresques", la qual cosa ens recorda al mateix Joan Oliver.

El fragment que ens interessa és el següent:

FORASTER, *es quadra i adopta el posat d'un recitador sense pretensions. Com un captaire cec que conta les seves desgràcies en una cantonada, un dia de mercat, i a qui ningú no escolta.* «Balada-reportatge.» (*Explicant.*) És una balada-reportatge.

(...)

FORASTER, *s'escura discretament el coll.* — «Jo era un sant baró. Vivia als afores de Laieburg, en una casa gran, sí, diguem que era una cabana espaiosa amb hort i jardí. I una petita cort amb tres porcells. Un dia comparegueren els meus quatre-cents seixanta amics i em demanaren alberg: "Passeu, sou a casa vostra." S'ho van creure, i era veritat. S'installaren al living-comedor, com diuen els comtes avantguardistes. Amenaçava pluja. Durant tres hores els meus hostes deliberaren sobre no sé quants paradigmes de no sé quants verbs sindicatius. A l'hora de plegar plovia. Plogué tres dies i tres nits. Alguns miràvem per la finestra, i l'horitzó grisejava...* Els meus quatre-cents amics i escaig —barons i fembres— s'entaularen, presidits per mi. Menjaven, bevien. Endrapaven. Després cantaren i ballaren. A la nit tot els era jaç. L'endemà tornaren a mirar per la finestra, com Noè. "La grisor creix i es multiplica!" exclamaven els més eixerits. S'entaularen, menjaren. Eren molt persones, cal dir-ho. Departien, diserts, com potser hauria observat el cavaller Guerau. Minvava el pa i el vi i tot allò que entenem en nom de pa. A l'alba del tercer dia: "Benvolguts quatre-cents i escaig —els digué amb veu afligida l'intendent, que era jo mateix—: només em resten dues caputxes de lleties. Mataré els porcells." "No, això mai!" clamaren els més joves alegrement. "Germà porc", murmuraren potser amb ironia i una mica a repèl els vells.** Sonà el migdia i encontinent una boira baixa envaí les estances. Era una boirassa densa, individuada, reglamentada i altiva: empenyia, desalbergava, grapejava, acomboiava i conduïa ordinàriament. (*Pausa.*) Impermeables són els designis de l'Àltura!» Fi.

* Gris, color de l'uniforme de la policia franquista.
** Fet real: una truja havia porcellat.

Notes

- (1) Els poemes d'Antoni Font i Costa i José Corredor Matheos, així com l'anònim "Figures de la Passió", són a l'APLC.
- (2) Publicat originalment a la revista comunista Nous Horitzons, Mèxic, núm. 11, de tercer trimestre de 1967, pp. 49-50. El 1971 fou inclòs en el seu llibre Somni, insomni (Edicions 62), tot i que la censura hi suprimí la sisena glossa, que reproduïm en el text. Una versió corregida la trobareu a Poesia 1956-1976, d'Edicions 62.
- (3) Salvador Espriu, Les cançons d'Ariadna. Disposem de la quarta edició (Els llibres de l'Ussa Menor. Barcelona 1979). A les pp. 105-106 s'hi inclou el poema en qüestió amb la data "v. 1965" i la dedicatòria "A Raimon, amb el meu agraït aplaudiment. Homenatge a Salvat-Papasseit".
- (4) Segons Josep M. Colomer, op. cit., volum I, p. 245, la cançó dedicada als Laputxins fou "D'un temps, d'un país". El recital a l'Olympia tingué lloc el dia 7 de juny.
- (5) Joan Brossa, Antologia de poemes de revolta (1943-1978). Llibres de l'Escorpí, poesia. Barcelona 1979, pp. 84-86. A la p. 94 hi ha un altre poema titulat "SDEUB" datat del 1968.
- (6) Joan Oliver, Teatre original. Edicions Proa. Barcelona 1977, p. 752.
- (7) Idem., p. 25.

Apèndix D. Les fotografies

De la Caputxinada disposem, també, d'un bon conjunt de fotografies fetes per un dels assistents: Guillem Martínez Molinos, delegat de Primer curs de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials. Aquestes fotos es poden trobar a l'APCC. Recentment, Martínez Molinos ha explicat la seva experiència (1). El seu equip estava constituït per una càmera Reflex, de pas universal, Contaflex II, objectius de 50 i 80, flash Icoblitz de búl·b i cèl·lula fotoelèctrica Weston. El seu reportatge fotogràfic abasta des d'un bon comentament, és a dir l'acte en si, fins a l'entrada de la policia. Deixem-li la paraula: "Vaig prendre les primeres fotografies amb l'ajut de flash. Alguns dels presents amaguen la cara amb el dossier que conté els documents estatutaris que s'acaben de repartir. Desitgen preservar l'anímitat davant la forçosa indiscreció del fotògraf. La clandestinitat aconsella prudència". Però més endavant, un cop coneguda la presència policial que els assetjava, "varem assumir les conseqüències i el nerviosisme desaparegué. Ara puc dur a terme la meua tasca sense inquietud. Sorpren la serenitat que mostren les escenes de la vida diària: un grup de gent que passa les hores mortes prenent el tobi sol hivernal, en tertúlia, passejant per aquell jardí tan bonic".

Aviat es va quedar sense pel·lícula. Les hores, gràcies als pares caputxins van sortir els rotllos impressionats i en van entrar de nous, amagats a les mànigues dels hàbits. S'acosta el desenllaç. En el moment d'entrar la policia, Martínez Molinos va pujar a l'escenari on tenia lloc la conferència sobre Art i Societat. "Els conferenciants i estudiants s'allunyaren prudentment de la porta de la sala. Els guàrdies entren com una tromba, cridant. Des de l'escenari apunto i disparo, sense connectar el flash, cap a l'alderull, ja important, format a la platea; és l'última foto del reportatge. La qualitat de la imatge no és bona, doncs hi ha poca claror a la sala i molts nervis al cos. Però em sento orgullós del que he fet".

Martínez Molinos va deixar la càmera amagada. Al cap d'uns dies l'onà a recollir i aprofità l'ocasió per a fotografiar la porta rebentada, així com les mantes eixugant-se en el terrat. La Caputxinada era ja història.

Nota

(1) Article publicat al suplement de La Vanguardia del 9 de març de 1986.